

БС. 9/44(кр) 26

ЗАКОН • ПРАКТИКА • ПРОБЛЕМИ

Б-98

**БЮДЖЕТ - 2001
ТА РОЗВИТОК
МІЖБЮДЖЕТНИХ
ВІДНОСИН**

ПАРЛАМЕНТСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО

УПРАВЛІННЯ ПО ЗВ'ЯЗКАХ З МІСЦЕВИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ
І ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
АПАРАТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
СЕКРЕТАРІАТ КОМІТЕТУ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ БЮДЖЕТУ

БЮДЖЕТ-2001 ТА РОЗВИТОК МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

НБ ПНУС

639095

Київ
Парламентське видавництво
2001

ББК 65.9 (4УКР)261.3

УДК 336.14(477)

Б 98

СЕРІЯ "ЗАКОН. ПРАКТИКА. ПРОБЛЕМИ"

Заснована 2000 року

Відповідальний редактор *В. А. Граб*

Упорядники:

О. А. Нескоромний, Ц. Г. Огонь, І. О. Шпак

У збірнику "Бюджет-2001 та розвиток міжбюджетних відносин" вміщено тексти Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік", постанови Верховної Ради України "Про основні напрями бюджетної політики на 2001 рік (бюджетна резолюція)", матеріали наради-семінару за участю голів обласних рад, голів постійних комісій з питань бюджету та фінансів відповідних рад на тему "Про формування місцевих бюджетів на 2001 рік та реформування міжбюджетних відносин", а також затверджений постановою Кабінету Міністрів України "Порядок розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання, субвенцій та коштів, що передаються до бюджету вищого рівня) та нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів на 2001 рік", та аналітичні статті народних депутатів України, працівників секретаріату Комітету Верховної Ради України з питань бюджету.

Видання розраховано на депутатів, керівників та посадових осіб органів місцевої влади та місцевого самоврядування, науковців, які досліджують питання формування та виконання бюджету і розвитку міжбюджетних відносин.

Львівський університет

ім. Василя Стефанишина

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ISBN 966-611-078-4

639095

Львів, 2001

України по зв'язках з місцевими органами влади і органами місцевого самоврядування Апарату Верховної Ради України, 2001
Львівський Комітет Верховної Ради України з питань бюджету, 2001

До читача

Згідно з погодженим Головою Верховної Ради України І. С. Плющем планом проведення нарад-семінірів з посадовими особами органів місцевого самоврядування 20 грудня 2000 року відбулася нарада-семінір за участю голів обласних рад, голів постійних комісій з питань бюджету та фінансів відповідних рад на тему “Про формування місцевих бюджетів на 2001 рік та реформування міжбюджетних відносин”.

Як відзначалося, основною перевагою, якісним показником роботи Верховної Ради України є прийняття Закону “Про Державний бюджет України на 2001 рік” у визначений Конституцією України термін.

Життя показало, що Бюджет–2000 був одним із найвдалиших бюджетів, які ми мали в незалежній Україні. Він посправжньому став стабілізаційним важелем і ознакою економічного зростання.

В умовах сьогодення бюджетна політика — єдина загальнодержавна функція, реалізація якої здійснюється у процесі підготовки, розгляду, затвердження та виконання державного і місцевих бюджетів.

Формування державного та місцевих бюджетів відбувається на єдиних принципах, підходах, які закладаються в бюджетному законодавстві і, зокрема, в законі про державний бюджет на плановий рік.

Цілком природно, що в черговому збірнику серії “Закон. Практика. Проблеми” вміщено Закон “Про Державний бюджет України на 2001 рік”, постанову Верховної Ради України “Про основні напрями бюджетної політики на 2001 рік (бюджетна резолюція)”, матеріали вищезгаданої наради, зокрема, доповіді Голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету О. В. Турчинова, міністра фінансів України І. О. Мітюкова, виступи голів ряду обласних рад: Вінницької — Г. М. Калетніка, Волинської — В. П. Дмитрука, Кіровоградської — В. І. Сибірцева, Луганської — В. М. Тихонова, Чернівецької — І. О. Шилепницького, заступників голів обласних рад: Житомирської — Р. Р. Петронговського, Івано-Франківської —

Я. І. Арабчука, голови Всеукраїнської асоціації "Бюджет", голови постійної комісії з питань бюджету і фінансів Луганської обласної ради К. О. Фоменко, а також аналітичні статті, підготовлені авторським колективом у складі народних депутатів, членів Комітету Верховної Ради України з питань бюджету І. Г. Богословської, Є. Д. Жовтяка, О. М. Свириди, О. Я. Тягнибока, В. М. Чичкова, завідуючого секретаріатом Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Ц. Г. Огня, директора групи фіскального аналізу при Комітеті Верховної Ради України з питань бюджету І. О. Шпака та її експерта О. А. Буценка. Крім того, у збірнику вміщено затверджений постановою Кабінету Міністрів України "Порядок розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання, субвенцій та коштів, що передаються до бюджету вищого рівня) та нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів на 2001 рік".

Включення до цього видання законодавчих актів Верховної Ради України, постанови Кабінету Міністрів України, матеріалів наради-семінару з бюджетних проблем надасть методичні поради депутатам місцевих рад, керівникам та посадовим особам органів місцевої влади і місцевого самоврядування стосовно формування місцевих бюджетів на 2001 рік, подальшого реформування міжбюджетних відносин. Вдосконалення та врегулювання відносин між державним та місцевими бюджетами планується здійснити в Бюджетному кодексі, який прийнято у другому читанні.

За традицією новий рік для місцевих рад завжди розпочинається з бюджетних сесій. Тож цілком вірогідно, що прийняття місцевих бюджетів буде сприяти більш впевненому й рішучому кроку місцевого самоврядування в 2001 р., двадцять перше століття, третє тисячоліття. Будемо сподіватися, що рух у майбутнє стане одночасно і рухом уперед.

*Управління по зв'язках
з місцевими органами влади
і органами місцевого самоврядування
Апарату Верховної Ради України*

*Секретаріат Комітету
Верховної Ради України
з питань бюджету*

ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ В ДІЮ

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ОСНОВНІ НАПРЯМИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ на 2001 рік (БЮДЖЕТНА РЕЗОЛЮЦІЯ)

Відповідно до Конституції України та Закону України "Про бюджетну систему України", з метою своєчасного складання проекту Державного бюджету України на 2001 рік, Верховна Рада України **постановляє**:

1. Схвалити основні напрями бюджетної політики на 2001 рік (додаються).

2. Кабінету Міністрів України подати до Верховної Ради України проект Закону України про Державний бюджет України на 2001 рік з урахуванням схвалених основних напрямів бюджетної політики на 2001 рік.

Голова Верховної Ради України

І. ПЛЮЩ

м. Київ, 22 червня 2000 року
№ 1827-III

ОСНОВНІ НАПРЯМИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ на 2001 рік (БЮДЖЕТНА РЕЗОЛЮЦІЯ)

Відповідно до Конституції України, Закону України "Про бюджетну систему України" та з метою своєчасного складання проекту Державного бюджету України і регулювання міжбюджетних відносин Верховна Рада України визначає основні напрями бюджетної політики на 2001 рік.

1. Верховна Рада України встановлює, що політика у сфері державних фінансів має бути спрямована на створення соціально орієнтованої ринкової економіки, стабілізацію економічного середовища як передумову розвитку бізнесу, досягнення довготривалого економічного зростання, підвищення життєвого рівня населення.

2. Державний бюджет України як головний фінансовий план країни на 2001 рік має стати основою розвитку економіч-

них реформ та фінансування соціальної сфери і бути направленим на поліпшення життєвого рівня та добробуту населення.

3. Складання, розгляд, затвердження та виконання бюджетів усіх рівнів мають здійснюватися на конституційних засадах, єдиних принципах, підходах та показниках соціально-економічного розвитку України на 2001 рік. Бюджети адміністративно-територіальних одиниць повинні забезпечити поступальний соціально-економічний розвиток відповідних територій.

4. Встановити, що перерозподіл валового внутрішнього продукту через зведений бюджет не повинен перевищувати 30 відсотків (без урахування Пенсійного фонду України і Фонду соціального страхування України). Приріст доходів бюджетів усіх рівнів повинен здійснюватися шляхом реалізації Програми діяльності Кабінету Міністрів України "Реформи заради добробуту".

5. Доходи бюджету формуються відповідно до чинного законодавства з урахуванням проведення податкової реформи, спрямованої на зменшення податкового навантаження суб'єктів підприємницької діяльності, зокрема шляхом:

скасування збору до Державного інноваційного фонду;

незастосовування понижуючих коефіцієнтів при визначенні сум амортизаційних відрахувань;

зниження ставок податку на додану вартість, податку на прибуток підприємств, прибуткового податку з громадян.

Продовжити практику впорядкування податкових пільг, розширення бази оподаткування, спрощення порядку справляння податків та забезпечення прозорості податкової системи.

6. Планування доходів бюджетів усіх рівнів базується на прогностичних макроекономічних показниках та структурі надходжень попередніх років.

7. Оцінюючи сучасний соціально-економічний стан країни та прогностичні макроекономічні показники її розвитку, сформулювати проект Державного бюджету України на 2001 рік бездефіцитним.

8. Бюджет має бути складений виходячи з принципу упередження подальшого зростання державного боргу України та забезпечення поетапного його зниження.

9. Проголошена політика бездефіцитності бюджету визначає рівень видатків, що не може перевищувати рівень доходів зведеного бюджету. Реальні заплановані надходження повинні розглядатись як загальні бюджетні обмеження для видатків бюджетів усіх рівнів. Кабінет Міністрів України повинен запровадити комплекс заходів щодо жорстких бюджетних обмежень шляхом:

впорядкування контролю за виконанням видаткової частини бюджету;

гарантування розподілу ресурсів відповідно до визначених пріоритетів;

поліпшення результативності бюджетних програм.

10. Передбачити в Державному бюджеті України на 2001 рік перелік захищених статей бюджету та видатки на погашення заборгованості по цих статтях.

11. Верховна Рада України зобов'язує всі органи виконавчої влади вжити широкомасштабних заходів для формування на 2001 рік реально збалансованого бюджету України. Кабінет Міністрів України несе повну відповідальність за вчасне і повне фінансування всіх запланованих соціальних видатків, недопущення зростання заборгованості держави та за погашення заборгованості по виплаті заробітної плати в бюджетній сфері. Кабінету Міністрів України разом з проектом Закону України про Державний бюджет України на 2001 рік подати до Верховної Ради України пропозиції щодо повного погашення заборгованостей бюджету та Пенсійного фонду України з визначенням джерел фінансування, а також передбачити в бюджеті кошти на погашення заборгованості по знецінених грошових заощадженнях громадян в установах Ощадного банку України, надаючи перевагу погашенню такої заборгованості громадянам похилого віку.

12. Забезпечити у 2001 році перехід на повне казначейське обслуговування бюджетів.

13. Передбачити в Державному бюджеті України поточні видатки та видатки на розвиток. Надходження від приватизації мають бути пріоритетно спрямовані на фінансування видатків на розвиток та фінансування фундаментальних наукових досліджень. Визначити за необхідне започаткувати заходи введення системи розрахунку економічної ефективності для підприємств і проектів державного сектора, включаючи інвестиційну діяльність.

14. У Державному бюджеті України на 2001 рік передбачити обсяг державних централізованих капітальних вкладень на рівні не менше 1 відсотка доходів Державного бюджету України на 2001 рік та визначити їх пріоритетні напрями.

15. Передбачити у видатках Державного бюджету України кошти, необхідні для передачі об'єктів соціально-побутової сфери на баланс органів місцевого самоврядування.

16. Виконання державних повноважень забезпечується відповідними бюджетними ресурсами, а у разі перерозподілу повноважень між бюджетами різних рівнів забезпечується відповідний пропорційний перерозподіл бюджетних ресурсів.

17. Реформувати міжбюджетні відносини у напрямі децентралізації фінансових ресурсів та зміцнення фінансової бази органів місцевого самоврядування.

У 2001 році забезпечити надання з Державного бюджету України дотацій обласним та Севастопольському міському бюджетам, бюджетам районів та міст обласного значення.

При формуванні місцевих бюджетів оплата комунальних послуг та енергоносіїв планується в повному обсязі.

18. Прискорити децентралізацію державних фінансів. З метою підвищення заінтересованості місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у збільшенні податкових надходжень закріпити за кожним місцевим бюджетом його власні доходи на довготерміновий період.

19. Запровадити з 2001 року дієві механізми соціального захисту населення, які б використовувалися при формуванні місцевих бюджетів та забезпечити складання місцевих бюджетів на основі гарантованих фінансових нормативів.

20. Кабінету Міністрів України при формуванні бюджету на 2001 рік:

1) до 1 липня 2000 року подати до Верховної Ради України законопроекти про внесення змін до законодавчих актів України, пов'язаних з формуванням доходної частини бюджету на 2001 рік;

2) розробити Програму погашення податкової заборгованості підприємств та організацій перед бюджетом та врахувати у доходній частині бюджету на 2001 рік суми цієї заборгованості відповідно до зазначеної програми;

3) заборонити у 2001 році фінансування будівництва нових об'єктів за рахунок державних централізованих капітальних вкладень;

4) підготувати пропозиції щодо впорядкування і скасування пільг, наданих суб'єктам підприємницької діяльності;

5) заборонити надавати державні гарантії при одержанні кредитів суб'єктами підприємницької діяльності;

6) розробити заходи та механізми надходження до бюджету коштів від не повернутих у строк кредитів, виданих під гарантії Кабінету Міністрів України, та наданих у минулі роки бюджетних позичок, а також незаконно вивезених за межі території України грошових і матеріальних ресурсів;

7) визначити джерела надходжень коштів до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення в обсягах, не нижчих ніж у 2000 році, з урахуванням рівня інфляції;

8) врахувати необхідність підвищення заробітної плати працівникам освіти, науки, культури та охорони здоров'я.

21. Кабінету Міністрів України розробити проект Закону України про Державний бюджет України на 2001 рік з дотриманням положень цієї бюджетної резолюції та подати його до Верховної Ради України у терміни, визначені Конституцією України.

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ на 2001 рік

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Державний бюджет України на 2001 рік складається із загального та спеціального фондів.

Загальний фонд Державного бюджету України включає: надходження до Державного бюджету України, визначені для забезпечення фінансовими ресурсами загальних виплат і не призначені на конкретну мету;

виплати з Державного бюджету України, здійснення яких передбачається за рахунок надходжень до загального фонду Державного бюджету України.

Спеціальний фонд Державного бюджету України включає надходження до Державного бюджету України на конкретну мету та виплати з Державного бюджету України, які провадяться за рахунок цих надходжень.

Стаття 2. Установити доходи Державного бюджету України на 2001 рік у сумі 41.990.788,5 тис. гривень, у тому числі доходи загального фонду Державного бюджету України — у сумі 33.302.241,2 тис. гривень та доходи спеціального фонду Державного бюджету України — у сумі 8.688.547,3 тис. гривень, згідно з додатком № 1 до цього Закону.

Затвердити видатки Державного бюджету України на 2001 рік у сумі 41.990.788,5 тис. гривень, у тому числі видатки загального фонду Державного бюджету України — у сумі 32.627.545,8 тис. гривень та видатки спеціального фонду Державного бюджету України — у сумі 9.363.242,7 тис. гривень.

Установити, що Державний бюджет України на 2001 рік є бездефіцитним, враховуючи профіцит загального фонду Державного бюджету України у сумі 674.695,4 тис. гривень та дефіцит спеціального фонду Державного бюджету України — у сумі 674.695,4 тис. гривень, згідно з додатком № 2 до цього Закону.

ІІ. ДОХОДИ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 3. Установити, що до доходів загального фонду Державного бюджету України на 2001 рік належать:

1) у повному обсязі:

платежі за спеціальне використання лісових ресурсів державного значення;

збір за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення;

платежі за користування надрами загальнодержавного значення;

податок на додану вартість;

акцизний збір із ввезених на територію України товарів;

плата за ліцензії на певні види господарської діяльності, крім тих, що видаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчими органами місцевих рад та місцевими органами виконавчої влади;

грошовий (ліцензійний) збір за видачу ліцензій на кабельне мовлення, ретрансляцію, проводове (кабельне) мовлення і час мовлення;

ввізне мито;

кошти, отримані за вчинення консульських дій на території України;

суми в рахунок відшкодування обов'язкових платежів, які стягуються при митному оформленні з коштів, отриманих від реалізації відповідно до законодавства вантажів, вантажобагажів, багажів, інших товарів та предметів, які перебувають під митним контролем та знаходяться у морських портах, аеропортах, на залізничних та автомобільних станціях, складах підприємств і митниць, за якими не звернувся власник у терміни, встановлені законодавством;

надходження коштів від продажу квот на здійснення зовнішньоекономічних операцій;

єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через Державний кордон України;

надходження сум відсотків, що сплачуються уповноваженими банками за користування тимчасово вільними коштами державного бюджету;

дивіденди (доход), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств, які є у державній власності, крім підприємств паливно-енергетичного комплексу з урахуванням положень статті 69 цього Закону;

рентна плата за нафту, що видобувається в Україні;

надходження від розміщення в установах банків тимчасово вільних залишків бюджетних коштів, які обліковуються на рахунках Державного казначейства України;

плата за оренду цілісних майнових комплексів державних підприємств;

державне мито в частині, що відповідно до закону зараховується до державного бюджету;

митні збори;

штрафи, що стягуються за рішенням уповноважених посадових осіб органів Антимонопольного комітету України та Державною автомобільною інспекцією України;

кошти від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду, скарбів, майна, одержаного державою в порядку спадкоємства чи дарування, безхазяйного майна, валютних цінностей, що пересилаються в міжнародних поштових відправленнях із порушенням норм актів Всесвітнього поштового союзу, невручених міжнародних та внутрішніх поштових відправлень, майна з обмеженим терміном зберігання, майна, вилученого для забезпечення сплати штрафів або з метою відшкодування належних державному бюджету платежів, із наступним відшкодуванням із державного бюджету витрат, пов'язаних із зберіганням, транспортуванням, експертною оцінкою, сертифікацією, розпорядженням зазначеним майном за рахунок надходження зазначених коштів;

відрахування від плати за транзит аміаку через територію України;

збір за використання радіочастотного ресурсу;

кошти, що надійдуть у рахунок сплати реструктуризованої податкової заборгованості станом на 31 березня 1997 року і заборгованості за минулі роки (крім реструктуризованої) станом на 1 січня 2001 року із збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;

кошти, що надійдуть у рахунок сплати збору до Державного інноваційного фонду, нарахованого на реалізацію продукції (робіт, послуг) за грудень 2000 року, та сплати податкової заборгованості за минулі роки станом на 1 січня 2001 року із збору до Державного інноваційного фонду з урахуванням положень статті 71 цього Закону;

кошти, що передаються з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів та Київського міського бюджету;

надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній власності;

2) податок на прибуток підприємств (крім податку на прибуток підприємств, що сплачується платниками за місцезнаходженням в Автономній Республіці Крим та місті Києві) після проведення відрахувань відповідно до пункту 22.3 статті 22 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств";

3) акцизний збір з вироблених в Україні товарів, крім акцизного збору з вироблених в Україні товарів, що сплачується платниками за місцезнаходженням в Автономній Республіці Крим (за винятком акцизного збору з нафтопродуктів, що за-

раховується до державного бюджету незалежно від місцезнаходження платника);

4) 90 відсотків коштів, отриманих за вчинення консульських дій за межами України, в установленому Кабінетом Міністрів України порядку;

5) 97 відсотків коштів, що надійдуть від приватизації об'єктів незавершеного будівництва, фінансування яких здійснювалось виключно за рахунок централізованих капітальних вкладень;

6) 97 відсотків коштів, одержаних від приватизації державного майна (крім об'єктів, для яких передбачено окремий розподіл коштів відповідно до Державної програми приватизації на 2000–2002 роки) та інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації та кредитуванням підприємств;

7) 97 відсотків коштів, одержаних від продажу об'єктів приватизації, в тому числі віднесених відповідно до пункту 5 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки до об'єктів групи Ж (крім об'єктів незавершеного будівництва), що виділяються з балансів підприємств;

8) 80 відсотків коштів, отриманих бюджетними установами і організаціями за здані у вигляді брухту і відходів золото, платину, метали платинової групи, дорогоцінне каміння, та 50 відсотків коштів — за здане у вигляді брухту та відходів срібло;

9) 20 відсотків надходжень до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях;

10) 10 відсотків портового (адміністративного) збору;

11) 30 відсотків суми перевищення розрахункової величини фонду оплати праці на підприємствах-монополістах, включаючи підприємства, яким надано пільги в оподаткуванні, а також підприємства, звільнені від сплати податку на прибуток відповідно до закону;

12) надходження від реалізації розброньованих матеріальних цінностей мобілізаційного резерву;

13) 20 відсотків відррахувань від надходжень за транспортування нафти магістральними нафтопроводами;

14) інші доходи, що зараховуються до Державного бюджету України, у розмірах, установлених законодавством, крім доходів, визначених статтею 31 цього Закону.

Стаття 4. Установити, що нафтогазодобувні підприємства (крім державного акціонерного товариства “Чорноморнафтогаз”) вносять до Державного бюджету України у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, рентну плату за при-

родний газ у розмірі 28,9 гривні за 1000 куб. метрів та за нафту — у розмірі 17,34 гривні за 1 тону.

Стаття 5. Установити, що суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють транспортування трубопровідним транспортом через територію України природного газу, нафти та аміаку, вносять до Державного бюджету України:

відрахування від плати за транзит природного газу в розмірі, еквівалентному 0,29 долара США за 1000 куб. метрів газу на кожні 100 кілометрів відстані;

відрахування від надходжень за транспортування нафти магістральними нафтопроводами в розмірі, еквівалентному 0,685 долара США за 1 тону нафти, що транспортується;

відрахування від плати за транзит аміаку в розмірі, еквівалентному 0,23 долара США за 1 тону на кожні 100 кілометрів відстані.

Сплата зазначених платежів здійснюється щодавно, виходячи із обсягів природного газу, нафти та аміаку, що транспортуються територією України, в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, у національній валюті України за офіційним курсом гривні до долара США, встановленим Національним банком України на день, що передує дню сплати платежу.

Стаття 6. Заборонити здійснення розрахунків з бюджетом у негрошовій формі, в тому числі шляхом взаємозаліку, застосування векселів, бартерних операцій та зарахування зустрічних платіжних вимог у фінансових установах, за винятком операцій, пов'язаних з державним боргом України.

Стаття 7. Доходи Державного бюджету України, отримані від приватизації державного майна понад суму 5.902.462 тис. гривень, спрямовуються на дострокове погашення державного боргу України та державне інвестування у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Установити, що Національний банк України у 2001 році вносить перевищення кошторисних доходів над кошторисними видатками Національного банку України до Державного бюджету України в сумі не менш як 500.000 тис. гривень.

Порядок перерахування зазначених платежів визначається спільним рішенням Міністерства фінансів України і Національного банку України.

Стаття 9. Заборонити в 2001 році провадити реструктуризацію або списання заборгованості (недоїмки) суб'єктів господарювання за податками, зборами (обов'язковими платежами), бюджетними позичками, за кредитами, залученими державою

або під державні гарантії, до бюджету, що виникла з 1 січня 2000 року, а також заборонити надавати відстрочку щодо термінів їх сплати.

Державній податковій адміністрації України розробити та затвердити графік реалізації майна, вилученого у суб'єктів оподаткування в рахунок погашення податкової заборгованості.

Кабінету Міністрів України розробити та запровадити Порядок реалізації матеріальних цінностей, що перебувають у податковій заставі, по яких прийняті рішення суду щодо їх відчуження відповідно до законодавства. Надходження від реалізації майна, що перебуває у податковій заставі, спрямовується до відповідних бюджетів та державних цільових фондів для погашення заборгованості по податках, зборах, інших обов'язкових платежах.

Стаття 10. Надати право органам державної податкової служби України зараховувати належні до відшкодування суми податку на додану вартість платникам, яким відповідно до закону реструктуризовано заборгованість по цьому податку та/або надано відстрочку (розстрочку) по його сплаті, в рахунок зменшення реструктуризованих та/або відстрочених (розстрочених) сум по податку на додану вартість незалежно від визначеного законом терміну реструктуризації та/або відстрочки (розстрочки).

Стаття 11. Встановити, що до 1 січня 2002 року:

в разі вивезення (експорту) товарів (робіт, послуг) за межі митної території України шляхом бартерних (товарообмінних) операцій сума податку на додану вартість, сплачена (нарахована) у зв'язку з придбанням товарів (робіт, послуг), не відноситься на збільшення податкового кредиту, а включається до складу валових витрат виробництва (обігу) платника податку;

для підприємств гірничо-металургійного комплексу, які беруть участь в економічному експерименті, що проводиться з 1 липня 1999 року до 1 січня 2002 року відповідно до Закону України "Про проведення економічного експерименту на підприємствах гірничо-металургійного комплексу України", тимчасово встановлюється ставка оподаткування прибутку підприємств у розмірі 15 відсотків;

зберігається існуючий порядок сплати податку на додану вартість (продовжується дія пункту 11.15 статті 11 Закону України "Про податок на додану вартість" до 1 січня 2002 року) за операціями з надання послуг, пов'язаних із перевезенням (переміщенням) пасажирів та вантажів транзитом через територію і порти України.

III. ФІНАНСУВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 12. Установити граничний розмір державного внутрішнього боргу України на 1 січня 2002 року в сумі 14.050.807,7 тис. гривень та в сумі 1.317.121,1 тис. доларів США.

Стаття 13. Установити граничний розмір державного зовнішнього боргу України на 1 січня 2002 року в сумі, еквівалентній 10.845.577,9 тис. доларів США.

Стаття 14. Установити, що державні внутрішні й зовнішні запозичення здійснюються в межах загального обсягу встановлених граничних розмірів державного внутрішнього боргу України та державного зовнішнього боргу України. У разі надходження коштів із внутрішніх або зовнішніх джерел державного запозичення у неповному обсязі допускається зменшення (збільшення) граничного розміру державного внутрішнього боргу України за рахунок відповідного збільшення (зменшення) граничного розміру державного зовнішнього боргу України.

Стаття 15. Заборонити надавати державні гарантії при одержанні кредитів суб'єктами підприємницької діяльності, крім кредитів, які надаються міжнародними фінансовими організаціями.

Суб'єкти підприємницької діяльності — позичальники іноземних кредитів, щодо яких прийняте рішення про надання державних гарантій, при отриманні таких гарантій зобов'язані подати зустрічні, безвідзивні та безумовні гарантії банків, фінансові показники яких відповідають вимогам, визначеним Національним банком України, або оформити заставу майна та сплачують до Державного бюджету України плату за їх отримання, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. З метою ефективного управління державним боргом надати Міністерству фінансів України право здійснювати достроковий викуп боргових зобов'язань держави в межах коштів, передбачених у державному бюджеті на погашення та обслуговування державного боргу.

Стаття 17. Кредитні угоди та інші документи, згідно з якими Україна здійснює запозичення відповідно до статті 13 цього Закону, набирають чинності з моменту їх підписання.

Кабінет Міністрів України має право брати зобов'язання, які впливають із вказаних у частині першій цієї статті документів, у тому числі щодо відмови від суверенного імунітету в можливих судових справах, пов'язаних із поверненням позик та звільненням платежів згідно з угодами від будь-яких комісій, податків та інших обов'язкових платежів, протягом дії кредитної угоди.

IV. ВИДАТКИ ТА КРЕДИТУВАННЯ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 18. Затвердити бюджетні призначення головним розпорядникам коштів Державного бюджету України на 2001 рік згідно з додатком № 3 до цього Закону.

Установити, що розпорядники коштів державного бюджету мають право брати зобов'язання на здійснення видатків або платежів Державного бюджету України тільки в межах відповідних бюджетних асигнувань, встановлених їм на 2001 рік, у порядку, визначеному Міністерством фінансів України. Облік бюджетних асигнувань і зобов'язань та контроль за їх дотриманням здійснюється Державним казначейством України та Рахунковою палатою відповідно до законодавства.

Якщо після прийняття цього Закону повноваження щодо виконання функцій або надання послуг, на які затверджене бюджетне призначення, передаються відповідно до законодавства України від одного головного розпорядника коштів державного бюджету іншому, то дія бюджетного призначення не припиняється і може застосовуватися в межах, визначених цим Законом, для виконання тих самих функцій чи надання тих самих послуг головним розпорядником коштів державного бюджету, якому це повноваження передано.

Дозволити Міністерству фінансів України в процесі виконання Державного бюджету України у виключних випадках за обґрунтованим поданням головного розпорядника коштів Державного бюджету України здійснювати перерозподіл видатків за економічною класифікацією в межах загального обсягу його бюджетних призначень по загальному фонду державного бюджету, за винятком тих призначень, які не розподілені по головних розпорядниках коштів Державного бюджету України. При цьому перерозподіл, що призводить до зміни затверджених бюджетних призначень головному розпоряднику коштів Державного бюджету України по загальному фонду за функціональною класифікацією в межах їх загального обсягу, здійснюється лише за погодженням із Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Забороняється збільшення бюджетних призначень на:

державне управління за рахунок зменшення бюджетних призначень по інших розділах функціональної класифікації видатків бюджету;

оплату праці працівників бюджетних установ за рахунок зменшення інших видатків;

капітальні видатки за рахунок зменшення бюджетних призначень на поточні видатки.

Стаття 19. Фінансування виплат, пов'язаних з утриманням працівників дипломатичних представництв та консульських установ України за кордоном, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, провадиться виключно через Міністерство закордонних справ України.

Стаття 20. Установити, що у 2001 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" здійснюється у таких розмірах: інвалідам війни I групи — 150 гривень, інвалідам війни II групи — 120 гривень, особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, — 55 гривень, інвалідам війни III групи, учасникам бойових дій, членам сімей загиблих та дружинам (чоловікам) померлих учасників бойових дій і учасників війни, визнаних за життя інвалідами, — 40 гривень.

Стаття 21. Фінансування виплат у 2001 році з Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення здійснюється за рахунок коштів державного бюджету відповідно до статті 18 цього Закону.

Стаття 22. Встановити, що призначення Державного бюджету України, передбачені Державному комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України на 2001 рік на підтримку періодичних видань, спрямовуються виключно на підтримку дитячих періодичних видань та газети "Кримська світлиця".

Стаття 23. Установити, що в 2001 році для відшкодування витрат Державного бюджету України, які виникли внаслідок невиконання юридичними особами своїх зобов'язань щодо погашення та обслуговування наданих на умовах повернення кредитів, залучених державою або під державні гарантії, інших гарантованих державою зобов'язань, та стягнення заборгованості перед Державним бюджетом України з наданих підприємствам і організаціям позичок із державного бюджету, позичок, наданих за рахунок коштів, залучених державою або під державні гарантії, плати за користування цими позичками, органи державної податкової служби України застосовують механізм стягнення цієї заборгованості у порядку, передбаченому законом для стягнення не внесених у строк податків і неподаткових платежів, включаючи погашення такої заборгованості за рахунок майна боржників.

Стаття 24. Запровадити на 2001 рік мораторій на вступ до міжнародних організацій і приєднання до міжнародних угод, умови членства в яких передбачають сплату внесків або здійснення будь-яких інших виплат за рахунок державного бюджету.

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

17
ІНБ. №

63 9095

бюджету понад обсяги, визначені на цю мету у додатку № 3 до цього Закону.

Стаття 25. Встановити, що відшкодування відповідно до закону шкоди, завданої юридичним та фізичним особам незаконними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури, суду, податковими і митними органами, здійснюється із Державного бюджету України Державним казначейством України в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів на утримання судів, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державної митної служби України, а також інших центральних органів виконавчої влади, незаконними діями працівників яких була завдана шкода юридичним і фізичним особам, а сума відшкодування кваліфікується як збитки, нанесені Державному бюджету України.

Стаття 26. Надати Державному казначейству України право безспірного списання коштів, рішення про яке було прийняте державним органом, що відповідно до закону має право на його застосування, з рахунків, на яких обліковуються кошти Державного бюджету України.

У разі списання коштів з реєстраційних рахунків бюджетних установ і організацій, з вини яких виникли відповідні зобов'язання, протягом місяця з часу проведення такої операції розпорядники коштів державного бюджету повинні впорядкувати свої зобов'язання з урахуванням результатів безспірного списання коштів і привести їх у відповідність до бюджетних призначень на 2001 рік.

При цьому безспірне списання коштів з рахунків, на яких обліковуються кошти Державного бюджету України, в рахунок погашення зобов'язань таких бюджетних установ і організацій не допускається.

Стаття 27. При формуванні державного замовлення з виготовлення речового майна та постільних речей для установ та організацій Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету у справах охорони Державного кордону України, органів і установ виконання покарань у першу чергу враховуються можливості виробничих потужностей щодо виконання цих замовлень на підприємствах пенітенціарної системи та підприємствах громадських організацій інвалідів.

Стаття 28. Заборонити надання позичок суб'єктам господарювання за рахунок коштів Державного бюджету України, крім тих, що встановлені цим Законом.

Стаття 29. Затвердити державні централізовані капітальні вкладення на 2001 рік в обсязі 360.920,1 тис. гривень.

Кабінету Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету до 1 березня 2001 року затвердити остаточний перелік об'єктів та обсяги їх фінансування за рахунок державних централізованих капітальних вкладень.

Стаття 30. Затвердити такий перелік захищених статей видатків загального фонду Державного бюджету України на 2001 рік за економічною структурою видатків:

оплата праці працівників бюджетних установ (код 1110);

нарахування на заробітну плату (код 1120);

придбання медикаментів та перев'язувальних матеріалів (код 1132);

забезпечення продуктами харчування (код 1133);

виплата процентів за державним боргом (код 1200);

трансферти населенню, пов'язані з соціальним захистом та соціальним забезпеченням (у тому числі пенсії, повернення заощаджень громадян) (код 1340);

трансферти місцевим бюджетам (код 1320).

Установити, що фінансування витрат Державного бюджету України по захищених статтях та по соціальному захисту інвалідів і дітей-сиріт провадиться в першочерговому порядку та пропорційно по розпорядниках коштів Державного бюджету України.

V. ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Стаття 31. Установити, що до надходжень спеціального фонду Державного бюджету України на 2001 рік належать:

1) збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;

2) 10 відсотків коштів, отриманих за вчинення консульських дій за межами України, в установленому Кабінетом Міністрів України порядку;

3) надходження коштів від збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;

4) відсотки за користування державним пільговим кредитом, наданим індивідуальним сільським забудовникам;

5) відсотки за користування пільговим довгостроковим державним кредитом, наданим молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) житла;

6) надходження коштів від реалізації надлишкового озброєння, військової та спеціальної техніки, іншого майна Збройних

Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;

7) рентна плата за природний газ, що видобувається в Україні;

8) відрахування від плати за транзит природного газу через територію України;

9) надходження до страхового фонду безпеки авіації;

10) 80 відсотків надходжень до Державного спеціалізованого фонду фінансування загальнодержавних витрат на авіаційну діяльність та участь України у міжнародних авіаційних організаціях;

11) 90 відсотків портового (адміністративного) збору;

12) 3 відсотки коштів, що надійдуть від приватизації об'єктів незавершеного будівництва, фінансування яких здійснювалось виключно за рахунок централізованих капітальних вкладень;

13) кошти, що надійдуть від приватизації об'єктів незавершеного будівництва, що споруджувались відповідно до Чорнобильської будівельної програми;

14) кошти, що надійдуть внаслідок продажу акцій відкритих акціонерних товариств за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України, для ліквідації наслідків аварії на очисних спорудах міста Харкова;

15) 3 відсотки коштів від приватизації державного майна (крім об'єктів, для яких передбачено окремий розподіл коштів відповідно до Державної програми приватизації на 2000–2002 роки) та інших надходжень, безпосередньо пов'язаних з процесом приватизації та кредитуванням підприємств;

16) 3 відсотки коштів, одержаних від продажу об'єктів приватизації, в тому числі відповідно до пункту 5 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, віднесених до об'єктів групи Ж (крім об'єктів незавершеного будівництва), що виділяються з балансів підприємств;

17) кошти, які надійдуть від приватизації підприємств, що належать до сфери управління Міністерства оборони України;

18) власні надходження установ і організацій, які утримуються за рахунок коштів Державного бюджету України;

19) збори на обов'язкове пенсійне страхування, що відповідно до закону сплачуються з купівлі-продажу валют, торгівлі ювелірними виробами із золота (крім обручок), платини і дорогоцінного каміння та при відчуженні легкових автомобілів, з виробництва та імпорту тютюнових виробів, з операцій купівлі-продажу нерухомого майна, послуг стільникового рухомого зв'язку (додаткові збори на виплату пенсій), у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

20) надходження від реалізації матеріальних цінностей державного резерву;

21) надходження від секретаріату ООН за участь українського контингенту в миротворчих операціях;

22) надходження до Фонду України соціального захисту інвалідів;

23) збір за забруднення навколишнього природного середовища до Державного фонду охорони навколишнього природного середовища;

24) позики, що залучаються державою від міжнародних та іноземних організацій з метою їх подальшого рекредитування або надання трансфертів для впровадження проєктів розвитку;

25) надходження, що виникають у разі вступу в дію державних гарантій в результаті взяття державою гарантійних зобов'язань;

26) повернення кредитів, наданих з Державного бюджету України індивідуальним сільським забудовникам;

27) повернення кредитів, наданих з Державного бюджету України молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) житла;

28) повернення бюджетних позичок, наданих на закупівлю сільськогосподарської продукції за державним замовленням (контрактом) 1994–1997 років;

29) повернення коштів, наданих на придбання сільськогосподарської техніки на умовах фінансового лізингу;

30) кошти, що надійдуть в рахунок погашення заборгованості за кредитами, залученими державою або під державні гарантії і наданими для закупівлі сільськогосподарської техніки іноземного виробництва, переданої сільгосптоваровиробникам та іншим суб'єктам господарювання, та за розрахунками за сільськогосподарську техніку, поставлену виробничим об'єднанням "Південний машинобудівний завод" на суму 103.907 тис. гривень і акціонерним товариством "Харківський тракторний завод ім. С. Орджонікідзе" на суму 34.907 тис. гривень;

31) платежі, пов'язані з перебуванням Чорноморського флоту Російської Федерації на території України, відповідно до укладених міжурядових угод;

32) 80 відсотків відрахувань від надходжень за транспортування нафти магістральними нафтопроводами;

33) кошти, що надійдуть понад встановлені додатком № 1 до цього Закону річні прогностичні показники надходжень акцизного збору з вироблених в Україні нафтопродуктів, акцизного збору з ввезених на територію України нафтопродуктів та транспортних засобів, ввізного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них.

Стаття 32. Продовжити до 1 січня 2002 року дію законів України “Про внесення змін до Закону України “Про збір на обов’язкове державне пенсійне страхування” від 22 жовтня 1998 року № 208–XIV та від 15 липня 1999 року № 967–XIV.

Стаття 33. Установити, що у 2001 році кошти, отримані згідно з окремими пунктами статті 31 цього Закону, спрямовуються відповідно на:

1) проведення геологорозвідувальних робіт, що фінансуються за рахунок відрахувань видобувних підприємств (за рахунок надходжень, визначених пунктом 1 статті 31 цього Закону);

2) виплати, пов’язані з функціонуванням Консульської служби України, в установленому Кабінетом Міністрів України порядку (за рахунок надходжень, визначених пунктом 2 статті 31 цього Закону);

3) фінансування витрат на закладення і догляд за молодими садами, виноградниками і ягідниками та хмелем (за рахунок надходжень, визначених пунктом 3 статті 31 цього Закону);

4) потреби Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів відповідно до кошторисів, затверджених у встановленому порядку (за рахунок надходжень, визначених пунктом 6 статті 31 цього Закону, та 98 відсотків надходжень, визначених пунктом 17 статті 31 цього Закону);

5) субвенцію місцевим бюджетам на фінансування пільг та субсидій населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг (за рахунок надходжень, визначених пунктами 7 і 8 статті 31 цього Закону);

6) заходи з підтримання належного рівня безпеки польотів, авіаційної безпеки та забезпечення пошукових та авіаційно-рятувальних робіт (за рахунок надходжень, визначених пунктом 9 статті 31 цього Закону);

7) авіаційну діяльність і участь України у міжнародних авіаційних організаціях та утримання Департаменту авіаційного транспорту Міністерства транспорту України (за рахунок надходжень, визначених пунктом 10 статті 31 цього Закону);

8) морську і річкову транспортну діяльність та участь України у міжнародних організаціях морського і річкового транспорту та утримання Департаменту морського і річкового транспорту Міністерства транспорту України (за рахунок надходжень, визначених пунктом 11 статті 31 цього Закону, крім частини цих надходжень, що надходять від риболовних портів);

9) участь у міжнародних морських риболовних організаціях, що забезпечується Департаментом рибного господарства Міністерства агропромислової політики України (за рахунок надходжень, визначених пунктом 11 статті 31 цього Закону в частині, що надходить від риболовних портів);

10) заходи, пов'язані з проведенням приватизації державного майна відповідно до Державної програми приватизації на 2000–2002 роки (за рахунок надходжень, визначених пунктами 12 та 16 статті 31 цього Закону; 10 відсотків надходжень, визначених пунктом 13 статті 31 цього Закону; 25 відсотків надходжень, визначених пунктом 14 статті 31 цього Закону; надходжень, визначених пунктом 15 статті 31 цього Закону; 2 відсотки надходжень, визначених пунктом 17 статті 31 цього Закону);

11) фінансування в установленому порядку державних капітальних вкладень на пускових об'єктах Чорнобильської будівельної програми відповідно до переліків, затверджених Кабінетом Міністрів України (за рахунок 90 відсотків надходжень, визначених пунктом 13 статті 31 цього Закону);

12) фінансування видатків на ліквідацію наслідків аварії на очисних спорудах міста Харкова (за рахунок 75 відсотків надходжень, визначених пунктом 14 статті 31 цього Закону);

13) видатки, пов'язані з організацією надання послуг, реалізації продукції та виконання робіт бюджетними установами і організаціями, та інші видатки з утримання цих установ і організацій згідно із законодавством (за рахунок надходжень, визначених пунктом 18 статті 31 цього Закону);

14) фінансування пенсій, призначених за різними пенсійними програмами (за рахунок надходжень, визначених пунктом 19 статті 31 цього Закону);

15) накопичення (приріст) матеріальних цінностей державного матеріального резерву та за іншими напрямками згідно з законодавством (за рахунок надходжень, визначених пунктом 20 статті 31 цього Закону);

16) участь у міжнародних миротворчих операціях (за рахунок надходжень, визначених пунктом 21 статті 31 цього Закону);

17) програми і заходи із соціального захисту інвалідів (за рахунок надходжень, визначених пунктом 22 статті 31 цього Закону);

18) заходи, пов'язані з охороною навколишнього природного середовища (за рахунок надходжень, визначених пунктом 23 статті 31 цього Закону);

19) рекредитування або надання трансфертів для впровадження проектів розвитку (за рахунок надходжень, визначених пунктом 24 статті 31 цього Закону);

20) надання бюджетних позичок внаслідок погашення державою гарантійних зобов'язань у разі невиконання юридичними особами своїх зобов'язань щодо погашення та обслуговування кредитів, залучених під державні гарантії (за рахунок надходжень, визначених пунктом 25 статті 31 цього Закону);

21) надання державного пільгового кредиту індивідуальним сільським забудовникам (за рахунок надходжень, визначених пунктами 4 і 26 статті 31 цього Закону);

22) надання пільгового довгострокового державного кредиту молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) житла (за рахунок надходжень, визначених пунктами 5 і 27 статті 31 цього Закону);

23) заходи, пов'язані з погашенням заборгованостей по закупівлі сільськогосподарської продукції за державним замовленням (контрактом) 1994–1997 років (за рахунок надходжень, визначених пунктом 28 статті 31 цього Закону);

24) заходи, пов'язані з закупівлею сільськогосподарської техніки на умовах лізингу (за рахунок надходжень, визначених пунктами 29 та 30 статті 31 цього Закону);

25) погашення державного боргу України перед Російською Федерацією та субвенцію Севастопольському міському бюджету відповідно до укладених міжурядових угод (за рахунок надходжень, визначених пунктом 31 статті 31 цього Закону);

26) будівництво української частини Євроазіатського нафто-транспортного коридору (за рахунок надходжень, визначених пунктом 32 статті 31 цього Закону);

27) фінансування робіт, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом і утриманням автомобільних доріг загального користування (за рахунок надходжень, визначених пунктом 33 статті 31 цього Закону).

Стаття 34. Кошти, одержані органами державної влади від надання послуг, отримання яких дозволено законами та нормативно-правовими актами, зараховуються до Державного бюджету України і спрямовуються на організацію надання цих послуг у порядку і розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства фінансів України.

Стаття 35. Установити, що виплати із спеціального фонду Державного бюджету України на 2001 рік здійснюються виключно через спеціальні реєстраційні рахунки бюджетних установ і організацій в органах Державного казначейства України та рахунки закордонних дипломатичних установ України.

Виплати із спеціального фонду мають постійне бюджетне призначення, яке дає право провадити їх незалежно від обсягів, визначених згідно з додатком № 3 до цього Закону, але виключно в межах і за рахунок відповідних надходжень до спеціального фонду згідно із законодавством, якщо цим Законом не встановлено інших обмежень, та використовувати залишки коштів спеціального фонду на кінець бюджетного року за цільовим призначенням у наступному бюджетному році.

Якщо відповідні надходження до спеціального фонду перевищують відповідні виплати, встановлені додатком № 3 до цього Закону, розпорядник бюджетних коштів передбачає спрямування таких сум в першу чергу на погашення заборгованості із заробітної плати, комунальних послуг та енергоносіїв. У разі, якщо відсутня така заборгованість, — на заходи, які здійснюються за рахунок відповідних надходжень, та заходи, які необхідні для виконання основних функцій, але не забезпечені (або частково забезпечені) видатками загального фонду бюджету.

VI. ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ АУТНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ТА МІЖБЮДЖЕТНІ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ

Стаття 36. Установити, що положення статей 1, 6 та частин другої і третьої статті 35 цього Закону застосовуються при складанні, затвердженні і виконанні бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів.

Стаття 37. Установити, що до доходів загального фонду бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя у 2001 році належать:

прибутковий податок з громадян;

податок на прибуток підприємств, що сплачується платниками за місцезнаходженням в Автономній Республіці Крим та місті Києві, з урахуванням положень пункту 1 статті 39 цього Закону;

платежі за спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення;

плата за землю;

акцизний збір з вироблених в Україні товарів (за винятком акцизного збору з нафтопродуктів), що сплачується платниками за місцезнаходженням в Автономній Республіці Крим;

податок на промисел;

плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчими органами місцевих рад та місцевими органами виконавчої влади;

плата за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності;

плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності (за винятком плати за придбання торгових патентів пунктами продажу нафтопродуктів (автозаправними станціями, заправними пунктами);

місцеві податки і збори;

фінансові санкції, штрафи та пені за порушення податкового законодавства за податками, зборами (обов'язковими платежами), що зараховуються до відповідних бюджетів;

фіксований сільськогосподарський податок у частині, що належить відповідним бюджетам;

єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва в частині, що належить відповідним бюджетам;

надходження від місцевих грошово-речових лотерей;

надходження сум відсотків за користування тимчасово вільними коштами відповідних бюджетів;

надходження дивідендів від участі відповідної ради у статутних фондах суб'єктів підприємницької діяльності;

кошти від приватизації майна, яке належить Автономній Республіці Крим, та майна, що знаходиться у комунальній власності;

плата за оренду цілісних майнових комплексів, що знаходяться у власності відповідної ради;

державне мито в частині, що належить відповідним бюджетам;

надходження від штрафів, що зараховуються до відповідних бюджетів за місцем вчинення правопорушення (крім штрафів, що стягуються за рішенням уповноважених посадових осіб органів Антимонопольного комітету України та Державною автомобільною інспекцією України);

плата за гарантії, надані органом місцевого самоврядування;

надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, крім державної власності;

інші доходи, що зараховуються до місцевих бюджетів у розмірах, встановлених законодавством, крім доходів, визначених статтями 3, 31 і 39 цього Закону.

Стаття 38. Кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, крім державної власності, в повному обсязі зараховуються до відповідних бюджетів сіл, селищ та міст. Кошти місцевих бюджетів від зазначених платежів спрямовуються в першу чергу на фінансування капітальних видатків бюджету та на часткове відшкодування малозабезпеченим сім'ям плати за отримання актів на право власності на землю.

Стаття 39. Установити, що до доходів спеціального фонду бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя на 2001 рік належать:

1) частина податку на прибуток підприємств, визначена відповідно до пункту 22.3 статті 22 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" (зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів та Київського і Севастопольського міських бюджетів);

2) податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів (у тому числі податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, зареєстрованих в місті Києві, — до доходів спеціального фонду Київського міського бюджету), плата за придбання торгових патентів пунктами продажу нафтопродуктів (автозаправними станціями, заправними пунктами);

3) власні надходження бюджетних установ і організацій, які утримуються за рахунок коштів відповідних бюджетів;

4) збір за забруднення навколишнього природного середовища і грошові стягнення за порушення норм і правил охорони навколишнього природного середовища та шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності, що належать республіканському Автономної Республіки Крим та місцевим фондам охорони навколишнього природного середовища;

5) надходження до цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим та місцевими радами;

6) субвенції з Державного бюджету України на фінансування пільг та субсидій населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг.

Доходи спеціального фонду бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів витрачаються на заходи, передбачені законодавством.

Стаття 40. Установити, що у 2001 році застосовуються такі види міжбюджетних трансфертів:

1) дотації вирівнювання місцевим бюджетам;

2) додаткові дотації бюджету Автономної Республіки Крим та місцевим бюджетам, визначені статтею 45 цього Закону;

3) субвенція на здійснення містом Києвом функцій столиці України;

4) субвенції на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій;

5) субвенції на фінансування пільг та субсидій населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг;

6) субвенції на виконання спільних соціально-економічних програм;

7) інші субвенції;

8) кошти, що передаються до Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим та відповідних місцевих бюджетів з бюджетів нижчого рівня.

Стаття 41. Затвердити на 2001 рік обсяги міжбюджетних трансфертів згідно з додатком № 4 до цього Закону:

дотації вирівнювання обласним бюджетам та Севастопольському міському бюджету — у сумі 3.817.697,8 тис. гривень; кошти, що передаються до Державного бюджету України з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів та Київського міського бюджету, — у сумі 2.349.985,2 тис. гривень; субвенції на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій Закарпатській області — у сумі 30.000 тис. гривень, Івано-Франківській області — у сумі 10.000 тис. гривень, Миколаївській області — у сумі 11.700 тис. гривень, Донецькій області — у сумі 5.000 тис. гривень та Волинській області — у сумі 1.000 тис. гривень;

субвенцію на здійснення містом Києвом функцій столиці України — у сумі 150.000 тис. гривень;

субвенцію на здійснення додаткових витрат з бюджету міста Славутича Київської області у зв'язку із закриттям Чорнобильської АЕС — у сумі 5.000 тис. гривень;

субвенції на фінансування пільг та субсидій населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг — у сумі 2.896.416 тис. гривень;

субвенцію на комплексну реконструкцію та реставрацію Одеського державного академічного театру опери та балету — у сумі 10.000 тис. гривень;

субвенцію на збереження історичної забудови у центральній частині міста Львова — у сумі 10.000 тис. гривень;

субвенцію на Комплексну програму соціально-економічного розвитку Великої Ялти як курорту загальнодержавного значення — у сумі 10.000 тис. гривень.

Стаття 42. Установити такий порядок перерахування дотацій вирівнювання обласним бюджетам та Севастопольському міському бюджету.

Суми цих дотацій перераховуються управліннями Державного казначейства України в областях та місті Севастополі шляхом застосування нормативів щоденних відрахувань від доходів загального фонду державного бюджету, що надійшли на транзитні рахунки обліку доходів державного бюджету на відповідній території, згідно з додатком № 4 до цього Закону.

До доходів загального фонду державного бюджету, за рахунок яких здійснюється перерахування дотацій вирівнювання, включаються:

податок на прибуток підприємств, крім частини податку на прибуток підприємств, визначеної відповідно до пункту 22.3 статті 22 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”;

платежі за спеціальне використання лісових ресурсів державного значення;

збір за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення;

платежі за користування надрами загальнодержавного значення;

плата за використання інших природних ресурсів загальнодержавного значення;

податок на додану вартість після його відшкодування (за фактом його виникнення);

акцизний збір з вироблених в Україні товарів (крім акцизного збору з нафтопродуктів);

акцизний збір із ввезених на територію України товарів (крім акцизного збору з нафтопродуктів та транспортних засобів);

плата за ліцензії на певні види господарської діяльності;

ввізне мито;

вивізне мито;

плата за надання послуг з оформлення документів на право виїзду за кордон;

штрафи та фінансові санкції, сплачені за порушення податкового законодавства;

збори, що стягуються Державною автомобільною інспекцією України;

плата за надання послуг службою дозвільної системи органів внутрішніх справ;

плата за оренду цілісних майнових комплексів державних підприємств;

державне мито в частині, що відповідно до закону зараховується до державного бюджету;

митні збори;

єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через Державний кордон України;

кошти від реалізації майна, конфіскованого відповідно до закону митними органами;

кошти від реалізації товарів та інших предметів, конфіскованих відповідно до закону правоохоронними та іншими уповноваженими органами, і конфіскована валюта.

У разі, якщо суми, перераховані відповідним управлінням Державного казначейства України в областях та місті Севастополі, не забезпечать отримання річної суми дотації вирівнювання, визначеної у додатку № 4 до цього Закону, Державне казначейство України зобов'язане перерахувати на рахунок відповідного обласного та Севастопольського міського бюджету недоотриману суму дотації вирівнювання не пізніше 15 грудня поточного року за рахунок надходжень до загального фонду Державного бюджету України.

Стаття 43. Встановити, що перерахування коштів до Державного бюджету України з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів та Київського міського бюджету здійснюється згідно з помісячними сумами таких платежів, визначеними розписом Державного бюджету України на 2001 рік.

Стаття 44. Установити, що порядок перерахування міжбюджетних трансфертів бюджетам усіх рівнів, встановлених статтею 40 цього Закону, визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 45. Установити, що надходження доходів загального фонду Державного бюджету України у грошовій формі на технічні рахунки обліку доходів Державного бюджету України в територіальних управліннях Державного казначейства України понад річні розрахункові обсяги, визначені у додатку № 4 до цього Закону, розподіляються між Державним бюджетом України та відповідними бюджетами адміністративно-територіальних одиниць у таких пропорціях:

до Державного бюджету України — 50 відсотків (крім надходжень на території Автономної Республіки Крим);

до обласного бюджету — 12,5 відсотка;

до бюджетів міст республіканського (в Автономній Республіці Крим) та обласного значення та бюджетів районів — 37,5 відсотка (в тому числі до бюджетів міст районного значення — 15 відсотків);

до бюджету Автономної Республіки Крим — 62,5 відсотка.

Порядок перерахування цих коштів бюджету Автономної Республіки Крим та місцевим бюджетам встановлюється Міністерством фінансів України.

Зазначені надходження відображаються у звітності як дотаткова дотація, отримана з Державного бюджету України понад обсяг дотації, визначений у додатку № 4 до цього Закону, та спрямовуються за рішенням відповідних рад на фінансування соціальних видатків.

Стаття 46. Надати право Державному казначейству України у разі несвоєчасного погашення заборгованості за взаємними міжбюджетними розрахунками застосовувати безспірне її стягнення у порядку, визначеному нормативно-правовими актами України.

Стаття 47. Установити, що починаючи з 2001 року надходження від Російської Федерації по міжурядових угодах від 16 березня 2000 року про участь Російської Федерації у розвитку соціально-економічної сфери м. Севастополя та інших населених пунктів, в яких дислокуються військові формування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України, та про порядок розрахунків у зв'язку з реалізацією військовослужбовцями Чорноморського флоту Російської Фе-

дерації на території України і членами їх сімей — громадянами Російської Федерації рівних з громадянами України прав на навчання в навчальних закладах загальної освіти, початкової, середньої та вищої професійної освіти, на прийом у дитячі дошкільні заклади, а також на охорону здоров'я та інші види соціального обслуговування зараховуються до доходів спеціального фонду Державного бюджету України та спрямовуються як субвенція Севастопольському міському бюджету на заходи, передбачені у вищезазначених угодах.

Стаття 48. Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним, міським, районним, селищним, сільським радам при затвердженні відповідних бюджетів забезпечити в повному обсязі потребу в асигнуваннях на проведення розрахунків за електричну енергію, теплову енергію та природний газ, які споживаються бюджетними установами і організаціями, не допускаючи будь-якої простроченої заборгованості із зазначених послуг. Встановити ліміти споживання енергоносіїв у фізичних обсягах по кожній бюджетній установі, організації виходячи з обсягів призначень, затверджених розпорядникам бюджетних коштів у рішеннях відповідних місцевих рад про бюджет на 2001 рік.

Стаття 49. Установити, що у 2001 році видатки з пільг та субсидій населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг здійснюються з місцевих бюджетів за рахунок відповідних субвенцій з державного бюджету, джерелом яких є надходження до Державного бюджету України рентної плати за природний газ, що видобувається в Україні, та відрахувань від плати за транзит природного газу через територію України.

Стаття 50. Установити, що розрахунки міжбюджетних трансфертів та визначення нормативів відрахувань від загальнодержавних податків та зборів до бюджетів міст республіканського (в Автономній Республіці Крим) та обласного значення, бюджетів районів на 2001 рік здійснюються згідно з порядком, встановленим Кабінетом Міністрів України та погодженим з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Зазначений порядок повинен містити:

формульний розрахунок доходів на основі даних про виконання бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, бюджетів міст республіканського (в Автономній Республіці Крим) та обласного значення, бюджетів районів за 1998–1999 роки та за 10 місяців 2000 року;

визначення розрахункового обсягу видатків бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, бюджетів міст республіканського (в Автономній Республіці Крим) та обласного

значення, бюджетів районів на основі єдиних нормативів видатків у розрахунку на душу населення (у галузі державного управління, охорони здоров'я, культури і мистецтва, засобів масової інформації, фізичної культури та спорту, соціальних програм у галузі сім'ї, жінок, молоді та дітей), на учня (у галузі освіти), отримувача соціальних послуг (у галузі соціального захисту та соціального забезпечення), на площу житлового фонду та вулиць і площ з капітальним та полегшеним типом дорожнього покриття (у житлово-комунальному господарстві) тощо;

обсяг фонду нерозподілених за формульним розрахунком видатків для бюджетів Автономної Республіки Крим та кожної області, який перерозподіляється між бюджетами міст республіканського (в Автономній Республіці Крим) та обласного значення, бюджетів районів згідно з рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим та обласних рад, що становить не більше 10 відсотків розрахункового обсягу видатків зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та області;

визначення нормативів відрахувань від прибуткового податку з громадян до бюджетів міст республіканського (в Автономній Республіці Крим) та обласного значення, бюджетів районів у розмірах (відсотках до загальної суми), що забезпечують збалансованість цих бюджетів.

Заборонити Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним радам, Раді міністрів Автономної Республіки Крим та обласним державним адміністраціям під час формування та затвердження показників місцевих бюджетів на 2001 рік збільшувати загальний обсяг закріплених і власних податків та зборів, визначених у розрахунках у додатку № 4 до цього Закону.

Стаття 51. Затвердити розмежування видатків бюджету між державним та місцевими бюджетами згідно з додатком № 5 до цього Закону.

Кабінету Міністрів України внести зміни до відповідних нормативно-правових актів та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають з положень цього Закону щодо розмежування видатків між державним та місцевими бюджетами (додаток № 5 до цього Закону).

Стаття 52. Державній податковій адміністрації України відновити облік заборгованості Рівненської атомної електростанції НАЕК "Енергоатом" по податку на прибуток підприємств та по сплаті пені по податку на прибуток підприємств, нарахованої станом на 1 жовтня 1999 року, що була списана згідно з рішенням Рівненської обласної ради від 28 грудня 1999 року.

Кабінету Міністрів України при визначенні обсягу дотації бюджету Рівненської області врахувати суму заборгованості, визначеної частиною першою цієї статті.

ВІІ. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 53. Установити, що:

при виконанні бюджетів усіх рівнів застосовується касовий метод обліку, що передбачає реєстрацію операцій за доходами, видатками та фінансуванням різниці між доходами і видатками в бухгалтерському обліку в момент проведення відповідних платежів та відображення всіх операцій з виконання бюджету на час їх реєстрації в обліку;

виконання бюджетів усіх рівнів у 2001 році завершується закриттям рахунків відповідних бюджетів на підставі витягу з рахунку в банківській установі за 31 грудня 2001 року.

Стаття 54. Установити, що в 2001 році по населених пунктах, грошова оцінка земель яких не проведена, застосовуються ставки земельного податку, встановлені частиною другою статті 7 Закону України "Про плату за землю", збільшені в 2,62 раза.

По сільськогосподарських угіддях та землях населених пунктів, грошова оцінка яких проведена і уточнена станом на 1 січня 2001 року, застосовуються ставки земельного податку, встановлені статтею 6 та частиною першою статті 7 Закону України "Про плату за землю".

Земельний податок та орендна плата за земельні ділянки сплачуються платниками (крім громадян та виробників сільськогосподарської і рибної продукції) щомісячно до 15 числа наступного місяця за звітним.

Звільнити, як виняток у 2001 році, від сплати земельного податку військові частини, військові навчальні заклади, науково-дослідні установи, дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади, які утримуються за рахунок бюджету та належать до сфери управління Міністерства оборони України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також підприємства Міністерства оборони України та органів і установ виконання покарань, Київський державний авіаційний завод "Авіант", Авіаційний науково-технічний комплекс імені О. К. Антонова, Харківське державне авіаційне виробниче підприємство та Відкрите акціонерне товариство "Мотор Січ" (м. Запоріжжя). Перелік зазначених підприємств затверджується Кабінетом Міністрів України з визначенням розмірів земельних ділянок. При цьому земельні ділянки, які використовуються не за цільовим призначенням, враховуючи земельні ділянки, надані в оренду, або земельні ділянки під будівлями

(спорудами), наданими в оренду третім особам, обкладаються земельним податком у встановленому порядку.

Стаття 55. На часткову зміну статей 84, 87, 118, 125, 127 Державної програми приватизації на 2000–2002 роки, затвердженої Законом України “Про Державну програму приватизації”, установити, що кошти, одержані від приватизації державного майна, та інші надходження, пов’язані з приватизацією та кредитуванням підприємств, зараховуються до Державного бюджету України у повному обсязі.

Стаття 56. Встановити на 2001 рік рівень забезпечення прожиткового мінімуму для призначення допомоги відповідно до Закону України “Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім’ям” у сумі 50 гривень в розрахунку на одну особу.

Стаття 57. Установити, що керівники бюджетних установ і організацій (військових формувань) утримують чисельність працівників (військовослужбовців) та здійснюють фактичні видатки на заробітну плату (грошове утримання), включаючи видатки на премії та інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах фонду заробітної плати (грошового утримання), затверджених для бюджетних установ і організацій (військових формувань) у кошторисах доходів і видатків.

Стаття 58. Зупинити на 2001 рік дію положень законодавчих актів України у частині надання пільг, компенсацій і гарантій, які фінансуються з бюджетів усіх рівнів на:

1) безкоштовний капітальний ремонт жилих приміщень громадян (крім тих приміщень, які визнані органами місцевого самоврядування як аварійні);

2) надання бюджетних кредитів та позик (за винятком тих, що враховані у цьому Законі);

3) безплатне або пільгове встановлення телефону (крім інвалідів I та II групи, учасників бойових дій, Героїв України, Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави та ордена Трудової Слави, осіб, нагороджених чотирма і більше медалями “За відвагу”, а також Героїв Соціалістичної Праці, інвалідів війни III групи, дружин (чоловіків) померлих учасників бойових дій і учасників війни, визнаних за життя інвалідами, які не одружилися вдруге, членів сімей загиблих учасників бойових дій, громадян, віднесених до категорії 1 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та сімей, що мають дитину-інваліда, якій встановлено інвалідність, пов’язану з Чорнобильською катастрофою);

4) безплатне або пільгове користування телефоном (крім інвалідів війни I та II групи, учасників бойових дій, Героїв

України, Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави та ордена Трудової Слави, осіб, нагороджених чотирма і більше медалями "За відвагу", Героїв Соціалістичної Праці, учасників Великої Вітчизняної війни, дружин (чоловіків) померлих учасників бойових дій і учасників війни, визнаних за життя інвалідами, які не одружилися вдруге, членів сімей загиблих учасників бойових дій, громадян, віднесених до категорії 1 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та сімей, що мають дитину-інваліда, якій встановлено інвалідність, пов'язану з Чорнобильською катастрофою, а також інвалідів I та II групи та сімей, в яких два або більше інвалідів, щодо оплати послуг електрозв'язку за місцеві телефонні розмови з квартирних телефонів при похвилинному обліку їх тривалості) та сигналізацією;

5) безплатне або пільгове санаторно-курортне лікування (крім інвалідів, Героїв України, Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави та ордена Трудової Слави, осіб, нагороджених чотирма і більше медалями "За відвагу", Героїв Соціалістичної Праці, громадян, віднесених до категорії 1 та 2 осіб (з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, які працювали у зоні відчуження з моменту аварії до 31 грудня 1986 року), які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та дітей);

6) виплату компенсації за невикористане право на пільгове санаторно-курортне лікування (крім інвалідів війни I та II групи, громадян, віднесених до категорії 1 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та дітей);

7) безплатне або пільгове забезпечення автомобілями (крім випадків забезпечення автомобілями інвалідів I та II групи з ураженням опорно-рухового апарату за рішенням Міністерства праці та соціальної політики України відповідно до подання Міністерства соціального захисту населення Автономної Республіки Крим, головних управлінь соціального захисту населення обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій);

8) звільнення або зменшення плати за житло, комунальні послуги, електроенергію, газ, паливо особам, яким надані зазначені пільги (крім ветеранів війни, реабілітованих, Героїв України, Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави та ордена Трудової Слави, осіб, нагороджених чотирма і більше медалями "За відвагу", а також Героїв Соціалістичної Праці, дітей загиблих учасників бойових дій, які стали інвалідами до досягнення повноліття, батьків загиблих учасників бойових дій, дітей до 18 років загиблих учасників бойових дій, які не мають (і не мали) своїх сімей, одного з подружжя загиблого учасника бойових дій, який не одружився вдруге, дружин (чоловіків)

загиблих та померлих учасників бойових дій і учасників війни, визнаних за життя інвалідами, які не одружилися вдруге, а також громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та дружин (чоловіків) померлих громадян з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою).

Установити, що у 2001 році при наданні пільг до членів сім'ї ветеранів війни, реабілітованих, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, яким надаються пільги по платі за житло, комунальні послуги, електроенергію, газ, паливо, відносяться дружина (чоловік) і неповнолітні діти (до 18 років), діти, які є інвалідами з дитинства, та неповнолітні діти-сироти, які залишилися без піклування обох батьків і знаходяться на утриманні осіб, що мають право на пільги;

9) безкоштовний проїзд всіма видами пасажирського міського (комунального) та приміського транспорту (крім учасників бойових дій, учасників Великої Вітчизняної війни, інвалідів, Героїв України, Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави та ордена Трудової Слави, осіб, нагороджених чотирма і більше медалями "За відвагу", а також Героїв Соціалістичної Праці, пенсіонерів, реабілітованих, дружин (чоловіків) загиблих та померлих учасників бойових дій і учасників війни, визнаних за життя інвалідами, які не одружилися вдруге, членів сімей загиблих учасників бойових дій та учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 1 і 2, дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, що виховуються або навчаються у навчально-виховних та навчальних закладах), а також всіма видами міжміського транспорту (крім учасників бойових дій, інвалідів I та II групи, Героїв України, Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави та ордена Трудової Слави, осіб, нагороджених чотирма і більше медалями "За відвагу", Героїв Соціалістичної Праці, членів сімей загиблих учасників бойових дій, дружин (чоловіків) померлих учасників бойових дій і учасників війни, визнаних за життя інвалідами, які не одружилися вдруге, осіб, які супроводжують інвалідів I групи, осіб, на яких поширюється дія Міждержавної угоди від 12 березня 1993 року про взаємне визнання прав на пільговий проїзд для інвалідів та учасників Великої Вітчизняної війни, осіб, прирівняних до них, учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 1 і 2, учасників Великої Вітчизняної війни, інвалідів III групи, а також народних депутатів України на час виконання ними депутатських повноважень, студентів денної форми навчання вищих навчальних закладів та учнів професійно-технічних навчальних закладів, що фінансуються з бюджету, в частині пільгового проїзду).

Установити, що Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування можуть приймати рішення щодо здійснення грошових виплат замість надання пільг населенню, які повинні надаватися у 2001 році згідно із законодавством, в межах призначень, які затверджені у відповідних бюджетах на зазначену мету.

Кабінету Міністрів України розробити порядок фінансування санаторно-курортних закладів із Державного бюджету України у 2001 році виходячи із положень цієї статті.

Стаття 59. Установити, що у 2001 році порядок та розміри індексації грошових доходів громадян визначаються Кабінетом Міністрів України з урахуванням заходів щодо їх підвищення.

Стаття 60. Зупинити на 2001 рік дію:

статті 3; частини другої статті 4; частини десятої статті 7 в частині розміру податку за земельні ділянки, надані для Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, в разі їх цільового використання; частини другої статті 8 щодо справляння податку за земельні ділянки, надані для Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України; частини першої статті 17 щодо строків сплати земельного податку платниками (крім громадян та виробників сільськогосподарської і рибної продукції); статті 19 в частині визначення строків внесення орендної плати виключно у договори оренди; статей 20, 21 і 22 Закону України "Про плату за землю" (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 45, ст. 238);

частин першої та третьої статті 91 Лісового кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 17, ст. 99);

частин першої, другої та шостої статті 32 Водного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 24, ст. 189; 2000 р., № 45, ст. 390) в частині зарахування: 20 відсотків зборів за використання води з водних об'єктів загальнодержавного значення до бюджетів областей; 50 відсотків — до бюджету Автономної Республіки Крим;

пункту 1 статті 31 Кодексу України про надра (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 36, ст. 340) в частині зарахування 60 відсотків платежів за видобування корисних копалин загальнодержавного значення до бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів областей, міст Києва і Севастополя;

частини п'ятої статті 19 Закону України "Про оренду землі" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 46-47, ст. 280) в частині централізації орендної плати за земельні ділянки, які перебувають у державній або комунальній власності, на спеціальних бюджетних рахунках, а також щодо її розподілення та використання;

статті 17 Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 27, ст. 181);

частини другої статті 2 та частини третьої статті 3 Закону України “Про джерела фінансування дорожнього господарства України” (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 14, ст. 60; 1999 р., № 40, ст. 361) у частині формування дорожніх фондів;

статті 9 Декрету Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 року № 8-93 “Про стягнення не внесених у строк податків і неподаткових платежів” (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 13, ст. 114; 1994 р., № 20, ст. 120; 1996 р., № 16, ст. 71; 2000 р., № 14-15-16, ст. 121) у частині надання відстрочки і розстрочки податків і неподаткових платежів до бюджетів усіх рівнів;

абзацу дев'ятого частини першої статті 13 Закону України “Про донорство крові та її компоненти” (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 23, ст. 183; 1999 р., № 9-10, ст. 68);

частини п'ятої статті 30 Закону України “Про бібліотеки і бібліотечну справу” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 23, ст. 177);

абзацу восьмого частини другої статті 28 Закону України “Про музеї та музейну справу” (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 25, ст. 191; 1999 р., № 28, ст. 231);

частини другої статті 23 та частини другої статті 29 Основ законодавства України про культуру (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 21, ст. 294);

частини п'ятої статті 6, статей 11 та 12 Закону України “Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 32, ст. 453; 1994 р., № 23, ст. 159; 1997 р., № 2, ст. 158);

частини шостої статті 8 Закону України “Про ветеринарну медицину” (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 7, ст. 56);

статті 44 Закону України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 45, ст. 397) в частині проведення бюджетними установами та організаціями відрахувань профспілковим організаціям на культурно-масову і фізкультурну роботу;

окремих положень Закону України “Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, визначених статтею 24 Закону України “Про Державний бюджет України на 1999 рік” (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 8, ст. 59);

частини третьої статті 15 Закону України “Про ліцензування певних видів господарської діяльності” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 36, ст. 299);

частини другої статті 23² Закону України “Про обмеження монополізму та недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 21, ст. 296; 1998 р., № 34, ст. 229);

пункту 7 статті 24 Закону України “Про радіочастотний ресурс України” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 36, ст. 298);

пунктів 84, 85, абзаців другого — четвертого пункту 125, пункту 127 Закону України “Про Державну програму приватизації” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 33–34, ст. 272);

Закону України “Про майнову відповідальність за порушення умов договору підряду (контракту) про виконання робіт на будівництві об’єктів” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 27, ст. 212);

пунктів 2, 3, 5, 7 статті 3 та пункту 2 статті 5 Закону України “Про підтримку олімпійського, параолімпійського руху та спорту вищих досягнень” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 43, ст. 370);

статті 3 Закону України “Про реструктуризацію боргових зобов’язань Кабінету Міністрів України перед Національним банком України” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 31, ст. 248);

частини п’ятої статті 48 Гірничого Закону України (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 50, ст. 433) в частині покладення на правонаступника обов’язку забезпечення вугіллям на побутові потреби та частини шостої цієї статті в частині фінансування правонаступником заходів щодо безоплатного забезпечення вугіллям на побутові потреби.

Установити, що у 2001 році положення і норми, передбачені абзацами восьмим, десятим, одинадцятим і дванадцятим частини першої статті 57 Закону України “Про освіту” (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 21, ст. 84), абзацами другим — восьмим частини першої статті 25 Закону України “Про загальну середню освіту” (Відомості Верховної Ради України, 1999 р., № 28, ст. 230), частиною другою статті 18 і частиною першою статті 22 Закону України “Про позашкільну освіту” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 46, ст. 393), реалізуються в розмірах і порядку, визначених Кабінетом Міністрів України в межах видатків, врахованих у розрахунках до Державного бюджету України та місцевих бюджетів на 2001 рік.

Стаття 61. Встановити, що всі позабюджетні кошти установ і організацій, які утримуються за рахунок бюджетів усіх рівнів, включаються до відповідного бюджету.

Державному казначейству України, місцевим фінансовим органам зупиняти фінансування установ та організацій, які не забезпечили виконання частини першої цієї статті.

Стаття 62. Кабінету Міністрів України забезпечити в повному обсязі фінансування видатків на закупівлю інсулінів для хворих на цукровий діабет та на забезпечення лікування онкологічних хворих та хворих на туберкульоз.

Стаття 63. Пенсійному фонду України, Фонду соціального страхування України, Фонду загальнодержавного соціального страхування на випадок безробіття, Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань подавати Державному казначейству України у визначеному ним порядку і терміни звіти про виконання кошторисів відповідних фондів згідно з бюджетною класифікацією України.

Кошти державних цільових фондів, крім Пенсійного фонду України, обслуговуються органами Державного казначейства України.

Стаття 64. Кабінету Міністрів України при розподілі видатків на геологорозвідувальні роботи, що фінансуються за рахунок відрахувань видобувних підприємств, врахувати виділення 30.000 тис. гривень на буріння артезіанських свердловин.

Стаття 65. Кабінету Міністрів України здійснити розподіл видатків у сумі 577.429,9 тис. гривень, передбачених у Державному бюджеті України на погашення заборгованостей, що виникли у попередні роки із заробітної плати працівників бюджетних установ, грошового забезпечення та інших соціальних виплат, із яких спрямувати Міністерству оборони України — 236.700 тис. гривень, Міністерству внутрішніх справ України — 50.000 тис. гривень, Службі безпеки України — 35.000 тис. гривень, Державному комітету у справах охорони Державного кордону України — 8.305 тис. гривень, Міністерству України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи на погашення заборгованості із соціальних виплат громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та інших витрат, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, — 65.880 тис. гривень, іншим головним розпорядникам коштів державного бюджету — 181.544,9 тис. гривень.

Врахувати, що кошти на погашення заборгованості із заробітної плати працівників бюджетних установ та інших соціальних виплат, що фінансуються з місцевих бюджетів, передбачені

у розрахунках до бюджету Автономної Республіки Крим та бюджетів областей у сумі 137.000 тис. гривень.

Стаття 66. У разі перевищення загального обсягу доходів загального фонду Державного бюджету України понад встановлений відповідний показник у статті 2 цього Закону додатково отримані кошти спрямовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Стаття 67. Кабінету Міністрів України визначити окремий порядок виконання кошторисів Академії педагогічних наук України, Академії медичних наук України, Академії мистецтв України, Академії правових наук України, Української академії аграрних наук та перерахування бюджетних коштів Національному комітету спорту інвалідів України безпосередньо органами Державного казначейства України.

Стаття 68. З метою захисту вітчизняного товаровиробника Кабінету Міністрів України забезпечити використання бюджетних коштів на придбання обладнання, техніки, промислових та продовольчих товарів відповідно до вимог Закону України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти".

Стаття 69. Кошти, отримані як дивіденди (доход), нараховані на акції (частки, паї) господарських товариств паливно-енергетичного комплексу, у повному обсязі спрямовуються на розвиток (капітальні вкладення, модернізацію, технічне переоснащення) державних підприємств паливно-енергетичного комплексу і підприємств паливно-енергетичного комплексу з часткою державної власності в майні більше 50 відсотків.

Ці кошти зараховуються Державним казначейством України на реєстраційні рахунки Міністерства палива та енергетики України у Державному казначействі України та витрачаються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, понад обсяги, передбачені у державному бюджеті.

Стаття 70. Списати фінансові санкції, пені та штрафи, нараховані за несвоєчасну сплату податків, зборів (обов'язкових платежів), крім Пенсійного фонду України, станом на 1 грудня 2000 року вугледобувним, шахтобудівним, шахтовуглебудівним підприємствам, генеруючим компаніям, газодобувним, нафтодобувним підприємствам, підприємствам з транспортування енергоресурсів, тепловим електростанціям, підприємствам тепловодопостачання та водовідведення, галузевим науково-дослідно-конструкторським та проектним закладам паливно-енергетичного комплексу, підприємствам, які задіяні в створенні ядерно-паливного циклу.

Стаття 71. Дозволити всім підприємствам паливно-енергетичного комплексу сплачувати заборгованість по зборах до Державного інноваційного фонду, що склалась станом на 1 грудня 2000 року, шляхом спрямування цих коштів на власну модернізацію, технічне переоснащення виробництва та капітальні вкладення.

Ці кошти зараховуються Державним казначейством України на реєстраційні рахунки підприємств паливно-енергетичного комплексу у Державному казначействі України та витрачаються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, понад обсяги, передбачені в державному бюджеті.

Стаття 72. З метою стимулювання виконання доходів Державного бюджету України та бюджетів усіх рівнів, врахованих під час прийняття цього Закону, Кабінету Міністрів України розглянути та затвердити на 2001 рік порядок виділення бюджетних асигнувань в межах бюджетних призначень на забезпечення діяльності органів Державної податкової служби України, її підвідомчих установ та інших державних установ, що забезпечують надходження доходів до бюджетів усіх рівнів як частки від фактичних надходжень до відповідних бюджетів (за винятком штрафів та пені), які адмініструються або забезпечуються відповідними органами та установами.

Стаття 73. Кабінету Міністрів України спрямувати з резервного фонду кошти в межах 50.000 тис. гривень на ліквідацію наслідків стихійного лиха, яке мало місце у листопаді 2000 року на території окремих областей, після отримання відповідних документів, що підтверджують обсяги нанесених збитків.

Стаття 74. Кабінету Міністрів України визначити порядок відшкодування витрат сільськогосподарських господарств на будівництво і утримання об'єктів соціальної сфери за рахунок бюджетних коштів в межах бюджетних призначень, передбачених на фінансування відповідної соціальної сфери.

Стаття 75. Кабінету Міністрів України до 1 лютого 2001 року внести Верховній Раді України проект Закону України про затвердження прожиткового мінімуму на 2001 рік.

Стаття 76. Додатки № 1–5 до цього Закону є його невід'ємною частиною.

Стаття 77. Цей Закон вводиться в дію з 1 січня 2001 року.

Президент України Л. КУЧМА

м. Київ, 7 грудня 2000 року
№ 2120–III

ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ НА 2001 РІК ТА РЕФОРМУВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

*(За матеріалами наради-семінару за участю
Голови Верховної Ради Автономної Республіки Крим,
голів обласних, Севастопольської міської ради,
Київського міського голови,
голів постійних комісій з питань бюджету
та фінансів відповідних рад)*

Олександр Турчинов,
голова Комітету Верховної Ради України
з питань бюджету, доктор економічних наук

ПЕРШИЙ ЕТАП РЕФОРМИ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН РОЗПОЧИНАЄТЬСЯ 1 січня 2001 року

Проблема врегулювання міжбюджетних взаємовідносин при формуванні державного бюджету та визначення трансфертів для місцевих бюджетів, а також розмежування видаткових повноважень та закріплення доходів за ланками бюджетної системи вже настільки розтягнена в часі, що видається вічною. Комітет з питань бюджету пропонує її розв'язати в Бюджетному кодексі, який готується до третього читання, а першим кроком до апробації цього фундаментального для трансформування вітчизняної бюджетної системи документу є низка положень Бюджету-2001. Але спершу кілька статистичних нотаток.

Порівняно з планом-2000 бюджет України на 2001 р. зріс майже на 10 млрд грн і складає 53 млрд грн або 27 % до ВВП.

Майже половина загального обсягу бюджету скеровується на фінансування видатків соціального характеру.

Видатки на фінансування соціальної сфери у зведеному бюджеті на 2001 р.

Найменування	2000 р.	2001 р.	Темп росту	Питома вага у загальних витратах
Всього — видатки зведеного бюджету	42323,0	52913,6	125,0	
з них:				
Соціальна сфера — всього	17259,6	23653,7	137,0	44,7
у тому числі:				
Освіта	5976,0	8230,6	137,7	15,5
Охорона здоров'я	4578,7	5598,7	122,3	10,6
Соціальний захист та соціальне забезпечення	6157,8	9146,4	148,5	17,3
Культура і мистецтво	379,8	496,6	130,8	0,9
Фізкультура та спорт	167,3	181,4	108,4	0,3
Наука	544,4	769,0	141,3	1,5

Слід зазначити, що із державного бюджету виділяється дотація місцевим бюджетам обсягом 3,8 млрд грн та додаткових 2,9 млрд грн на фінансування пільг та житлових субсидій населенню на оплату енергоносіїв, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг. Окрім того, в бюджеті на 2001 р. передбачено субвенції тим регіонам, що постраждали від природних та техногенних катаклізмів на суму майже 300 млн грн.

Таким чином, обсяг місцевих бюджетів на 2001 р. сформовано в сумі понад 17 млрд грн при плані на 2000 р. — 12,5 млрд грн. Це становить 33,8 % обсягу видаткової частини зведеного бюджету або 36 % загального фонду бюджету за умови, якщо забезпечити порівняність структури бюджетів 2000 та 2001 рр. (тобто якщо обліковувати субвенцію на соціальний захист в загальному, а не в спеціальному фонді бюджету).

Бюджет 2001 р. — це перехідний етап від ручного управління бюджетними коштами до формульного підходу при розмежуванні видатків і визначенні трансфертів для міст обласного значення та районів.

Вистраждана стаття 50 Закону України "Про Державний бюджет України 2001 рік" є, власне, тією перфокартою, з якої наступного року будуть зчитуватися всі алгоритми реформи. Ця стаття є символом пошуку компромісу між парламентом та виконавчою владою, якому передували тривалі узгодження та дискусії. Як відомо, згідно положень цієї статті Кабінет Мініст-

рів України уповноважений розробити методика розподілу міжбюджетних трансфертів, погодити її з Бюджетним комітетом та ухвалити своєю постановою.

Задасмося питанням, чи передбачає методика концептуально нові підходи до формування місцевих бюджетів на 2001 р. Стаття 50 окреслила низку вимог, яких методика повинна дотримуватися, а саме:

- доходи місцевих бюджетів повинні плануватися на формульній основі;

- розрахункові видатки обчислюються на нормативній основі;

- обласним радам заборонено збільшувати обсяг доходів понад ті, що визначені додатком № 4 до Закону України "Про Державний бюджет України 2001 рік";

- для того, щоб надати обласним радам можливість оптимального маневру в перехідний період, яким, власне, і є 2001 р., методика повинна передбачити фонд видатків, не розподілених за формульним розрахунком, у обсязі до 10 % від зведеного бюджету області.

У понеділок і вівторок проект методики пройшов ретельне опрацювання на нараді працівників обласних фінансових управлінь, що був організований Міністерством фінансів України. Тож сьогодні по "гарячих слідах" цього семінару можна говорити про той варіант методики, що не сьогодні-завтра буде готовий для підпису прем'єр-міністром України.

Я зупинюся на концептуальних засадах нової методології кількома хвилинами пізніше, а зараз зазначу ті важливі для бюджетної реформи моменти, що містяться безпосередньо в статтях Закону України "Про Державний бюджет України 2001 рік".

По-перше, додаток № 5 до Закону уможливив крок, без здійснення якого взагалі неварто говорити про початок міжбюджетної реформи. Цим додатком врешті-решт розмежовано видатки бюджету між державним та місцевими бюджетами. Таким чином, законодавство України вперше дає відповідь на запитання, хто що фінансує і хто за що відповідає (погодьтеся, що Закон про місцеве самоврядування в цьому аспекті не є чітко прописаним і навряд чи може бути керівництвом для дії фінансиста). Додаток № 5 таким керівництвом буде. Не можу не зауважити, що в цьому розподілі видатків на здійснення повноважень все ж є одна прогалина, а саме: на 2001 р. зберігається можливість утримання міліцейських підрозділів за рахунок місцевих бюджетів. Це був вимушений крок, і є всі підстави очікувати, що 2002 р. вже набуде чинності закон про міліцію місцевого самоврядування і буде, в свою чергу, проведене

подальше розмежування між муніципальною міліцією та державними правоохоронними органами.

Друга відповідь на sacramентальні запитання місцевого самоврядування, що впродовж років лунали з високих трибун, — це визнання державою свого зобов'язання щодо фінансування таких істотних компонентів соціального захисту як пільги ветеранам війни та праці та субсидії. Шановна аудиторія не із сторони знає, що саме ця хронічно недофінансована стаття систематично “рвала” й дисбалансувала місцеві бюджети, створювала в них прихований дефіцит. Законом України “Про Державний бюджет України 2001 рік” передбачено фінансування цієї статті у вигляді цільової субвенції із державного бюджету, причому ресурс для цієї мети істотно збільшується. Відразу хотів би звернути вашу увагу на те, що прив'язка оплати цих послуг до таких джерел, як рентна плата на видобуток нафти та газу, а також плати за транзит, не є підґрунтям до поновлення взаємозаліків. Апробована вже схема коротких кредитів дозволяє як уряду, так і місцевим бюджетам з оптимізмом дивитися на вирішення цієї проблеми. Можна також сказати, що головного болю міським головам та головам райдержадміністрацій стане менше, оскільки фінансування цієї функції перебрала на себе держава.

По-третє, у результаті тривалих дискусій Бюджетний комітет таки відстояв право базових бюджетів місцевого самоврядування ексклюзивно розпоряджатися надходженнями від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Це їх 100-відсотково власний ресурс, що повинен бути спрямований виключно до бюджету розвитку територіальної громади. Відповідно, під ці надходження повинні плануватися виключно капітальні видатки з тим, щоб можливі проблеми із реалізацією ділянок не позначилися на оплаті поточних видатків. Немає сумнівів, що закріплення цього активу за територіальними громадами стимулює триєдину мету: 1) інтенсифікується ринок землі; 2) реальних обрисів набуватиме матеріальна основа місцевого самоврядування; 3) прискорити кволий нині процес розмежування земель комунальної та державної власності, і саме міські голови будуть ініціаторами прискорення такого процесу.

По-четверте, подальшого розвитку набула стаття 52 Закону України “Про Державний бюджет України 2001 рік”, згідно якої перевиконання планових доходів держбюджету розподіляється між державним бюджетом та відповідними бюджетами у рівних частинах. Бюджетний комітет врахував численні звернення працівників органів місцевого самоврядування і наполіг на тому, щоб не лише обласний бюджет отримував свою частину від перевищення доходів, але й район і міста — як обласно-

го, так і районного значення. Символічним, на мою думку, є те, що в цьому переліку з'являється чи не найбільш ображений (після сільської територіальної громади) суб'єкт бюджетного процесу — місто районного значення. У цих містах, які є здебільшого податковими годувальниками районів, як правило, сконцентрована найбільша доходна база, а ось надходження до свого бюджету вони отримують як жебраки на бюджетній паперті. Сподіваємося, що таке положення в бюджеті реставрує втрачений було інтерес малих та середніх міст до розвитку власної податкової бази.

І повернімося до методики. Після того, як вищезгаданим додатком № 5 було чітко визначено, хто що фінансує, методика підводить під ці повноваження доходи. Крок перший на цій стежі — як саме прогнозувати доходи? Методом старої рахівниці чи за формулою? Відповідь однозначна — виключно за формулою, що враховує індекс відносної податкоспроможності адміністративно-територіальних одиниць. Я не зупинятимуся тут на математично-алгебраїчних нюансах цієї формули, детальніше про неї Вам розкажуть працівники фінуправління, скажу лише, що формула здатна обмежити необгрунтований патерналізм деяких місцевих рад. Скажімо, формульний підхід посилає тій місцевій раді, яка щедро роздає пільги по платі за землю, однозначний сигнал — ці свідомо втрачені доходи не будуть відшкодовані не більшим трансфертом, ні більшими відрахуваннями від загальнодержавних податків.

Стаття 50 зобов'язала авторів методики дотриматися дуже важливого, на мою думку, принципу — обласним радам відтепер заборонено збільшувати доходи понад ті, що передбачені Законом про Державний бюджет України на 2001 рік. В останні роки ми гралися з вами у дивну гру — у Мінфіні та на бюджетних слуханнях в нашому Комітеті представники областей стверджували, що ваші прогнозні доходи завищено, а повернувшись додому, ви ухвалювали бюджети, на 10–50 % більші, ніж контрольні показники Мінфіну. Як приклад, наведу такі дані: 1999 р. різниця між контрольними цифрами Мінфіну та показниками, затвердженими місцевими радами, склала 1 млрд грн, цього року — вже 3 млрд грн. Потерпали від цього трюкацтва з цифрами передусім територіальні громади міст. Відтепер, якщо ми прагнемо встановити стабільні правила гри, а не полювати весь час за рухомою мішенню, то необхідна певна фіксація показників і на рівні області. Отож, ваші розрахунки у сумі повинні копійка в копіяку відповідати розрахункам Мінфіну. Така фіксація є передумовою створення механізму зацікавленості для територіальних громад у нарощуванні власної податкової бази.

Запропонований механізм розпочинає діяти відразу у рішенні обласної ради — додатком до нього ви повинні зафіксу-

вати контингенти прибуткового податку з громадян для бюджетів міст і районів і не змінювати його впродовж року. Цей податок, згідно вимог статті 50 Закону про Держбюджет-2001, є регулюючим, тож обласна рада встановлює такі нормативи відрахувань по цьому джерелу, що дозволяють збалансувати відповідні бюджети. Однак, за умови об'єктивного планування (а планувати ви будете за формулою) та зусиль міських голів в 3-му чи 4-му кварталі 2001 р. настане день "ікс" — день виконання планового контингенту. З цього дня набуває чинності новий порядок відрахувань — бюджет міста чи району отримує 75 % надходжень від прибуткового податку з громадян, а область — 25 %. Є достатньо підстав очікувати, що міста продемонструють приклад у нарощуванні власної податкової бази.

Що стосується видатків, то їх розрахунковий обсяг визначатиметься на нормативній основі. Нормативи дотепер нагадували шотландську Нессі — всі про них говорили, але ніхто їх не бачив. Кілька НДІ авторитетно заявили, що розрахувати їх неможливо. У методиці вперше з'являються нормативи, скажімо, держава одрилює, що вона може гарантувати наступного року органам місцевого самоврядування фінансування освіти в обсязі 508 грн на одного учня. З'являються нормативи на охорону здоров'я та інші галузі. І уряд, і Бюджетний комітет свідомі того, що перехід від планування за мережею до планування за нормативами не є безболісним, особливо для тих громад, які нагромадили (вибачаюсь за тавтологію) значну базу. Саме для пом'якшення такого переходу Комітет визнав за доцільне дозволити областям мати в своєму розпорядженні фонд видатків, не розподілених за формульною основою. Його обсяг становить до 10 % від обсягу ресурсу зведеного бюджету області. Образно кажучи: 90 % ресурсу ви розподіляєте згідно формули, 10 % коректуєте ті ймовірні диспропорції, що можуть виникнути при переході зі старого методу планування до нового.

Ми не ідеалізуємо методику, і свідомі того, що в процесі її, як це нині модно казати, "імплементатії", постануть деякі незгодженості та огріхи. Я просив би вас толерантно реагувати на ці речі, та сприяти її оптимізації. У першому кварталі 2001р., коли в областях буде снігопад "бюджетних" сесій місцевих рад, здійснюватиметься моніторинг та контроль за дотриманням на місцях вимог методики. Ми розраховуємо на ваші конструктивні пропозиції з тим, щоб устигнути врахувати їх під час остаточного доопрацювання проекту Бюджетного кодексу України.

Ігор МІТЮКОВ,
міністр фінансів України

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ на 2001 рік

Питання формування місцевих бюджетів 2001 року відповідно до чинного законодавства розглядається виключно у контексті державної бюджетної політики та відповідних показників державного бюджету.

Закон України "Про Державний бюджет України на 2001 рік", що був прийнятий Верховною Радою України 7 грудня 2000 р., ґрунтується на пріоритетах і напрямках бюджетної політики, визначених у посланні Президента України до Верховної Ради України "Україна: поступ у ХХІ століття. Стратегія економічного і соціального розвитку на 2000–2004 роки", Бюджетній резолюції Верховної Ради України на 2001 рік, Програмі діяльності Уряду та інших програмних документах.

Виходячи із зазначених документів та враховуючи особливості розвитку економіки, у наступному році основними цілями бюджету є: сприяння економічному зростанню, підвищення добробуту населення, максимальна ефективність використання наявних бюджетних ресурсів, зміцнення довіри до влади.

Особливістю бюджетного процесу на 2001 р. є те, що бюджет уперше в історії незалежної України прийнятий на початку грудня року, що передує плановому.

Бюджет на 2001 р. — це перший за останні роки бюджет, який спрямовано не на виживання економіки, а на підтримку її зростання.

Особливістю бюджету на 2001 р. є й те, що він втілює послідовну позицію щодо зниження податкового тиску на виробників.

Протягом 2 років пропонується скасувати податки, які давали загалом понад 3,3 млрд грн доходів у бюджет. Зазначене вище можливо лише завдяки очікуваним надходженням від приватизації.

Наступні кроки вдосконалення податкової системи мають бути зроблені при розгляді проекту Податкового кодексу України, який Верховна Рада України прийняла у першому читанні.

Важливим є те, щоб зниження податкового навантаження не призводило до зменшення доходної частини бюджету, а адекватно компенсувалося відміною існуючих податкових пільг та покращенням стану розрахунків із бюджетом.

На 2001 р. обсяг пільг та звільнень від оподаткування оцінюється на рівні 8 млрд грн. При прийнятті Податкового кодексу зазначені пільги повинні бути мінімізовані лише до соціально необхідних.

Проте, питання зниження ставок оподаткування, скасування окремих податків має узгоджуватись із можливістю компенсувати випадаючі при цьому доходи або зі скороченням видатків.

У бюджеті на 2001 р. враховано загальний обсяг доходів зведеного бюджету в сумі 52,9 млрд грн, що становить 27 % прогнозованого обсягу валового внутрішнього продукту. Це відповідає питомій вазі доходів зведеного бюджету у валовому внутрішньому продукті, що склалася в останні роки, і дозволяє фінансувати основні функції держави.

У наступному році пропонується повністю заборонити негрошові розрахунки з бюджетом.

Наступною особливістю Державного бюджету України на 2001 р. є досить значний обсяг надходжень від приватизації державного майна (5,9 млрд грн), частка якого у випадку перевищення зазначеної суми має бути спрямована на дострокове погашення державного боргу.

Із складу доходної частини проекту бюджету наступного року виведені надходження до Фонду соціального страхування (1,3 млрд грн) і Державного фонду сприяння зайнятості населення (600 млн грн), які разом із Фондом страхування від нещасних випадків на виробництві та Пенсійним фондом будуть складати систему страхових фондів відповідно до прийнятого Верховною Радою України Закону.

Таким чином, доходна частина проекту бюджету на 2001 р. обрахована виходячи з макропоказників економічного і соціального розвитку на наступний рік, очікуваних надходжень поточного року, а також враховує зміни законодавства, що спрямовані на послаблення податкового навантаження на виробника.

При цьому важливими завданнями для виконання доходної частини бюджету в наступному році будуть:

- успішне проведення приватизації державного майна і отримання коштів, визначених Державною програмою приватизації на наступний рік;

- забезпечення сплати платежів до бюджету підприємствами паливно-енергетичного комплексу в обсягах, передбачених законом про бюджет за механізмами, визначеними окремими статтями цього закону;

- недопущення різкого скорочення ставок податків чи бази оподаткування та застосування взаємокомпенсуючих механізмів;

- реалізація програми погашення податкової заборгованості, що розроблена Державною податковою адміністрацією;

- удосконалення механізму розподілу доходів між державним та місцевими бюджетами;
- дотримання заборони взаємозаліків та інших форм негрошових розрахунків.

Доходи Державного бюджету України на 2001 р. пропонується встановити в сумі 42 млрд грн, у тому числі доходи загального фонду – у сумі 33,3 млрд грн і спеціального фонду – 8,7 млрд грн.

Ще однією особливістю Державного бюджету України на 2001 р. є його бездефіцитність.

Важливим структурним кроком у питанні недопущення зростання державного боргу є передбачена Законом норма щодо заборони надання державних гарантій за позиками, що надаються шляхом фінансування закупівлі іноземних товарів, за винятком позик міжнародних фінансових організацій.

Таким чином, виходячи з бездефіцитності Державного бюджету України заплановані доходи повинні розглядатись як загальні бюджетні обмеження для видатків бюджетів усіх рівнів.

Головною особливістю видаткової частини Державного бюджету України на 2001 р. є її соціальна спрямованість. Якщо загалом видатки зведеного бюджету за розрахунками збільшуються проти запланованих на поточний рік на 25,2 %, то видатки соціального спрямування зростають на 52 %. Питома вага цих видатків зростає у наступному році до 44,2 % при 40,9 % у поточному році. Найбільш швидкими темпами серед усіх видатків зростають видатки на соціальний захист населення (на 48,5 %). Це обумовлено зростанням, у першу чергу, видатків на виплату пенсій, допомог, а також надання пільг і субсидій населенню.

У зв'язку з прийняттям Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" збільшено видатки на надання адресної соціальної допомоги з 7 до 280 млн грн. Така допомога буде надаватись більше ніж 400 тис. малозабезпечених сімей.

У наступному році пропонується суттєво збільшити видатки на надання пільг і субсидій населенню. Їх обсяг збільшено на 1,6 млрд грн проти поточного року. Таке збільшення дає змогу не лише підвищити соціальний захист сімей з низкими доходами, але й сприяє вирішенню питання розрахунків за енегроносії, які становлять значну питому вагу у цих видатках.

Поряд із відміною пільг, які не забезпечені реальними ресурсами, соціальна політика уряду в наступному році буде спрямована на зростання як номінальних, так і реальних доходів населення.

З цією метою у розрахунках до Державного бюджету України враховано підвищення заробітної плати працівникам освіти, охорони здоров'я, науки, культури та інших галузей

соціально-культурної сфери в середньому на 25 %, що складає 1,7 млрд грн. Крім того, у бюджеті знайшли відображення заходи щодо вирішення ряду важливих соціальних питань.

У видатках на освіту передбачається спрямувати на часткове виконання положень статті 57 Закону України "Про освіту" щодо виплати педагогічним працівникам грошової винагороди — 410 млн грн.

На виконання Закону України "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні" передбачено 10 млн грн на надання молодим громадянам пільгових довгострокових кредитів для здобуття вищої освіти у вищих навчальних закладах, на пільговий проїзд для студентів — 70 млн грн.

На придбання шкільних підручників передбачено 108 млн грн, що більше планових призначень з цією метою в 2000 р. на 6,5 млн грн. Додатково 8,5 млн грн передбачено на виготовлення програмно-методичної літератури та підручників для вищої школи, на комплексні заходи із всебічного розвитку української мови — 25 млн грн.

Крім того, 20 млн грн передбачено на реалізацію Програми інформатизації загальноосвітніх навчальних закладів, комп'ютеризації сільських шкіл.

При загальному збільшенні видатків на охорону здоров'я важливим є спрямування коштів не просто галузі взагалі, на цільове призначення, з метою реалізації конкретних програм, які визначені Міністерством охорони здоров'я як пріоритетні. Зокрема, на закупівлю імунобіологічних препаратів для проведення обов'язкових профілактичних щеплень у 2001 р. з державного бюджету передбачено 76,4 млн грн, що практично покриває потребу в асигнуваннях на зазначену мету.

На реалізацію комплексних заходів боротьби з туберкульозом передбачено 36 млн грн, що на третину перевищує відповідні асигнування на поточний рік.

На централізовану закупівлю інсулінів з Державного бюджету передбачено 57 млн грн проти 5 млн грн у 2000 р.

Значні ресурси у проекті державного бюджету пропонується спрямувати у вугільну промисловість та сільське господарство.

Таким чином, значна частина ресурсів Державного бюджету спрямовується безпосередньо на додаткове фінансове забезпечення населення послугами соціально-культурної сфери та в окремі галузі господарства, підтримка яких забезпечуватиме певну соціальну стабільність у регіонах і опосередковано впливатиме на зростання доходної бази місцевих бюджетів.

ЩОДО МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

У прийнятому Верховною Радою України 7 грудня 2000 р. Законі України "Про Державний бюджет України на 2001 рік" місцеві бюджети та міжбюджетні відносини формуються на засадах чинного бюджетного та податкового законодавства з

урахуванням окремих елементів проекту Бюджетного кодексу України.

Формульне визначення обсягів трансфертів до бюджетів адміністративно-територіальних одиниць забезпечує однакові, прозорі підходи до визначення прогнозних їх обсягів до бюджетів Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя. Постановою Кабінету Міністрів України "Про запровадження Порядку розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання, субвенцій та коштів, що передаються до бюджету вищого рівня) та нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів на 2001 рік" цей порядок буде запроваджено у процесі формування бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів.

Загальний обсяг доходів бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів обраховано у сумі 13,3 млрд грн, з яких загальний фонд — 12,1 млрд грн та спеціальний — 1,2 млрд грн.

Загальний обсяг видаткової частини бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів збільшено порівняно з 2000 р. на 5,5 млрд грн, і він становить 17,9 млрд грн. Видатки на державне управління збільшено на 113 млн грн (65,7 %); освіту — на 1,4 млрд грн (38,1 %); охорону здоров'я — на 519 млн грн (14,1 %); соціальний захист і соціальне забезпечення — на 2,2 млрд грн (у 1,9 раза), у тому числі: на пільги ветеранам війни та праці видатки збільшено на 700 млн грн (у 3,6 раза), додаткові виплати населенню на покриття витрат по оплаті житлово-комунальних послуг — майже на 1 млрд грн (79,6 %), на житлово-комунальне господарство — на 550 млн грн (у 2,2 раза); у тому числі: на утримання об'єктів соціальної сфери підприємств, що передаються до комунальної власності — на 328 млн грн (у 3,9 раза); на культуру і мистецтво та засоби масової інформації — на 74,6 млн грн (34,6 %).

Враховано також видатки на передачу органам місцевого самоврядування об'єктів соціально-культурної сфери на селі у сумі 55 млн грн. Важливим по видатках на передачу об'єктів соціально-культурної сфери є те, що частина коштів на ці заходи врахована у розрахунках по відповідній галузі (освіта, охорона здоров'я, культура, фізкультура) шляхом застосування агрегованого показника — учня, жителя, підопічного тощо. За рахунок зазначених коштів у першу чергу мають фінансуватися роботи у житлово-комунальному господарстві.

У бюджеті враховані специфічні для окремих регіонів видатки, а саме: на соціально-економічний розвиток м. Велика Ялта в Автономній Республіці Крим, додаткові видатки бюджету м. Славутич Київської області у зв'язку із закриттям ЧАЕС, на ліквідацію надзвичайних ситуацій у Волинській, Донецькій, Закарпатській, Івано-Франківській областях, на прове-

дення заходів з ліквідації наслідків надзвичайної екологічної ситуації у Первомайському районі Миколаївської області, програму стабілізації та соціально-економічного розвитку м. Києва і м. Севастополя, виконання функцій столиці тощо.

У розрахунках місцевих бюджетів передбачено нерозподілений резерв коштів у сумі 310 млн грн або 2,3 % від обсягу їх видатків.

Проте, згідно зі статтею 50 Закону, за пропозицією Комітету з питань бюджету, він повинен бути перерозподілений обласними радами на відповідне збільшення видатків бюджетів міст і районів.

Уперше в бюджеті на 2001 р. запроваджено чіткий розподіл доходів та видатків між рівнями бюджетів. Перелік доходних джерел (закріплених та власних) місцевих бюджетів визначено статтею 37 Закону України про бюджет на 2001 р. Їх кількість складає понад 20 видів податків та зборів (обов'язкових платежів) і практично не змінилась у порівнянні з 2000 р. Це є одним із складових комплексного поняття стабільності у міжбюджетних відносинах.

Обрахунок загального фонду закріплених доходів місцевих бюджетів здійснено на основі індексу відносної податкоспроможності адміністративно-територіальних одиниць, визначеного на базі фактичних надходжень доходів до місцевих бюджетів за 1998, 1999 рр. та 10 місяців 2000 р. Це дає змогу враховувати зацікавленість місцевих органів влади у надходженні доходів до місцевих бюджетів. Також за іншим індивідуальним розрахунком на формульній основі обраховані власні доходи.

У додатку № 5 до Закону здійснено чіткий розподіл видів видатків між рівнями бюджетів: починаючи від державного бюджету і до бюджетів сіл та селищ. Цей додаток — невід'ємна частина Закону, тому є обов'язковим до виконання усіма органами влади та місцевого самоврядування. Згідно зі статтею 51 Закону Кабінету Міністрів України доручено внести зміни до відповідних нормативно-правових актів та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що впливають з положень цього Закону щодо розмежування видатків між державним та місцевими бюджетами. Завданням місцевих органів влади є забезпечення безперервності у роботі цих закладів та своєчасне адекватне реагування на прояви зволікання у реформуванні зазначених галузей бюджетної сфери.

Кошти місцевих бюджетів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення комунальної власності у сумі 180 млн грн пропонується зараховувати за місцем знаходження цих ділянок і спрямовувати, у першу чергу, на фінансування капітальних видатків бюджету та на часткове відшко-

дування малозабезпеченим сім'ям вартості актів права власності на землю.

Однак потребує законодавчого врегулювання питання розмежування власності на землю між державою та органами місцевого самоврядування.

Законом "Про Державний бюджет України на 2001 рік" визначено перелік видів міжбюджетних трансфертів, які мають застосовуватись у взаємовідносинах бюджетів (стаття 40). Порядок їх перерахування буде визначено постановами Кабінету Міністрів України.

Дотації вирівнювання обласним бюджетам та бюджету м. Севастополя складають у наступному році — 3,8 млрд грн або майже на рівні поточного року (4 млрд грн).

Кошти, що передаються до Державного бюджету України, визначено з бюджету Автономної Республіки Крим (5,5 млн грн), з обласних бюджетів (39,2 млн грн) та з міського бюджету м. Києва (2,3 млрд грн). Збільшення числа регіонів, що передають кошти до державного бюджету, відбулося внаслідок віднесення до спеціального фонду частини видатків на соціальний захист населення (пільги і субсидії).

Субвенції на фінансування пільг та субсидій населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг затверджені у сумі — 2,9 млрд грн. Джерелом цієї субвенції визначаються надходження до Державного бюджету України рентної плати за природний газ, що видобувається в Україні, та відрахувань від плати за транзит природного газу через територію України. Це дасть змогу поєднати відповідальність центральних та місцевих органів влади за стан фінансування зазначених соціальних програм.

Обсяг чистих трансфертів місцевим бюджетам у порівнянні з бюджетом 2000 р. збільшено на 1,9 млрд грн або на 68,8 %.

Це свідчить про те, що при стабільності доходних джерел місцевих бюджетів у 2001 р. бюджет Автономної Республіки Крим, обласні бюджети, бюджет м. Севастополя у середньому отримали майже на 2 млрд грн більше бюджетних ресурсів держави, ніж у поточному році.

Питому вагу місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України доведено до 36 % при 31 % — у 2000 р. Це найбільший плановий показник за останні 5 років.

Запровадження у бюджеті на 2001 р. різних видів субвенцій забезпечує цільове використання коштів, що виділяються з державних ресурсів на вирішення окремих пріоритетних програм.

У 2001 р. пропонується залишити чинний у поточному році порядок перерахування дотацій обласним бюджетам та бюджету м. Севастополя (стаття 42). Проте, значно розширюється перелік доходних джерел загального фонду державного бюджету, за рахунок яких здійснюється перерахування дотацій, з

14 видів у 2000 р. до 21 – у 2001 р. Розширення переліку доходних джерел підвищує стабільність отримання місцевими бюджетами дотації вирівнювання незалежно від невиконання планів надходжень платежів по їх окремих видах.

Додатково до доходів загального фонду Державного бюджету, за рахунок яких здійснюється перерахування дотацій, включаються: податок на додану вартість, що сплачується суб"єктами підприємницької діяльності та громадянами при митному оформленні товарів, які ввозяться на митну територію України; акцизний збір з ввезених на територію України товарів; плата за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними та тютюновими виробами; митні платежі та кошти від реалізації товарів та інших предметів, конфіскованих правоохоронними та іншими уповноваженими органами, і конфіскована валюта.

Так, врахування при затвердженні нормативів перерахування дотацій надходжень від податку на додану вартість на імпорتنі товари та інші митні платежі частково компенсує вплив зменшення надходжень, пов'язаних із відшкодуванням податку на додану вартість. Крім того, це принаймні об'єднає зусилля та спроможність місцевих органів влади та органів митної служби у наповненні доходів бюджету, розширенні і розвитку транскордонного співробітництва сусідніх країн.

Аналогічно шляхом застосування диференційованих нормативів перерахування дотацій враховано пропозиції щодо зарахування податку на прибуток підприємств до доходів місцевих бюджетів.

Це значно підвищить зацікавленість місцевих органів влади у виконанні планів мобілізації доходів на відповідній території і зменшить залежність надходження дотації місцевим бюджетам від стану виконання державного бюджету у цілому.

Крім того, як і в 2000 р., за місцевими бюджетами залишається 50 % від перевищення плану доходів по цих джерелах.

Для дотримання дисципліни у міжбюджетних розрахунках пропонується надати право Державному казначейству України у разі несвоечасного погашення заборгованості за взаємними міжбюджетними розрахунками бюджетів усіх рівнів застосовувати безспірне її списання у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (статті 44 та 46).

У 2000 р. питання погашення заборгованості за енергоносії, пільги та субсидії населенню на 1 грудня 2000 р. врегульовано статтею 60 Закону України "Про Державний бюджет України на 2000 рік" та відповідними змінами до неї.

У 2001 р. значно збільшено планові обсяги видатків на пільги та субсидії населенню у порівнянні з поточним роком (у 2,6 та 1,8 раза). З урахуванням вимог Закону (стаття 48) щодо врахування у місцевих бюджетах повної потреби у видатках на енергоносії, встановлення лімітів їх споживання у фізичних

обсягах, створюються правові умови, що забезпечують проведення видатків за енергоносії у повному обсязі, без створення простроченої заборгованості бюджету на початок 2001 р. У зв'язку з цим немає потреби у врахуванні в бюджеті коштів на сплату заборгованості або запровадження статті, аналогічної статті 60 Закону України "Про Державний бюджет України на 2000 рік", яка фактично заохочує зростання, а не ліквідацію цих пасивів, провокує безліч зловживань.

У повному обсязі враховано потребу у коштах на допомогу сім'ям з дітьми, адресну допомогу малозабезпеченим громадянам. Загальні видатки на ці заходи в цілому по місцевих бюджетах складатимуть майже 1 млрд грн, що у 1,8 раза більше, ніж у бюджеті на поточний рік.

Так, витрати на допомогу сім'ям з дітьми на 2001 р. передбачено у сумі 710 млн грн, що на 33 % більше, ніж враховано у розрахунках на 2000 р. Ці видатки визначено з розрахунку підвищення усіх видів допомоги з початку наступного року на 60 %. Крім того, враховані також суми на проведення індексації цих розмірів протягом року відповідно до індексу росту споживчих цін, що прогнозується в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Законом передбачається законодавчо врегулювати механізм перерахування дотацій до бюджетів усіх рівнів. На виконання статті 44 трансферти іншим бюджетам з бюджету Автономної Республіки Крим, обласних, міських та районних бюджетів перераховуватимуться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Але принцип залишається такий, як був визначений наказом Мінфіну № 50 від 14 березня 2000 р.

Таким чином, буде забезпечено прозорий і неупереджений розподіл фінансових ресурсів держави аж до сільського та селищного бюджету включно, тобто правила гри щодо перерахування трансфертів будуть практично однаковими для центральних та місцевих органів влади.

Покращення фінансового забезпечення виконання покладених на місцеві органи влади функцій вимагає наведення порядку у витрачанні бюджетних коштів.

Однак, вважати бюджетний процес 2001 р. успішним можна буде лише після затвердження усіх місцевих бюджетів.

У Законі України "Про Державний бюджет України на 2001 рік" закладені правові норми, що роблять бюджетний процес прозорим, організованим за відповідними правилами. Їх дотримання забезпечить затвердження місцевими органами влади реальних, справедливих, як по відношенню до регіонів, так і до населення України, бюджетів.

При цьому обов'язковими є основоположні норми формування місцевих бюджетів, викладені у статті 50 Закону України

“Про Державний бюджет України на 2001 рік”. Вони стосуються наступного.

Розрахунки міжбюджетних трансфертів та визначення нормативів відрахувань від загальнодержавних податків та зборів до бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) та обласного значення, зведених бюджетів районів на 2001 р. здійснюються згідно Порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету.

Після підписання Президентом України Закону про Державний бюджет цей Порядок буде затверджено постановою Кабінету Міністрів України. Проект цього Порядку вже доведено до місцевих фінансових органів, і вони можуть його використовувати у процесі підготовки показників місцевих бюджетів.

Обсяг фонду нерозподілених за формульним розрахунком видатків для бюджетів Автономної Республіки Крим та кожної області, який перерозподіляється між бюджетами міст республіканського (Автономної Республіки Крим) та обласного значення, бюджетів районів згідно з рішенням Верховної Ради Автономної Республіки Крим та обласних рад, що становить не більше 10 % розрахункового обсягу видатків зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та області.

Утворення цього фонду покликано врахувати у процесі формування показників місцевих бюджетів специфіку кожної адміністративно-територіальної одиниці. Його кошти можуть розподілятися на формульній основі при формуванні показників бюджетів міст обласного значення та районів для більш детального врахування особливостей видатків на відповідну функцію.

Передбачено визначення нормативів відрахувань від прибуткового податку з громадян до бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) та обласного значення, бюджетів районів у розмірах (відсотках до загальної суми), що забезпечують збалансованість цих бюджетів.

Виконання зазначеної норми дає можливість, застосовуючи диференційовані нормативи відрахувань від надходжень цього податку, збалансувати вищезазначені бюджети без надання трансфертів з обласного бюджету. Це буде стимулом до нарощування доходної бази місцевих бюджетів.

Закон забороняє Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним радам, Раді міністрів Автономної Республіки Крим та обласним державним адміністраціям під час формування та затвердження показників місцевих бюджетів на 2001 р. збільшувати загальний обсяг закріплених і власних податків і зборів, визначених у розрахунках у додатку № 4 цього Закону.

Необхідність введення цієї норми пов'язана із негативною практикою формування місцевих бюджетів попередніх років. Завищення обсягів доходної частини, яке часто використовувалося місцевими органами влади для включення до бюджету функцій, що не є пріоритетними, призводило до розпорощення бюджетних коштів, і, як наслідок, не повною мірою здійснювалось фінансування соціально захищених видатків, зростала кредиторська заборгованість.

Доцільніше встановлювати реальні плани надходження доходів до місцевих бюджетів, а у процесі їх виконання спрямовувати понадпланові надходження на заходи, які місцеві органи влади вважають за необхідне фінансувати.

У той же час хочу застеретти вас від розгляду показників обласних бюджетів на сесіях відповідних рад до офіційного опублікування Закону "Про Державний бюджет України на 2001 рік".

Таким чином, у бюджеті наступного року урядом і Верховною Радою України зроблено усе можливе для початку реформи міжбюджетних відносин на засадах зміцнення місцевого самоврядування, прозорості та стабільності. Знайдено консенсус щодо реалізації цих реформ.

Наше з вами завдання — зробити усе необхідне, щоб рішення Верховної Ради України були виконані на місцях у повному обсязі відповідно до Закону.

Іван Шилепницький,
голова Чернівецької обласної ради

ПРІОРИТЕТИ БЮДЖЕТУ

Вітаючи учасників наради-семінару з подією, яку всі нещодавно відзначили, — 10-річчям прийняття Закону "Про місцеве самоврядування в Україні", хотів би зазначити, що в області проведено громадські слухання і науково-практичну конференцію "Місьцеве самоврядування: досвід, проблеми, перспективи". У цій конференції взяли участь керівники та представники органів місцевого самоврядування семи західних областей України та вчені наукових закладів.

Однозначно було висловлено думку, що із законом про місцеве самоврядування ми йдемо попереду Європи, але він реалізується не ефективно, бо пов'язаний з бюджетним процесом, який сьогодні обговорюється.

Волею Президента, більш чіткою та предметною роботою Кабінету Міністрів створено передумови по забезпеченню ре-

форми в агропромисловому секторі, погашенню заборгованості з виплати пенсій, вирішенню ряду соціальних проблем, у тому числі зменшенню заборгованості по виплаті заробітної плати, інших соціальних допомог.

Сьогодні маємо впевненість, що на 2001 р. зроблені перші серйозні кроки щодо стабілізації економіки. Ми знаємо намагання Голови Верховної Ради України і Бюджетного комітету щодо вдосконалення бюджетного процесу. Нам імпонує ця діяльність. Ми розуміємо, що процес заміни вчорашніх бюрократичних механізмів вимагає часу. Адже залишилося чимало проблем, пов'язаних з місцевими бюджетами, і саме тут мало задоволення від напрацьованого позитиву.

По-перше, тому що зменшення заборгованості з соціальних виплат досягнуто більшою мірою за рахунок державних дотацій та субвенцій з державного бюджету.

По-друге, збільшення обсягів виробництва у промисловості, на жаль, не супроводжується пропорційними надходженнями до бюджету.

По-третє, потреби бюджетного забезпечення вимагають набагато вищих темпів приросту виробництва і наявні потужності дозволяють це зробити. Подібне можна здійснити за рахунок тих галузей, продукція яких потрібна людям кожен день, які зазначений приріст забезпечують і сьогодні (АПК, переробні галузі).

Зрозуміло, щоб просити, треба спочатку віддати до державного бюджету. Така можливість з'явиться за умови приведення податків до рівня стимулюючого економіку фактору, захисту власного товаровиробника та відновлення роботи фінансово-кредитного механізму, який би дозволив поповнювати обігові кошти та вести розширене відтворення виробництва.

При цьому вкрай необхідне вирішення чи не найважливішої проблеми. Надмірна централізація управління територіями та економікою призводить до втрати мотивації на базовому та регіональному рівнях. Я часто аналізував, чому такі необхідні, доцільні, своєчасні укази Президента з економічного блоку не завжди продовжені конкретною роботою. Відповідь на поверхні: нині діє та ж сама структура управління територіями та економікою, яка існувала десятки років тому. Але тоді вона обслуговувала суспільну форму власності на засоби виробництва. Сьогодні ж юридично маємо нового власника — і, відповідно, ця структура вже є гальмом, і будь-які добрі наміри в економіці, формуванні бюджету (а вони безумовно є) не спрацюють до того часу, поки вона не буде адаптована до наявних нині форм власності. Без проведення адміністративної реформи, а не вдосконалення тієї схеми управління, яка в останні роки довела свою неспроможність, ми ще довго не будемо мати середнього

класу. А відомо, що тільки він, цей клас, може зробити незворотніми політичні та економічні реформи.

Будь-які благі наміри при прийнятті бюджету ніколи не спрацюють і не будуть ефективними, коли не буде прийнято в комплексі ряд документів, які б створювали умови, за яких цей бюджет належним чином реалізовуватиметься. Це те, про що говориться роками, — закони про комунальну власність, територіальні громади, адміністративно-територіальний устрій тощо.

У нас до цього часу немає реального самоврядування на рівні районів, областей. Ми десь хотіли задовольнити певний документ європейського рівня і знайти компроміс між тими, хто сидить у кабінеті і знає, що таке самоврядування лише по журналістських публікаціях, не враховуючи, що вони не завжди володіють предметом розмови.

Є чотири основні передумови для ефективною регіональної політики: по-перше, це децентралізація; по-друге, — принцип субсидіарності, переносу вирішення питань на самий нижчий рівень, де вони можуть ефективно вирішуватись; по-третє, — питання самоуправління; по-четверте, — питання створення місцевої спроможності, таких умов для місцевих органів, щоб вони могли брати активну участь у здійсненні регіонального розвитку.

І ще одне запитання до міністра фінансів. Постановою Кабінету Міністрів на протизсувні заходи в Чернівецькій області до 2005 р. було визначено виділення коштів, у тому числі, у 2001 р. планувалося виділити 21 млн грн. Цей момент упущено у Державному бюджеті, хоча для області це дуже серйозна проблема. Хоч, не хоч, а її не обійти, все одно життя буде повертати нас до того.

Григорій Калетнік,
голова Вінницької обласної ради,
кандидат сільськогосподарських наук

БЮДЖЕТ НА ВІСТРІ РЕФОРМ

На мій погляд, Закон України "Про Державний бюджет України на 2001 рік" має багато позитивного.

Державний бюджет наступного року напружений. Є хороші передумови для його виконання по кількісним параметрам, а при злагодженій роботі центральних органів влади і областей — то і по якісних показниках.

Дуже добре, що у Державному бюджеті створено з реальними джерелами фінансування фонд субвенцій для забезпечен-

ня виплат по пільгах і субсидіях. Борги по житлових субсидіях, що викликали багато нарікань населення, підривають економіку житлово-комунальних підприємств.

Ми однозначно підтримуємо норми закону про заборону здійснення розрахунків із бюджетами всіх рівнів у негрошовій формі: взаємозаліки, векселі, бартерні операції тощо.

Вітаємо також і намагання реформувати міжбюджетні відносини. Наближення послуг до споживача, прозорість бюджетів усіх рівнів, справедливий розподіл на основі формульного розрахунку доходів і визначення видатків на основі єдиних нормативів на душу населення ніхто не може заперечувати. Думаю, що органи місцевого самоврядування сприймуть із розумінням введення чітко визначених нормативів розрахунків обсягів їх бюджетів.

Правильним є і те, що закон надав право обласним радам визначити обсяги бюджетів районам і містам обласного значення. Проведення бюджетної реформи по Бюджетному кодексу, який Верховна Рада України прийняла ще тільки у другому читанні, тобто сирому, не апробованому практикою документі, було дуже ризикованою справою, і могло мати важкі наслідки для бюджетних установ. Адже за кожною гривнею бюджету стоять конкретні люди, їх сім'ї, благополуччя великої кількості працівників.

Ми розуміємо, що автори "бюджетної революції" намагалися зробити як краще. Але для того, щоб не вийшло як завжди, потрібні спільні зусилля, потрібен час. Розрахунок Державного і місцевих бюджетів аж до району, міста обласного значення на 2001 р., по практично єдиній методиці дозволить перевірити її життєздатність, врахувати помилки при формуванні бюджету на 2002 р. Тільки тоді можна буде йти далі до бюджетів села, селища, міста районного значення.

А те, що при формуванні бюджету наступного року допущені помилки, підтверджує наступне.

Наприклад, чому доходна частина бюджету нашої області на наступний рік завищена на 100 млн грн. Делегація області працювала у Міністерстві фінансів і його працівники погодилися з розрахунками наших спеціалістів. Але зменшили доходну частину із 150 всього на 43 млн грн або на третину завищеної суми.

Хвилює нас і проблема фінансування в наступному році органів місцевого самоврядування. За розрахунками Мінфіну нам запропоновано виділити на їх утримання менше половини мінімально необхідної суми. Ще на бюджетних слуханнях у Комітеті Верховної Ради нам сказали, що в області велика кількість сільських рад, тому коштів не вистачає. Але це неправда. Середнє навантаження у нас на сільську раду 1300 жителів, а в середньому по Україні — 1100.

У поточному році ми прислухались до рекомендацій Мінфіну і затвердили на сесії визначену ним суму. У результаті маємо по органах місцевого самоврядування найвищу заборгованість по заробітній платі серед бюджетних установ.

Не зрозуміла позиція Міністерства фінансів і при визначенні цих видатків на наступний рік. У проекті Порядку розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів та нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів на 2001 р. (п. 33) чомусь у розрахунках від обласних державних адміністрацій вимагається закладати чисельність апарату рад згідно рекомендацій постанови Кабінету Міністрів від 2 червня 2000 р. № 890, а не вимог Закону "Про місцеве самоврядування в Україні". Не зрозуміло, як Комітет з питань бюджету міг погодити такий документ?

Ще одне. Усі знають, до якої межі доведено сьогодні автотранспортні підприємства країни. Наша область теж не є виключенням із загального стану справ у цій галузі. І не в останню чергу тим, що втрати від перевезення пільгових категорій населення не компенсуються, встановленням низьких тарифів на перевезення пасажирів. У поточному році вперше виділили кошти на часткову компенсацію. На 2001 р. за Законом про державний бюджет така компенсація збільшена майже вдвічі, однак передбачена тільки, як можна зрозуміти з тексту 58 статті, для підприємств комунальної власності. Але в нашій області немає автопідприємств комунальної власності. Логічно, що пільговики області можуть бути позбавлені права на пільговий проїзд у пасажирському автотранспорті. Цю норму в Законі необхідно сформулювати таким чином, щоб вона прочитувалася однозначно.

Дуже добре протягом двох років показало себе автоматичне перерахування дотацій областям за визначеними нормативами щоденних відрахувань. Однак від областей до районів така практика не знайшла поширення, хоча і є відповідні нормативні документи. Ми маємо намір у поточному році ввести цю практику для районів і міст обласного значення. Цим ми покажемо, що підтримуємо бюджетну реформу, дамо районам і містам обласного значення стимули для повнішого збирання загальнодержавних податків і зборів та наповнення доходної частини їх бюджетів.

Враховуючи помилки, які були допущені центральними органами влади при формуванні бюджету на 2001 р., вважаємо, що необхідно створити робочу групу з числа народних депутатів, працівників центральних органів влади, спеціалістів із регіонів для доопрацювання нового Бюджетного кодексу, особливо розділу міжбюджетних відносин. Ця група має чітко визначити пріоритети, місце і роль органів місцевого самоврядування у цьому процесі з тим, щоб державний бюджет на 2002 р. приймався вже відповідно до вимог нового законодавства.

При цьому необхідно законодавчо визначити норму, згідно якої за місцевими бюджетами на період повноважень місцевої ради закріплюються конкретні податки та їх обсяги. Така практика буде спонукати місцеві ради до наповнення своїх бюджетів.

Прогноз надходжень доходів у цілому по Україні повинен підраховуватися шляхом додавання прогнозів по регіонах. Це стосується як власних, закріплених на місцевому рівні джерел, так і державних податків і зборів. Має бути встановлений єдиний обсяг доходів для фінансових органів і податкових адміністрацій в областях. Плани мобілізації доходів податкових адміністрацій не можуть бути нижчими за відповідні показники, затверджені у бюджетах усіх рівнів.

Визначення співвідношення видатків державного і місцевих бюджетів повинно проводитися по питомій вазі потреби в асигнуваннях, розрахованій за єдиною методикою для бюджетів усіх рівнів. І ця методика має бути визначена Законом України або постановою уряду.

На закінчення ще раз повернуся до проблеми прийняття нового Бюджетного кодексу. Його проект, прийнятий у другому читанні, суперечить Конституції України і Закону "Про місцеве самоврядування в Україні". Головним порушенням цих документів є те, що цим кодексом передбачається регулювання Верховною Радою України обсягів бюджетів районам і містам обласного значення шляхом встановлення їм розмірів дотацій з державного бюджету, а також вилучення частини загальнодержавних податків і зборів із бюджетів у Державний бюджет. Думаю, що це робити передчасно. Практика бюджетного процесу на 2001 р. говорить, що це з успіхом можуть зробити області. У випадку якихось помилок, область має можливість оперативно виправити помилку. При конституційній схемі бюджетні відносини будуть гнучкими, прозорішими, справедливішими. Тому вважаю, що Бюджетний кодекс потрібно привести у відповідність із Конституцією України.

Василь Дмитрук,
голова Волинської обласної ради

ПОТРІБЕН РЕАЛЬНИЙ БЮДЖЕТ

Завдяки Верховній Раді Україна вперше за роки незалежності одержала Закон про Державний бюджет на 2001 рік за 24 дні до Нового року. І сьогодні вся поточна робота по формуванню бюджетів перемістилася в обласні, районні, міські ради.

На мій погляд, вчасним є врахування в бюджеті підвищення заробітної плати працівникам бюджетної сфери, збільшення

асигнувань на розвиток житлово-комунального господарства тощо. Що стосується принципів формування бюджетів районів та міст обласного значення за нормативним методом, то це справді можна було б назвати початком бюджетної реформи в державі, але, як свідчать матеріали аналізу контрольних цифр бюджету по окремих галузях бюджетної сфери, це потрібно було б робити поетапно.

Для прикладу візьмемо соціальний захист населення в частині утримання будинків-інтернатів для людей похилого віку і територіальних центрів. У нашій області впродовж останніх років було чимало зроблено саме для цієї найбільш незахищеної категорії людей і ми вже мали певний рівень надання таких послуг. У бюджеті (за нормативним методом) асигнування на 2000 р. становили 4,2 млн грн, тоді як на 2001 р. — 3,9 млн грн, аналогічно і по територіальних центрах — 5,3 млн грн та 2,7 млн грн. Виходить так, що при діючій мережі будинків-інтернатів не враховано взагалі підвищення заробітної плати працівникам бюджетних установ, а це не мало — 17 % загальних асигнувань.

Ще одне питання. Методика розрахунку пільг — повністю заслуговує на увагу, але застосувати її на практиці можна в розрізі територіальної одиниці тоді, коли б були визначені єдині грошові норми певної категорії громадян. А тому виходить так, що чинним законодавством щодо надання пільг методика не враховує питомої ваги наявності пільговиків по категоріях, рівень навантаженості витрат на пільговика у зв'язку з тим, що окремі території більше газифіковані або навпаки.

Запропонована методика має ряд інших недоліків, що стосуються окремих районів та міст, які не завжди можна відрегулювати 5 % по галузі, або за рахунок фонду вирівнювання.

До речі, в Законі передбачено, що фонд вирівнювання становить 10 %, а в сумі це складає у нашій області в межах 2,3 %, а в бюджеті лише 6 млн грн.

Тому, я вважаю, що жорстка регламентація умов формування місцевих бюджетів у перший рік бюджетної реформи повинна мати більш диференційований підхід до територій.

Говорячи про місцеве самоврядування слід підкреслити, що без зміцнення доходної частини місцевих бюджетів шляхом збільшення частини закріплених за ними податків, зборів і платежів, встановлення стабільних і довготривалих нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів воно функціонувати не може і нездатне сповна виконувати свої повноваження. А все тому, що на сьогодні роль рад у формуванні місцевих бюджетів незначна, весь цей процес занадто централізований, особливо це стосується сільських і селищних рад.

Вважаю, що сьогодні вже назріла необхідність дати обласним радам реальні важелі впливу на функціонування господарського механізму. До їх компетенції слід було б віднести впровадження на території області місцевих акцизів, податку з реклами на загальнообласних теле- і радіоканалах, використання місцевої символіки тощо.

Для вирішення місцевих проблем багато може дати новий Бюджетний кодекс, проект якого готується до третього читання у Верховній Раді. Насамперед, кодекс чітко визначить відповідальність — хто і за що має платити.

Деякі повноваження, наприклад, відповідальність за освіту та охорону здоров'я держава повинна передати органам місцевого самоврядування. На місцях краще знають як розпорядитися бюджетними коштами, щоб поліпшити стан справ у цих галузях.

Бюджетний кодекс враховуватиме і те, що не всі місцеві бюджети виявляться самодостатніми, спроможними самостійно фінансувати певні потреби. Це дає підставу стверджувати: місцева влада буде мати гарантії, що протягом принаймні трьох наступних бюджетних років правила гри не зміняться.

Сьогодні дійсно можна говорити про початок переходу від адміністративного формування бюджету до нормативного.

Але хочу ще раз порушити питання, яке не раз обговорювалося на наших нарадах.

Це адміністративна реформа на рівні сільських рад, видатки на утримання органів місцевого самоврядування. Обласна рада конкретно займалася цими питаннями. Ми вже маємо пропозиції на рівні районів по реформуванню сільських рад. Але чинне законодавство не дозволяє це вирішити. У результаті в 2000 р. Міністерством фінансів України було доведено 3882 тис. грн видатків на органи місцевого самоврядування, місцевими радами затверджено 10781 тис. грн, доведено Мініфіном на 2001 р. — 6830 тис. грн. Але і без цих розрахунків нині у сільській раді оплачується посада сільського голови, секретаря і прибиральниці. Це ті посадові особи, до яких звертаються і вчителі, і медики, які вчасно отримують заробітну плату, а тут затримка становить 3–6 місяців. Проте, я переконаний, що вдосконалення підходів до міжбюджетних відносин у 2001 р. дасть змогу на більш високому рівні забезпечити відкритість, прозорість і єдність у бюджетному процесі, справедливий розподіл загальносуспільних багатств між громадянами й територіальними громадами.

Василь Сибірцев,
голова Кіровоградської обласної ради

МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ: ПРОБЛЕМИ, МІРКУВАННЯ

Запровадження нових принципів бюджетної політики можливе лише за умови глибоких економічних реформ. Без цього сподіватися на успіх не варто. Поки що вони відбуваються вкрай повільно. Більше того, реальні зміни у міжбюджетних відносинах скоріше за все відбудуться не раніше 2002 р. Тому найближчі перспективи їх, на жаль, виглядають песимістично.

Для прискорення процесу реформування, на мою думку, необхідно відмовитись від практики "латання дірок" на законодавчому полі. На десятому році незалежності України має бути комплексний підхід до вирішення питань. У зв'язку з цим необхідно розв'язати ряд проблем.

По-перше. Зняти з порядку денного пропозиції, які надходять з центру та з місць про внесення змін до адміністративно-територіального устрою України, зокрема, щодо зменшення кількості областей, утворення провінцій, земляцтв тощо. Це суперечить існуючому територіальному устрою, закріпленому статтею 133 Конституції України, вносить розлад і невпевненість у дії органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, впливає на ефективність їх роботи, у тому числі і на затвердження та виконання бюджетів усіх рівнів.

По-друге. Остаточо визначитися з концепцією регіональної політики. Вибрати оптимальний варіант концентрації влади як у центрі, так і в регіонах, закріпити ці засади хоча б на 8–10 років без права внесення суттєвих змін. Фундаментальною для української системи місцевого самоврядування може стати модель, яка діє в країнах Європейського Союзу. Президент України Л. Д. Кучма на урочистому засіданні Національної ради Асоціації міст України зазначив, що в цих країнах місцеве самоврядування має правову, організаційну і фінансову автономію, при цьому воно не належить до окремих різновидів влади.

По-третє. Завершити адміністративну реформу, розпочату ще кілька років тому. Постійні зміни функцій, структури і чисельності органів як виконавчої влади, так і місцевого самоврядування не сприяють їх продуктивній праці. Не завжди зменшення витрат на утримання апарату веде до адекватного підвищення ефективності його діяльності, а в окремих випадках — навіть втрачають вже налагоджені зв'язки. У цих процесах має бути поставлена крапка.

По-четверте. Не останню роль у міжбюджетних відносинах відіграє узгодження законів, що регламентують діяльність

органів місцевого самоврядування, державних адміністрацій та інших органів виконавчої влади. І якщо не вдалося прийняти в пакеті закони "Про місцеве самоврядування в Україні", "Про місцеві державні адміністрації", "Про Кабінет Міністрів України", то необхідно підготувати (за активної участі представників регіонів) пропозиції щодо внесення змін до них, з подальшим терміновим їх прийняттям. Іншими словами, виборні органи 2002 р. повинні мати твердо законодавчу базу для діяльності, а не продовжувати внесення змін "на марші".

По-н'яте. Зняти з обговорення питання порядку формування бюджетів "зверху вниз" чи навпаки, тому що обидві зазначені схеми не мають права на існування.

По-шосте. При ставленні до бюджетів усіх рівнів як до державної справи не виникло б питання введення в Законі "Про Державний бюджет України на 2001 рік" захищених статей, які, до речі, не покриваються 100-відсотковим фінансуванням, та проблеми утримання соціальної сфери на селі, переданої органам місцевого самоврядування після реформування агропромислового комплексу.

Вирішення всіх перелічених проблем відкриває дорогу для прийняття Податкового та Бюджетного кодексів, які повинні зняти суперечку щодо порядку формування бюджетів усіх рівнів та про необхідність концентрації у центрі значних бюджетних сум і їх перерозподілу.

Зважаючи на вищевикладене, на мою думку, бажано було б активізувати діяльність Комісії з питань реформування міжбюджетних відносин, яка створена Кабінетом Міністрів України з метою розробки концептуальних засад та проектів нормативно-правових актів із питань реформи системи міжбюджетних відносин.

Уже сьогодні комісія має розпочати роботу над включенням до проекту Бюджетного кодексу України норми щодо закріплення за місцевими бюджетами конкретних видів податків і зборів строком не менше, ніж 4 роки (період повноважень органів місцевого самоврядування), передбачити обов'язкове закріплення серед функцій податкової адміністрації виконання планів мобілізації доходів, затверджених у бюджетах органів місцевого самоврядування тощо.

Впровадження цих пропозицій зняло б напругу у бюджетних відносинах між центром та регіонами, областями та містами і районами, містами та районами у містах, районами та селищами і селами.

Зважаючи на все це, хотілося б бачити в діях фахівців усіх рівнів, причетних до формування бюджетів та міжбюджетних відносин, послідовність, виваженість, об'єктивність, компетентність, що сприятиме зміцненню і розвитку нашої держави.

Віктор Тихонов,
голова Луганської обласної ради

ЖИТТЯ ВИМАГАЄ РЕФОРМ

Реформування міжбюджетних відносин — основне проблемне питання бюджетного процесу. Саме він викликає протистояння між парламентом і урядом, центром і регіонами.

Ми добре розуміємо, що процес формування бюджету на 2001 р. практично завершений, хоча сьогодні обговорюється питання міжбюджетних відносин майбутнього року, очевидно тому, що він багато в чому залишається не врегульованим.

Але цю тему обговорювати необхідно, тому що проблеми, які постійно вимагають розв'язання, і те, що не вдалося внести в бюджет 2001 р., ми хотіли б побачити в бюджеті 2002 р.

Адже початок, (і, на нашу думку), гарний, уже покладено.

До багатьох складових бюджетного процесу, запроваджених при формуванні бюджету на 2001 р., можливо вжити слово "уперше".

Уперше за останні роки Мінфіном була запропонована єдина методика розрахунків доходів і видатків місцевих бюджетів.

Уперше регіонам була дана можливість ознайомитися з розрахунками по всіх областях і зроблений перший крок до забезпечення відкритості і прозорості бюджетного процесу.

Уперше, практично цілком, враховані потреби регіонів в асигнуваннях на компенсацію пільг ветеранам війни і на житлово-комунальні субсидії населенню. І вперше вони закладені цільовою субвенцією з держбюджету, що забезпечить їх використання виключно за призначенням.

Багато із цих новацій були прийняті за пропозиціями Луганської та інших обласних рад. Протягом двох останніх років при формуванні бюджету Луганської області використовується формульний підхід і єдина методика при розрахунках міжбюджетних відносин між обласним бюджетом і бюджетами міст і районів.

Правильність прийнятих нами підходів підтверджується виконанням бюджетів двох останніх років. Так, у 1999 р. планові показники бюджету області по доходах і витратах з обліком взаємозаліків виконані цілком, а в 2000 р. — ми також очікуємо 100-відсоткового виконання плану по зазначених показниках, причому в грошовій формі.

Довгоочікувані реформи однозначно розпочато, і ми їх, звичайно, підтримуємо, тому що багато їхніх аспектів самі ініціювали.

При цьому місцеві органи влади, у тому числі і Луганської області, з ряду моментів звинуватили в блокуванні бюджетної реформи. Зокрема, у питаннях формування бюджетів міст і районів із центру.

Наведу лише один приклад.

У першому варіанті бюджету для Луганської області при збільшенні об'єму обласного бюджету майже на 45 % бюджету "хворих" для нас міст із шахтами, що закриваються, зменшені від 4 до 34 %. І це при тому, що зазначені міста мали найбільшу заборгованість із заробітної плати в бюджетній сфері.

Звичайно, ми не могли з цим погодитися, оскільки вже не мали можливості допомогти цим містам з обласного бюджету, як чинили завжди, зменшуючи його частку в консолідованому бюджеті області (1999 р. — 23 %, 2000 р. — 18 %). Нагадаю, за першим варіантом обласні ради не мали права регулювати бюджету міст і районів. Нас же при цьому, повторюю, звинуватили в блокуванні бюджетної реформи. Хіба реформи в тому, щоб саме Мінфін ділив бюджету міст і районів, та ще й у такий спосіб.

Єдине, що цим могли домогтися — це пересварити керівників міської влади, бюджету котрих значно зменшувалися, з обласними, бюджету котрих різко збільшувалися.

Суть реформи, ми вважаємо, повинна бути не в цьому. Реформа повинна показати де, скільки і як зібрати податки і потім справедливо розділити їх між областями. Адже й в останньому варіанті бюджету Мінфін не зміг дійти до таких тонкощів у плануванні, як потреба в асигнуваннях на підвіз учнів у сільських районах, лікування хворих не тільки у лікувальних установах міст і районів, але й у відомчих, у лікарнях інших міст і районів тощо.

Так, ми не можемо вимагати подібної деталізації від Міністерства фінансів, це не реально, адже ми її застосовуємо в області, і це вже наші проблеми. Таким чином, розподіл бюджетів усередині області обґрунтовано вважаємо правом обласних рад. Про це йдеться і в Конституції України, і в Законі України "Про місцеве самоврядування в Україні".

Друга основна проблема — коштів, що залишаються на місцях, катастрофічно не вистачає на фінансування делегованих і власних повноважень органів місцевого самоврядування, їх ми із великими труднощами закриваємо на 1/3 потреби.

Адже місцеві органи влади залишаються один на один із людьми, і нам, а не Мінфіну, доводиться залишатися останньою інстанцією, що відповідає за стан справ на місцях.

Виходячи з цього, вважаємо, що не менше 40 % консолідованого бюджету України повинно залишатися на місцях, як це вже було закладено в бюджетній резолюції на 1999 р. Цього далеко не досить, але на першому етапі міжбюджетного реформування вважаємо за необхідне закласти хоча б таку пропорцію. Надалі, після затвердження нормативів бюджетної забезпеченості, як передбачено Законом “Про місцеве самоврядування в Україні”, цей показник може бути уточнений.

Третя проблема — це закріплення доходів за бюджетами різних рівнів. Ми вважаємо, що закріплювати доходи за місцевими бюджетами необхідно на 4 роки, а саме на період повноважень органів місцевого самоврядування кожного скликання. І почати це необхідно з бюджету на 2002 р. — у рік чергових виборів депутатів місцевих рад.

Ярослав Арабчук,
заступник голови Івано-Франківської
обласної ради

ЯК ВДОСКОНАЛИТИ МІЖБЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ

Твердо переконаний і сподіваюсь, що учасники наради-семінару згодні і підтримують думку: бюджет держави — це головний фінансовий документ, так би мовити, її фінансова конституція, а це означає, що він повинен відповідати Основному Закону держави та чинному законодавству, і перш за все — Закону “Про місцеве самоврядування”. На превеликий жаль, прийнятий 7 грудня 2000 р. Закон “Про Державний бюджет України на 2001 рік” страждає невідповідністю цим документам. Прийнятий бюджет вважається бездефіцитним і цим пишуться. Але я вважаю, що це зроблено штучно, адже не включено нагальні видатки, в тому числі на погашення боргів, що виникли у попередні роки по різних компенсаційних виплатах, зокрема, і комунальних послугах, а також видатки на поточне утримання бюджетних установ (ремонт приміщень, медичної апаратури, обладнання тощо). У нашій області — це понад 100 млн грн.

Усупереч чинному законодавству та дорученням Президента України Л. Д. Кучми відбувається ущемлення інтересів областей. Зокрема, всі місцеві податки і збори включено до загального фонду, а не залишаються для розвитку конкретного села, селища, міста, району, області, як фонд розвитку. Скажіть, за який кошт збудувати в селі стадіон, відремонтувати дороги, або ж де взяти кошти на покращення сільськогосподарських угідь та інші проблеми сільської, селищної, міської громади?

На місцевому рівні радами приймаються розроблені спільно з державними адміністраціями комплексні цільові програми, але вони залишаються на папері, адже ми позбавлені мізерних коштів, що потрібно вкласти, щоб ці програми запрацювали, у тому числі і на поповнення бюджету.

Немає зацікавленості й у виконанні бюджетів по доходах, адже до цього часу ми не маємо стабільних нормативів відрахувань. Завтра "вищестоящий" бюджет істотно зменшить їх або ж зовсім змінить правила гри. Вони повинні бути такими, щоб кожен голова був би впевнений, що його робота з перевиконання бюджету завтра не повернеться для нього лихом — кошти заберуть, а його плани і обіцянки будуть нездійснені.

Однією з глобальних проблем місцевих бюджетів є проблема фінансування "делегованих повноважень держави". Ми якось забули про них, ніхто їх не обраховує і не виділяє кошти. Сільський голова, окрім печатки, немає реальної фінансової і матеріальної бази для виконання своїх функцій. Дійшло до того, що суди грубо втручаються у функції органів місцевого самоврядування. Маю на увазі прийняття рішень про примусову сплату (а це веде до блокування бюджетних рахунків) боргів з виплати комунальних послуг вчителям, лікарям за попередні роки, хоча ці кошти в бюджеті не передбачалися. Думаю, пора навести в цьому порядок. І тут свою роль повинні відіграти як Комітет Верховної Ради з питань бюджету, так і Міністерство фінансів.

Врешті-решт ми повинні чітко визначитися з фінансуванням обласних державних адміністрацій, їх відділів і управлінь, адже фінансування, що виділяється з держбюджету, є явно недостатнім. То що ж робити? Закривати ці органи, чи фінансувати їх із місцевих бюджетів? Хотів би почути конкретну відповідь на це питання.

Ще одна проблема, і вона стосується усіх присутніх, у тому числі і Верховної Ради, яка неодноразово приймала рішення про списання боргів за податковими зобов'язаннями, а також надавала пільги з податків суб'єктам підприємницької діяльності, але це ж втрати місцевих бюджетів. Чому немає компенсації цих втрат?

Значні втрати місцеві бюджети несуть від надмірної централізації нафтохімічної та енергогенеруючої галузей. Доходи формуються в регіонах, а кошти надходять у столицю. Переконалий, що це не справедливо.

Розумію, що нелегко прийняти Бюджетний і Податковий кодекси, але відтягувати цей процес не слід, бо вони, безумовно, знімуть зазначені та інші проблеми, про які велась мова на нараді-семінарі.

Роман Петронговський,
заступник голови
Житомирської обласної ради

ПРО ТЕ, ЩО ХВИЛЮЄ

Нещодавно на всіх рівнях ми відзначили 10-річчя від дня створення оновлених органів місцевого самоврядування в Україні. Завдячуючи Указу Президента України, тепер маємо і своє професійне свято.

Але водночас нас, працівників органів місцевого самоврядування, хвилює те, що відсутність належної матеріальної основи — фінансового забезпечення не дає можливості повною мірою забезпечувати покладені на них функції. Скажімо, видатки на фінансування органів місцевого самоврядування нашої області передбачені на 2001 р. у сумі 9 020,8 тис.грн і покривають потребу у коштах (28 348,3 тис грн) на 31,8 %, на зарплату з нарахуваннями на — 38 %, тоді як у 2000 р. бюджетні призначення, затверджені місцевими радами, становили 14 536,4 тис. грн. Тобто, якщо фінансування залишиться таким, яким воно визначено, то потрібно скоротити десятки сільських рад, і це за умови, що в багатьох із них уже залишилися тільки сільський голова і секретар.

На мою думку, ті, хто формував бюджет, не до кінця пройнялися розумінням тих процесів, які проходять на селі, і зростаючої ролі при цьому сільських і селищних рад. А це сьогодні — складні процеси реформування земельних відносин, прийняття у комунальну власність громад об'єктів соціальної сфери, перебирання на себе і вирішення багатьох тих питань, які раніше вирішувалися керівниками КСП.

Одним словом, вважаю, що в нинішній ситуації, враховуючи важливість функцій, які мають виконувати органи місцевого самоврядування, необхідно знайти шляхи більш повного їх фінансового забезпечення.

Катерина Фоменко,
голова Всеукраїнської асоціації "Бюджет",
голова постійної комісії з питань бюджету і фінансів
Луганської обласної ради,
кандидат економічних наук

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ "БЮДЖЕТ" ПРОПОНУЄ

12 грудня 2000 р. на базі Луганської обласної ради було проведено розширене засідання Всеукраїнської асоціації "Бюджет" — голів постійних комісій обласних рад. На цьому засіданні були розглянуті проблеми реформування міжбюджетних відношень в умовах формування бюджету України на 2002 р.

Учасники засідання відзначили, що процес реформування міжбюджетних відносин в Україні затягується. У зв'язку з відсутністю нового бюджетного законодавства формування бюджетів здійснюється на основі Закону "Про бюджетну систему України", прийнятому ще в 1995 р., і який за багатьма позиціями увійшов у протиріччя з діючою Конституцією України і Законом "Про місцеве самоврядування в Україні", хоча необхідність зміни підходів до формування бюджету вже давно на зріла.

Проблеми, що виникають у процесі формування і виконання місцевих бюджетів на сучасному етапі, настійно вимагають розв'язання, оскільки старі підходи вже не можуть ефективно працювати в умовах форм власності, що змінилися і змінюють виробничі відносини і соціальну структуру суспільства.

Чимало новацій у реформуванні міжбюджетних відносин, що запроваджені в Луганській області, були враховані при формуванні бюджету на 2001 р.

Всеукраїнська асоціація "Бюджет" розробила пропозиції щодо реформування міжбюджетних відносин в умовах формування бюджету України на 2002 р., що були направлені в усі обласні ради.

Асоціація запропонувала Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним радам розглянути зазначені пропозиції і направити ухвалені рішення з даного питання у Верховну Раду та Кабінет Міністрів України для їх врахування при розробці Бюджетного кодексу України, Бюджетної резолюції на 2002 р., а потім і Закону "Про Державний бюджет України на 2002 р."

Основні пропозиції, вироблені на засіданні Всеукраїнської асоціації "Бюджет", були викладені у виступі голови Луганської обласної ради В. М. Тихонова.

Коротко викладу інші пропозиції Асоціації щодо реформування міжбюджетних відносин:

1. Необхідно створити робочу групу по формуванню бюджету на 2002 р. із числа працівників центральних органів виконавчої і законодавчої влади із залученням фахівців з регіонів, що почне роботу над формуванням бюджету 2002 р. вже із січня-лютого 2001 р., чітко визначивши пріоритети, місце і роль органів місцевого самоврядування в цьому процесі.

2. Витрати місцевих бюджетів повинні бути розподілені за повноваженнями, які виконують місцеві органи влади; за власними повноваженнями органів місцевого самоврядування (капітальний ремонт житлового фонду місцевих рад, благоустрій, утримування органів місцевого самоврядування тощо) і делегованих державою (витрати на охорону здоров'я, освіти, соціальний захист тощо) та збалансовані по джерелах фінансування цих повноважень.

3. Прогноз надходжень доходів у цілому по Україні повинен здійснюватися шляхом підсумовування таких прогнозів по регіонах, зроблених як по власних, закріплених на місцевому рівні, джерелах, так і по державних податках і зборах.

4. Прогнозні показники надходжень доходів по регіонах, прийняті для визначення міжбюджетних відносин у Законі про бюджет на відповідний рік, повинні бути одночасно планом мобілізації доходів для податкових адміністрацій. Плани мобілізації доходів податкових адміністрацій не можуть бути нижче відповідних показників, затверджених у бюджетах усіх рівнів.

5. З метою закріплення в законодавчому порядку забезпечення 100-відсоткового перерахування дотацій із Державного бюджету України бюджетам регіонів необхідно передбачити в проекті Бюджетного кодексу такий порядок перерахування дотацій:

"У випадку, коли суми, перераховані Державним казначейством України, забезпечують менше ніж 90 % суми дотації, визначеної відповідно до помісячного розпису витрат Державного бюджету України, Державне казначейство України повинно перерахувати на рахунок відповідного фінансового органу суму до рівня 90 % дотації, визначену розписом на перше півріччя, — не пізніше 20 липня, за третій квартал — не пізніше 20 жовтня. Якщо суми, перераховані Державним казначейством України, не забезпечать річної суми дотації, визначеної Законом України про Державний бюджет на відповідний рік, Державне казначейство України повинно перерахувати на рахунок відповідного

фінансового органу недоотриману суму дотації не пізніше 20 грудня поточного року”.

6. Наступний напрям реформи системи формування місцевих бюджетів — це ув'язування доходів місцевих бюджетів з їхніми витратами на основі нормативного методу мінімальної бюджетної забезпеченості на одного мешканця, учня, одержувача соціальних послуг. Розрахункові показники видаткової частини бюджету 2002 р. повинні здійснюватися на основі соціальних нормативів, розроблених і затверджених відповідно до Закону України “Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії”.

При визначенні нормативів надання соціальних послуг, а також обсягу потреби у витратах розрахунки повинні базуватися на елементах витрат за економічною класифікацією (зарплата, харчування, медикаменти, енергоносії, капітальний ремонт тощо).

При розрахунках обсягу необхідних витрат на охорону здоров'я розробити коригуючі коефіцієнти на рівень захворюваності населення за типами хвороб з обліком рівня витрат на їхнє лікування (туберкульоз, онкологія, терапія тощо).

При визначенні витрат на освіту виділити елементи, що визначатимуться прямим рахунком, і додати до розрахункової суми за нормативами: підвіз учнів, реалізація статті 57 Закону України “Про освіту”, утримування установ, переданих із держбюджету на фінансування з місцевого бюджету.

Необхідно розробити методикку корегування розрахункових показників на рівні наповнюваності класів.

7. Визначення співвідношення витрат державного і місцевих бюджетів повинно здійснюватися за питомою вагою потреб в асигнуваннях, розрахованих за єдиною методикою для бюджетів усіх рівнів.

8. У разі прийняття урядом або Верховною Радою України нормативних документів, виконання яких тягне за собою збільшення витрат або зменшення прибутків місцевих бюджетів, обов'язковою нормою повинна стати компенсація втрат місцевих бюджетів за рахунок коштів державного бюджету.

Всеукраїнська асоціація “Бюджет” сподівається, що вироблені нею пропозиції щодо реформування міжбюджетних відносин будуть враховані в Бюджетному кодексі України, Бюджетній резолюції на 2002 р. і в Законі “Про Державний бюджет України на 2002 р.”

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ: ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

Інна Богословська,
перший заступник голови
Комітету Верховної Ради України з питань бюджету,
заслужений юрист України

КІНЕЦЬ НЕПРОФІНАНСОВАНОГО МАНДАТУ

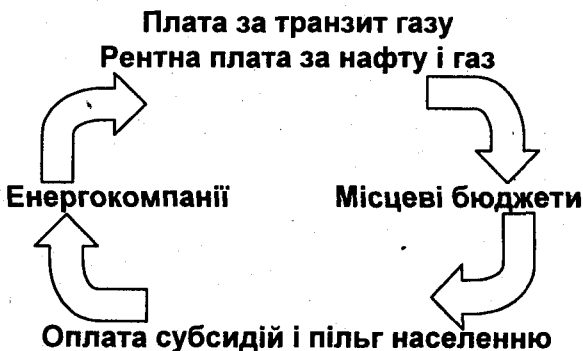
У Бюджеті-2001 одна зі статей викликала, на подив, загальне схвалення та підтримку — від експертів МВФ до міських голів і працівників нафтогазового комплексу. Згідно цієї статті видатки на комунальні субсидії та пільги ветеранам війни та праці фінансуватимуться з державного бюджету (раніше — з місцевих бюджетів) і надходитимуть на місця у вигляді цільової субвенції.

Нагадаю, що саме ці субсидії та пільги раніше викликали постійний головний біль у працівників органів місцевого самоврядування. Не один дослідник публічних фінансів використовував існуючу досі практику в сфері соціального захисту як ілюстрацію того явища, яке отримало в теорії державних фінансів назву “непрофінансованого мандату” (unfunded mandate). Феномен цей полягає в тому, що держава наділяє органи місцевого самоврядування певними зобов'язаннями, але при цьому не підкріплює їх фінансовими ресурсами. Вищезгадані комунальні субсидії та пільги ветеранам війни та праці є, по суті, класичним взірцем такої поведінки. З року в рік ці виплати поступово опускалися вниз по щаблях бюджетної драбини. В окремих областях їх здійснення завмерло на обласному рівні (Хмельницька область), але в більшості сповзло на рівень міст і районів.

Після того як тарифи на енергоносії почали зростати, немов на дріжджах, а доходи населення звузилися, мов шагренева шкіра, в місцевих бюджетах стала розвиватися “ракова пухлина” прихованого дефіциту. Кредиторська заборгованість місцевих бюджетів стрімко стрибнула вгору. А хронічна планова збитковість комунальних підприємств стала просто катастрофічною. Водночас обсяги пільг, які щедрою рукою роздавала дер-

жава, вдвічі-втричі перевищували розмір коштів, передбачених на це в бюджетних законах. Побічним наслідком непрофінансованого мандату стало те, що кілька областей міцно “підсіли на наркотичну голку” взаємозаліків, з якої не змогли зіскочити і в 2000 р. Особливо це стосується тих областей, де розміщені газові підприємства — Полтавська і Харківська — і де легко проводити взаємозаліки, якими покривають левову частку комунальних субсидій і пільг. Коли практика проведення взаємозаліків була припинена, Харківська область ледь позбавилась набутої залежності, а Полтавська остаточно згубила “здоров’я”. Як наслідок, станом на 1 грудня 2000 р., згідно з даними фінансових аналітиків, Полтавська область має найнижчий по Україні показник плати за енергоносії — 62% від спожитого обсягу.

З усією очевидністю постала необхідність вжиття кардинальних заходів у цій ситуації. Саме тому в Бюджеті-2001 реалізовано ідею про те, що фінансування витрат із комунальних пільг та субсидій населенню здійснюватиметься з відповідних субвенцій із державного бюджету, загальний обсяг яких повинен скласти майже 3 млрд грн. Передбачається, що джерелом цих субвенцій стануть надходження від рентної плати за природний газ і нафту, що видобуваються в Україні, та відрахування від плати за транзит природного газу через територію України. Щоправда, тут виникає застереження, що цих коштів може виявитися замало, адже рентна плата за природний газ і нафту принесла до держбюджету за 10 місяців 2000 р. лише 145,12 млн грн. Відрахування за транзит газу за той самий період дали 167,996 млн грн. Тобто, в сумі це складає приблизно 313 млн грн, що майже вдесятеро менше від необхідних 3 мільярдів. Але уряд стверджує, що рятівною паличкою стане практика коротких, одноденних кредитів, які фактично запусають у кругообіг клірингову гривню. Механізм оплати субсидій та пільг населенню матиме у спрощеному вигляді таку схему:

Таким чином, існує висока імовірність того, що цей ресурс у сумі майже 3 млрд грн буде успішно вичерпано на користь енергетикам і на радість міським головам, у яких на одну пекучу проблему поменшає (якщо таки справді поменшає). Головне, щоб клірингова гривня на своєму шляху не “втекла” в обійми посередників, але це вже, як то кажуть, справа техніки... і політичної волі.

Як бачимо, Бюджет-2001 вже на практиці застосовує ідею, закладену в проекті Бюджетного кодексу: держава визнає соціальний захист своєю прерогативою і перебирає фінансування його на себе через зв'язані субвенції. Цей крок, що його буде здійснено найближчим часом, передбачає наступне просування вперед на шляху реформування системи соціального захисту, а саме – відмову від непрямих пільг. Йдеться про існуючі субсидії та пільги ветеранам війни та праці – пільги, яких людина “не бачить”, бо насправді вона отримує певні знижки чи звільнення від комунальної плати. Наступним кроком має бути перехід до системи прямих пільг, що їх будуть надавати у реальній формі як доплату до заробітної плати чи пенсії. Пілотні експерименти в цьому напрямі вже розпочалися, зокрема на Волині, що відразу дозволило знизити фактичну ціну енергоносіїв.

Євген Жовтяк,

заступник голови Комітету
Верховної Ради України з питань бюджету,
магістр державного управління

РІВНІ УМОВИ – РІВНІ ПРАВА

Бюджетний кодекс, що його невдовзі має ухвалити парламент, гарантує забезпечення інтересів місцевого самоврядування.

Якщо повернутися на кілька років назад і струсити пилюку з тих папок, що зберігають матеріали десятків семінарів на тему бюджетної реформи (або ж поритися в електронних інтернетівських архівах), підсумувати їх та узагальнити, то постане список вимог щонайменше у вісім ключових пунктів. Після кількох років мозкових атак у цій царині, в тому числі із залученням “батьків” міжбюджетних реформ у кількох державах світу, 99% цих вимог втілені в одному документі – проекті Бюджетного кодексу України. Проект вже пройшов через парламентське чистилище другого читання і вийшов на фінішну пряму вирішального третього читання. Які ж це вимоги?

Кесарю — Кесаре...

Обговорюючи шляхи вдосконалення бюджетної системи, представники органів місцевого самоврядування просили законодавців передусім чітко розподілити компетенцію між бюджетами на ті чи інші видатки. На місцях втомилися від того, що держава з року в рік зіштовхувала найбільш невдячні статті фінансування до самого низу, забуваючи при цьому супроводжувати їх адекватними фінансовими ресурсами. Тож *перша вимога* представників органів місцевого самоврядування полягала в тому, щоб чітко визначити хто що фінансує: держава, обласний, районний та сільські бюджети. Скажімо, в містах місцева влада має подбати про житло для прокурора за коштом муніципального бюджету. Але чи буде прокурор після цього об'єктивним до голови, якого підозрюють у скоєнні злочину? Водночас деякі дитячі садки фінансуються з державного бюджету, а це далеко не державного бюджету функція. Знову ж таки — органи місцевого самоврядування оплачують частину мобілізаційних витрат на рекрутів, утримують військкомати. Запитується: чи є функцією місцевих бюджетів мобілізаційна підготовка Збройних Сил України?

Проект Бюджетного кодексу розплутує цей клубок і дає чітку відповідь — який бюджет і що саме фінансує. Кабмін оперативно врахував цю вимогу, не очікуючи на остаточне ухвалення Бюджетного кодексу, і подав пропозиції щодо розмежування видатків на здійснення повноважень між органами державної влади і органами місцевого самоврядування до другого читання проекту бюджету-2001.

Вимога друга у сфері видатків: чітко розмежуйте ті функції, що делеговані державою органам місцевого самоврядування і водночас визначтеся з тим, що є виключною компетенцією місцевого самоврядування — так званими власними повноваженнями. Здавалося б, Закон “Про місцеве самоврядування в Україні” дає відповідь на таке запитання. Але це відповідь переважно з адміністративної точки зору, а не з фінансової: для фінансиста його положення слугують хіба що туристичним путівником, але не чітким дороговказом. Тому, виробивши в дискусіях тривалістю в два роки спільну позицію, робоча група під проводом Бюджетного комітету пішла на те, щоб виписати і розподілити видатки на здійснення повноважень для всіх бюджетів.

І міський голова, і фінансист повинні орієнтуватися на бюджетній місцевості компасом на ймення “код бюджетної класифікації”. Якщо спрощено, то держава делегує органам місцевого самоврядування видатки на фінансування функцій, життєво важливих для суспільного відтворення — передусім освіти та охорони здоров'я, водночас видатки на утримання житлово-комунального господарства стають власними видатками місце-

вих бюджетів, Київ їх більше не регулює і не визначає відповідних нормативів. Питання нормативів є концептуальним — видатки на охорону здоров'я можна унормувати у розрахунок на одного мешканця, видатки на освіту — на одного учня, в той час як забезпечення власних повноважень є функцією та виключною прерогативою самого органу місцевого самоврядування і від активності міського голови, від наповнення бюджету буде, образно кажучи, залежати кількість вибоїв на вулицях того чи іншого населеного пункту.

Захист соціального захисту

Соціальний захист та соціальне забезпечення стали тією проблемою, що "роздирає" місцеві бюджети, робить їх розбалансованими і створює прихований дефіцит у мільярди гривень. Ми самі того не помітили як упродовж останніх десяти років практично весь тягар соціального захисту перемістився на плечі місцевих бюджетів. Однак соціальний захист — це та послуга, яка гарантована державою і яку кожна людина повинна отримувати в однаковій мірі незалежно від того, де вона проживає — в м. Лебедині Сумської області чи м. Білій Церкві Київської області. Лебедин та Біла Церква обрані мною для прикладу не випадково. Хоча вони і повинні забезпечити, згідно з законодавством, співставний рівень соціальних послуг. Насправді міський білоцерківський бюджет профінансував ці послуги за підсумками 1999 р. у розмірі 354 грн на одного мешканця, а бюджет м. Лебедина — у розрахунок 120 грн на одного мешканця, тобто фактично втричі менше. Скажіть, як поєднується це з вимогою статті 95 Конституції України щодо того, що "бюджетна система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу суспільного багатства між громадянами і територіальними громадами"? Отож, соціальний захист — функція, що за конституційною природою своєю іманентно притаманна державі, а не місцевому бюджету. Проект Бюджетного кодексу реалізує цю ідею, і ідея ця підтримана у Бюджеті-2001. Суть ось у чому. Держава визнає соціальний захист своєю прерогативою. Вона, держава, в особі Верховної Ради України надає пільги і, відповідно, держава повинна ці пільги забезпечити (а не так як сьогодні — пільги надаються Києвом, а фінансують їх на місцях). Таким чином, держава виконує *вимогу номер три* органів місцевого самоврядування, перебираючи соціальний захист до себе в державний бюджет. Але оскільки адмініструвати ці виплати легше на місцевому рівні (тому що знизу краще видно, хто має бути отримувачем цієї пільги), то соціальний захист найдоцільніше фінансувати у вигляді так званої цільової субвенції, яка буде спускатися з державного бюджету на місцеві бюджети і там буде перерозподілятися. Держава навмисне виводить соціальний захист із загального фонду

місцевих бюджетів для того, щоб зрештою тверезо порахувати, а скільки тих пільг надано взагалі і скільки вони коштують.

Все, що Бог дав — у кошики!

Вимога четверта в устах представників місцевого самоврядування: після того як ми всі разом визначимося з розподілом видаткових повноважень, будь ласка, підведіть під ці повноваження відповідну доходну базу. Проект Бюджетного кодексу України робить спробу забезпечити делеговані та власні повноваження так званими “кошиками доходів” місцевого самоврядування. Є два “кошики”. “Кошик” номер один, наповнення якого спрямовується на фінансування повноважень, делегованих державою — тих, що делеговані місцевим бюджетам “згори”. “Кошик” номер два — це той кошик, який витрачається на виконання власних повноважень. Головну роль у кошику номер один відіграє прибутковий податок з громадян. З ухваленням Бюджетного кодексу, прибутковий податок з громадян на довгі роки стане основним наповнювачем місцевих бюджетів, що цілком відповідатиме найкращим зразкам досвіду європейських держав. Наприклад, скандинавських країн, де прибутковий податок з громадян є локомотивом наповнення їхніх дуже небідних місцевих бюджетів.

“Кошик” номер два симптоматичний тим, що саме його існування матеріалізує ще одну — *п'яту* — вимогу представників органів місцевого самоврядування. Коли держава визначиться з тим, від яких саме доходів вона, власне, відмовляється і які вона визнає священно недоторканими доходами самоврядних бюджетів, вона, держава, урочисто обіцяє — я не буду брати ці доходи до обрахунку при визначенні обсягу трансфертів місцевим бюджетам. Іншими словами, якщо територіальна громада та обрана нею влада активно збирає ті самі місцеві податки і збори та майбутній податок на нерухомість, то місцева влада не повинна бути покарана за свою активність тим, що їй за таку фіскальну завзятість зменшиться або трансферт, або відрахування від загальнодержавних податків. Бюджетний кодекс ліквідує цю болючу дилему для представників органів місцевого самоврядування, чітко кажучи: “кошик” номер два, передусім місцеві податки та збори, не беруться до обрахунку при визначенні обсягу трансферту відповідному бюджету.

Представники органів місцевого самоврядування, які будуть читати цю статтю, резонно запитають — а чи планується включити до “кошику” номер два плату за землю, оскільки на сьогодні понад сто міських голів підписалися під вимогою до Верховної Ради України при розгляді проекту бюджету вивести плату за землю із делегованих доходів, визначити її як власну, щоб це було беззаперечне та ексклюзивне джерело доходів місцевого самоврядування. Бюджетний комітет схильний погодитися з цією пропозицією і залучити її в текст проекту Бюджет-

ного кодексу. Щоправда, на 2001 р. вже складно передбачити, щоб плата за землю одномоментно стала ексклюзивним місцевим податком, оскільки це “прорубає” в державному бюджеті дірку обсягом 1,2–1,4 млрд грн і цю діру важко буде залатати відразу. Але рано чи пізно (можна говорити про 2002–2003 роки) плата за землю може бути віднесена до власних доходів місцевого самоврядування.

В гармонії з майбутнім

Якщо Закон “Про місцеве самоврядування в Україні” тільки задекларував поняття поточного бюджету та бюджету розвитку, то Бюджетний кодекс поглиблює його, реалізуючи *шосту вимогу* представників органів місцевого самоврядування: в місцевому бюджеті гармонійно поєднуються два бюджети. Це поточний бюджет, який спрямовується на підтримання щоденної життєдіяльності територіальної громади, а також на забезпечення делегованих державою повноважень, та бюджет розвитку. Це ті кошти, які територіальна громада повинна інвестувати у розвиток власної інфраструктури, побудову нових об’єктів соціально-культурного призначення тощо. Було б нелогічним, і власне, це і зауважив Президент України, — “проїдати”, скажімо, кошти від приватизації, фактично проїдати те майно, яке було створене попередніми поколіннями. Так само було б нелогічним проїдати кошти від продажу землі. А 2001 р. слід очікувати активізації процесу продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення. Бюджетний кодекс не залишає двозначностей стосовно зарахування коштів від приватизації комунального майна та продажу земельних ділянок комунальної власності — лише до бюджету розвитку, а отже — на інвестування в майбутнє.

Усі будуть рівні перед Мінфіном

Наступна, *сьома*, вимога є похідною від попередніх і спирається вона на міжнародний досвід місцевих фінансів та міжбюджетних стосунків. Далеко не всі бюджети територіальних громад є самодостатніми і багато з них не можуть обійтися без допомоги держави — тієї допомоги, яку держава гарантувала Конституцією та Законом “Про місцеве самоврядування в Україні”. Робить це держава у формі “трансфертів”, або як ми більше звикли — дотацій. Слово “дотація” однак має в Україні достатньо погану славу, оскільки ми звикли, що дотації на місця надходили невчасно і переполовиненими. Більше того, ця дотація розподілялася, здебільшого, вельми суб’єктивно, за кулуарними домовленостями, тож перетворилася у короткий мотузок, на якому голови місцевих державних адміністрацій тримають бюджети, що знаходяться рівнем нижче.

Останнім часом у порядку надання дотацій з ініціативи парламентського Бюджетного комітету сталися якісні зміни —

після того, як було запроваджено нормативи щоденних відрахувань від загальнодержавних податків, що стягуються на території області, струмок дотацій став більш передбачливим і повноводнішим. Бюджетний кодекс посилює цю передбачливість і розвиває її, реалізуючи *сьому вимозу* місцевого самоврядування — обрахунок дотації повинен бути переведений на формульну основу. За всієї поваги до багатолікості наших територіальних громад все ж фінансова система повинна бути сконструйована за єдиними мірками, тобто, для Міністерства фінансів громада “А” в Сумській області і громада “Б” на Харківщині мають бути однаковими, і до кожної з них повинні застосовуватися однакові правила гри. Саме тому Кодекс вводить об’єктивні критерії обрахунку таких показників, у тому числі нормативів бюджетної забезпеченості, індексів відносної податкової спроможності, і на основі цих зрозумілих і прозорих показників пропонує розрахувати трансферти місцевим бюджетам.

Кожному селу — власний бюджет до Нового року

Представники місцевих органів влади втомилися говорити про те, що прикро ухвалювати бюджети в квітні-травні. Як правило, бюджет у нас голосується в новорічну ніч, потім після різдвяних свят ще треба місяць-два для обласних рад для того, щоб провести сесії і ухвалити свої бюджети. І тому найменші села — оці бездолені жebraки, котрі є останніми в черзі на бюджетній паперті — ухвалюють свої бюджетники вже дійсно в квітні-травні, тобто фактично посеред поточного бюджетного року.

Восьма вимога місцевого самоврядування — прискорити процес формування і затвердження місцевих бюджетів.

Бюджетний кодекс уможливорює це, оскільки перехід системи обрахунку трансфертів на формульну основу дає можливість розвести обласні, районні, міські бюджети і таким чином наповнити декларацію про їх самостійність реальним змістом. Це істотно прискорює процес ухвалення місцевих бюджетів. Крім того, проект Бюджетного кодексу визначає, що всі параметри, які стосуються місцевих бюджетів, і передусім обсяги трансфертів, вважаються остаточно визначеними вже після другого читання законопроекту про бюджет. На третє читання ці питання вже не виносяться. Таким чином, після другого читання бюджету (а Бюджетний кодекс вимагає, що воно має відбутися десь до 20 листопада) місцеві органи влади отримують індикативні показники трансфертної політики на наступний рік і можуть починати процес формування власних бюджетів. Як тільки Президент України ставить підпис під Законом “Про Державний бюджет України”, ці показники набувають юридичної сили, і органи місцевого самоврядування можуть фактично вже наступного дня ухвалювати свої бюджети. При цьому місь-

кі та районі бюджети — підкреслюю — роблять це, не очікуючи затвердження обласного бюджету.

Я зупинився на основних вимогах органів місцевого самоврядування, що матеріалізувалися в проекті Бюджетного кодексу України. З його ухваленням наповняться реальним змістом прогресивні, але дещо декларативні статті Закону “Про місцеве самоврядування в Україні”. Хоча...хоча багатьох посадовців влаштовує, щоб ця необов'язкова декларативність панувала і далі, і місцеві бюджети продовжували перебувати в ланцюгах на найнижчій палубі фіскальної галери. Але це вже тема іншої, не зовсім приємної, розмови.

Олександр Свирида,

голова підкомітету
Комітету Верховної Ради України
з питань бюджету

ЧОМУ МАЛОМУ ТА СЕРЕДНЬОМУ БІЗНЕСУ ПОТРІБЕН НОВИЙ БЮДЖЕТНИЙ КОДЕКС?

На сесіях місцевих рад не раз доводилося спостерігати таку картину: мова йде про оренду комунального майна чи земельної ділянки, і підприємці щосили опираються намаганню депутатів надати таке право щонайбільше на п'ять років. П'ятнадцять — ось на такий термін вже можна погоджуватися. Чому? Підприємцю потрібні чіткі та довгострокові “правила гри” для того, щоб планувати та інвестувати.

Не маючи цього, місцевий бюджет сьогодні постає перед дилемою — брати йому запозичення чи ні, щоб, приміром, відремонтувати водопровід або побудувати стадіон? Який сенс брати, коли так званий “вищестоящий” бюджет вже наступного бюджетного циклу може змінити “правила гри”, зменшити нормативи податкових відрахувань і посадити місцевий бюджет на мілину (скажімо, міський голова просто мав необережність скося подивитися на голову обласної державної адміністрації) — і як тоді, скажіть, розраховуватися з кредиторами?

Отже, потрібне законодавство, що встановило б незмінні та справедливі “правила гри”. “Правила” для громадянина, який знав би, що його зусилля заробити більше грошей не призведуть до конфіскації цих грошей державою. Для підприємства, яке хоче переконатися, що наступне скликання місцевої ради не позбавить його права на оренду земельної ділянки, в яку воно вже вклало мільйони. Для інвестора, який прагне знати напевне, що його капітал принесе дивіденди. І, зрештою, для місце-

вого бюджету, який мріє вийти з-під тіні фіскального гегемона на ймення область.

Таким документом вже невдовзі має всі шанси стати Бюджетний кодекс України, що нині інтенсивно доопрацьовується до третього читання. Ціла низка його положень виходять за межі просто бюджетних інструкцій, а можуть прямо вплинути на розвиток малого та середнього бізнесу на місцях. По суті — це матриця цивілізованих взаємин між підприємцями та владою, що має перевести їх спілкування — часто доволі нервово та напружене — в режим взаємовигідного діалогу. Можна сказати, що тепер і ті, й інші одягнуть форму однієї команди.

Скажімо, згідно з новим Бюджетним кодексом, за місцевими бюджетами закріплюються точно визначені джерела доходів. Наскільки це важливо? Отримавши запевнення від держави, що ці доходи непорушні на п-кількість років, місцева влада отримує і змогу вести стратегічне планування на довгострокову перспективу. Вона, влада, стає безпосередньо зацікавленою в розвитку підприємницької діяльності, створенні для неї належних умов, оскільки здобуває реальне поповнення місцевого бюджету.

Локомотивом такої зацікавленості вже на наших очах стає прибутковий податок з громадян. Як тільки він був у 2000 р. повністю закріплений за місцевими бюджетами, і місцеві органи влади повірили, що держава не здійснюватиме “продразверстку” прибуткового податку з громадян, цей податок рвонув догори. Місцева влада почала “сварити пальчиком” директорів підприємств — ви ж там не зволікайте з виплатою зарплатні, тому що бюджет не дорахується надходжень. Збільшилася зацікавленість у залученні нових бізнес-проектів, адже наростити надходження з цього джерела можна передусім шляхом створення нових робочих місць, підвищення та вчасної виплати заробітної плати, виведення її з “конвертів” у реальну бухгалтерську звітність.

У результаті виграють і працівники, і роботодавці, і місцева громада в цілому. Скажімо, у м. Вишневому Київської області фармацевтичний гігант “Гедеон Ріхтер” розпочав спорудження фабрики (інвестиція вартістю в 20 млн дол.), яка утворить 500 (!) робочих місць для жителів міста, а також прилеглих сіл Круківщина та Гатне. У Тростянецькому районі на Сумщині потужну інвестицію в тамтешню кондитерську фабрику здійснив австрійський інвестор “Якобс Сушард Україна”. Стабільний потік заробітної плати, а, отже, і прибуткового податку з громадян до місцевого бюджету, відразу підняв бюджет Тростянецького району на шосте (!) місце за рівнем податкоспроможності серед 488 районних бюджетів України.

Або візьміть прибутковий податок з громадян — за підсумками дев’яти місяців 2000 р. надходження з цього джерела на

11% (реальних!) перевищили показники аналогічного періоду 1999 р. На 1 листопада 2000 р. річні планові показники по цьому джерелу вже виконали бюджети Донецької, Запорізької, Київської, Львівської Миколаївської областей та м. Києва. У 2000 р. спостерігався також справжній вибух надходжень від єдиного податку на підприємницьку діяльність, впровадженого як елемент спрощеної системи оподаткування для малого та середнього бізнесу (фізичних та юридичних осіб). Збільшення надходжень від нього означає (а на 1 жовтня 2000 р. річний план по цьому джерелу було виконано на 306%), що дедалі більше підприємців виходять з тіні, віддаючи перевагу спрощеній системі оподаткування. За сприятливих умов цей процес триватиме і надалі.

Бюджетний кодекс фіксує і розвиває ці сприятливі тенденції, формуючи так званий кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування. У цьому “кошику”, власне, і головують вищезгадані прибутковий податок з громадян, єдиний податок з суб'єктів підприємницької діяльності та 8 інших податкових та неподаткових джерел. Разом вони можуть скласти міцне фінансове підґрунтя місцевого самоврядування.

Бюджетний кодекс дає можливість долати ще одну тенденцію, що здобула у світовій практиці публічних фінансів назву “ефекту витіснення”. Ефект цей виявляється в тому, що кожна нарощена гривня власних доходів місцевих бюджетів “витісняє”, відповідно, трансфертну гривню з державного бюджету: якщо місцевий бюджет збільшує власними зусиллями власні доходи, він втрачає дотації на цю суму з “вищестоящего” бюджету, отримує менше відрахувань від загальнодержавних податків або ж мусить більше відраховувати до державного (обласного) бюджету. Класичний приклад, який вже цитується на сторінках підручників із публічних фінансів у Європі — ситуація у м. Хмельницькому. Місто має один із трьох найбільших в Україні гуртових ринків. Увага тамтешньої міської влади до розвитку ринку привела до того, що надходження від місцевих податків і зборів (передусім від ринкового збору) в м. Хмельницькому — серед найвищих в Україні: якщо в середньому по Україні частка цих надходжень у місцевих бюджетах складала 4%, то в м. Хмельницькому вона перевищувала 10%. Однак місто виявилось ... покараним за своє завзяття: на кожну нарощену від ринкового збору гривню обласний бюджет зменшував на ту ж гривню, або й більше, відрахування міському бюджету від загальнодержавних податків.

З ухваленням Бюджетного кодексу становище кардинально змінюється. Власні доходи місцевих бюджетів не беруться до розрахунку трансфертів, а також відрахувань від загальнодержавних податків. Тож, якщо місцева влада зацікавлена в тому, щоб не було вибоїв на дорогах місцевого значення, щоб вчасно

вивозилося й утилізувалося сміття з дворів, вона не просто буде змушена розвивати малий бізнес, вона молитися буде на нього. Адже саме малий та середній бізнес, що розвивається на території місцевих громад, є платником місцевих податків та зборів до місцевого бюджету.

Ще один податок, який за нової бюджетної політики має всі шанси стати улюбленцем місцевих бюджетів. Йдеться про надходження від продажу земельних ділянок комунальної власності несільськогосподарського призначення. Досі органи місцевого самоврядування не вельми поспішали продавати земельні ділянки комунальної власності, оскільки не було чітко встановлено, кому зараховуються виручені кошти. Проект Бюджетного кодексу, враховуючи зміни, внесені Президентом України 9 березня 2000 р. до його Указу „Про продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення” від 19 січня 1999 р., а саме про повне зарахування коштів „на спеціальні рахунки рад”, спрямовує надходження від продажу вказаних земельних ділянок у кошик власних доходів місцевих бюджетів. Це, безперечно, активізує діяльність місцевої влади, у неї з’явиться стимул залучити й зацікавити потенційних покупців. А цього можна досягти лише шляхом надання їм певних гарантій та створення належних умов. Іншими словами, на передній план вийде завдання зі зміцнення інституту приватної власності на землю та, зрозуміло, розвитку підприємницької діяльності на цій землі.

Реалізуючи положення статті 143 Конституції України та Закону „Про місцеве самоврядування в Україні”, проект Бюджетного кодексу надає місцевій владі ще один дієвий важіль у здійсненні довгострокової програми соціально-економічного розвитку. Йдеться про механізм формування та виконання бюджету розвитку місцевого самоврядування. Ресурси цього бюджету спрямовуються на розбудову місцевої соціальної та виробничої інфраструктури (доріг, сфери обслуговування тощо). Тобто, формується майбутній профіль ефективної діяльності міста чи району — туризм, транспортні перевезення тощо, а отже, створюється належний ринок праці. І, звичайно, найефективніше це зробити разом з малим та середнім бізнесом.

Принагідно слід зауважити, що Бюджетний кодекс України створює ще одну важливу інституційну передумову для розвитку територіальних громад — він чи не вперше у вітчизняному законодавстві визначає критерії та умови місцевих запозичень. Кредитор не купить муніципальні облігації, якщо не буде певен у поверненні коштів та виплаті відсотків. Передумова виплати — стабільність доходів бюджету, яку Кодекс і визначає. Разом з тим проект Кодексу дуже розважливий у приборканні апетитів деяких „гарячих голів”, які вже назавтра хотіли б набрати кредитів, не задумуючись при цьому про „одеський варіант”. Документ чітко визначає прави-

ла здійснення запозичень та обслуговування боргу, зокрема, видатки на обслуговування боргу не мають перевищувати 10% витрат місцевого бюджету.

Отже, проект Бюджетного кодексу закладає підвалини для нової стратегічної політики органів місцевого самоврядування. А ця політика тісно пов'язана з підтримкою і розвитком підприємницької діяльності — малого і середнього бізнесу.

Валерій Чичков,
секретар Комітету Верховної Ради України
з питань бюджету

КАЗНАЧЕЙСЬКЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ: ЗА І ПРОТИ

Стаття 78 проекту Бюджетного кодексу, ухваленого в другому читанні, викликала цілий сплеск емоцій і зливу нарікань. Ця стаття передбачає переведення місцевих бюджетів та їхніх розпорядників коштів на казначейське обслуговування, яке здійснюватиметься органами Державного казначейства, стаючи одним із напрямів розвитку його діяльності. Симптоматично, що схожа стаття містилася у варіанті проекту Бюджету-2001, підготовленому до першого читання, але була вилучена перед другим читанням під тиском звинувачень у фактичному підриві самостійності та незалежності органів місцевого самоврядування.

Ось така примовка до історії, на яку спробуємо пролити світло, розкриваючи мушлі фінансового сленгу. Як відомо, місцеві бюджети сьогодні виконуються місцевими фінансовими управліннями. Ці фінансові органи, що є частиною вертикалі Міністерства фінансів, виконують передусім вказівки або міських голів, або голів місцевих держадміністрацій, залишаючи місцевим представницьким органам, що відповідають перед своїми виборцями за виконання бюджетних зобов'язань, лише роль статистів. Як наслідок, часто-густо складаються ситуації, коли місцевий бюджет неспроможний оплатити фінансові зобов'язання через елементарний брак відповідних коштів, а місцеві фінансові органи при цьому змушені проплачувати ті платіжки, кошти під які взагалі не передбачені в бюджеті. Така практика особливо поширена в тих містах, де міська рада цілковито підпорядкована голові, який упевнений, що заднім числом вона "освятить" усі його маніпуляції з бюджетними кошта-

ми. А оскільки це “освячення” виливається у відповідне рішення міської ради, то голова звично прикривається ним, немов фіговим листком, перед черговою перевіркою контрольно-ревізійного управління. Саме відсутність ефективного поточного контролю і звітності є одним із тих факторів, що призвели до стрімкого зростання кредитної заборгованості місцевих бюджетів (фактично неоплачених рахунків). На 1 листопада 2000 р. цей драматичний показник досяг відмітки 2,7 млрд грн.

Запропоноване переведення місцевих бюджетів на казначейське обслуговування органами Державного казначейства, що має розгалужену мережу регіональних відділень в усіх областях України, Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі, а також переведення всіх бюджетних коштів на так званий єдиний казначейський рахунок, замість того, щоб кожен розпорядник бюджетних коштів відкривав свій власний рахунок у комерційних банках, означатиме, зокрема, для вищезгаданих міських голів кінець колишнього “солодкого життя”. Казначей, який певною мірою поєднуватиме в собі функції контролера і банкіра, нестиме особисту відповідальність за те, щоб платіжка, яку йому принесли до оплати з міської ради, була підкріплена відповідним бюджетним зобов'язанням, передбаченим у бюджеті територіальної громади. Простіше кажучи, якщо в бюджеті не передбачено коштів на позачерговий ремонт даху бюджетної установи, який має здійснювати фірма, близька до бізнесових інтересів міського голови, то відповідне відділення казначейства вправі відмовити у проведенні такої операції та ще й зажадати пояснень. А обґрунтування певних видатків має спиратися на відповідне рішення міської ради, яка ухвалюватиме його тепер не постфактум, а попередньо, знаючи про наслідки й оцінюючи тверезо аргументи чи умовляння міського голови.

Таким чином, бюджетна дисципліна посилюватиметься вже безпосередньо на стадії виконання бюджету, а не за його підсумками. Більше того, казначейське обслуговування дозволить уніфікувати та зробити набагато оперативнішою систему звітності — не за наслідками (контроль ex-post), а поточної. Можна сподіватися, що в близькому майбутньому почне формуватися й система попереднього аналізу виконання видатків. Така оперативність є однією з передумов ефективного управління державними фінансами. Окрім того, оскільки казначейство не є зацікавленою стороною, то зробить інформацію набагато правдивішою, яка відповідатиме реальному стану справ. Адже відома тенденція місцевої влади завищувати свої потреби в бюджетних коштах.

Не треба, мабуть, бути фінансистом чи експертом з питань бюджету, щоб здогадатися, чому така ініціатива викликала “тихий жах” на місцях. З цілого розмаїття контраргументів можна виокремити такі, що віддзеркалюють щирі побоювання, і

такі, що продиктовані суто політичними мотивами. До перших можна віднести справедливі (на підставі життєвого досвіду) побоювання багатьох представників органів місцевого самоврядування, що казначейство стане ще однією бюрократичною ланкою в процесі управління коштами місцевого самоврядування. На думку цих представників, казначейські органи навмисне зволікатимуть із проплатою рахунків, вимагаючи нових і нових документів та підтверджень. Особливо це стосується положення про закупівлю товарів та послуг за кошти місцевого самоврядування, що передбачає конкурсні засади при закупівлі значного обсягу цих товарів чи послуг. Чи не виллється згадане вище положення в те, що за оплату партії канцелярських скріпок чи дрібних запчастин казначейство вимагатиме проведення тендеру? Хоч, з іншого боку, аналіз найвигідніших цін постачальника дозволить уникнути корисливих махінацій з бюджетними коштами.

До політичних мотивів слід зарахувати побоювання міських голів, які звикли вільно розпоряджатися бюджетними коштами, що казначейство стане справжнім "прокрустовим ложем" для їхньої безкарності. Так само й голови обласних державних адміністрацій бояться втратити остаточно диктат над бюджетними коштами. Тепер не вони, а казначейство вирішуватиме, а голови держадміністрацій зможуть тільки контролювати процес. Чи не тому обласні фінансисти, озвучуючи думки голів облдержадміністрацій, висловили недовіру щодо запровадження казначейського обслуговування місцевих бюджетів? При цьому виказується або нерозуміння, або ж викривлення реальної ситуації. Виконання місцевих бюджетів може здійснюватися винятково місцевими фінансовими управліннями. І в цьому плані їм ніщо не загрожує, так само як ніхто не збирається дублювати їхні функції. Казначейське обслуговування означає технічну підтримку процесу виконання, тобто банківське обслуговування, моніторинг, дисципліну.

Так чи так, але потяг переведення місцевих бюджетів на казначейське обслуговування вже рушив з місця. Свідченням тому є два експерименти (пілотні проекти), що набули сили в Дніпропетровській та Черкаській областях — підсумки яких, на думку Міністерства фінансів, багато обіцяють. Протягом 2001 р. система казначейства готуватиметься до повноцінного обслуговування місцевих бюджетів, у тому числі за рахунок кредитів Світового банку, які будуть використані на придбання необхідного обладнання для запуску платіжної системи. Отже, існує висока ймовірність того, що вище згадана стаття 78 Бюджетного кодексу вступить у дію вже з 1 січня 2002 р.

День 27 грудня 2000 р. став ще одним сюрпризом для працівників органів місцевого самоврядування. Цього дня Конституційний Суд України визнав такими, що не суперечать

Конституції України, контрольні повноваження Рахункової палати щодо використання бюджетних коштів місцевими держадміністраціями і самоврядними органами в частині здійснення повноважень, делегованих виконавчим органам. Регіональні відділення Рахункової палати стануть ще одним механізмом контролю за тим, як саме використовуються кошти, надані державою органам місцевого самоврядування на виконання делегованих повноважень.

Олег Тягнибок,
член Комітету Верховної Ради України
з питань бюджету

ЦІНА ЦИФРИ

У бюджетній політиці Держкомстат стає другим за значенням після Мінфіну.

Хто з нас не пам'ятає жартівливий вираз: “Є брехня, цілковита брехня і статистика”? За планової економіки статистичні показники мали демонструвати невинний поступ суспільства до загального добробуту й підганялися саме під таку демонстрацію. Зрозуміло, що й до органів статистики виробилося відповідне ставлення.

Протягом останніх років Держкомстат України намагається повернути собі втрачений авторитет джерела об'єктивної інформації про реальне економічне та соціальне становище в країні. Невдовзі, якщо потяг міжбюджетної реформи не буде пущено з рейок, Держкомстат опиниться у новій іпостасі — показники, що він оприлюднюватиме, стануть цінуватися — без перебільшення — на вагу золота.

Пов'язано це з переходом на нову систему розрахунку місцевих бюджетів. Ставлення працівників органів місцевого самоврядування до статистичної інформації кардинально змінюється, оскільки від ступеню її правдивості та вірогідності прямо, а не опосередковано, залежатиме обсяг коштів, що виділятимуть тому чи іншому бюджетові. Якщо раніше в полі зору місцевих керівників були загальні показники, як-от кількість шкіл, класів, ліжок-місць у лікарнях, будинків культури тощо, на основі яких місцеві бюджети отримували фінансування, то тепер, з переходом від розрахунку міжбюджетних трансфертів за мережею до розрахунку за нормативом, вектор розміщення бюджетних ресурсів слідуватиме вже за окремим споживачем бюджетних послуг. Якщо йдеться про охорону здоров'я, то обсяг відповідних ресурсів розраховуватиметься за кількістю жителів,

якщо про освіту — за кількістю учнів, якщо про соціальну допомогу — за кількістю її отримувачів. Відповідно, що від цих показників залежатиме й розмір дотацій: ступінь вірогідності даних може призвести або до зайвої втрати бюджетних ресурсів, або до накопичення надмірних ресурсів у руках окремого бюджету.

З повним правом можна сказати, що в бюджетному процесі Держкомстат набуває тепер особливої ролі, виступаючи другим за значенням виконавчим органом після Міністерства фінансів. При цьому дані Держкомстату повинні не тільки складати основу для розрахунків Мінфіну, а й бути “освяченими” відповідним нормативно-правовим актом. Це важливо як запорука того, що при запровадженні нового підходу вдасться уникнути порушень і зловживань у маніпулюванні даними. Як застерігає віце-президент Асоціації міст України Мирослав Пітцик: “Постановою Кабміну про розподіл міжбюджетних трансфертів не визначено джерело статистичних даних для розрахунків нормативів, а отже, будуть братися показники, які будуть вигідніші області чи районам. І перемагатиме в суперечці сильніший.”

Міські голови по-новому вже дивитимуться на статистику, яку раніше сприймали з прохолодою чи просто як цікаву інформацію на кшталт “чи знаєте ви, що...” Раніше їх цікавили, так би мовити, практичні, пов’язані з їхнім безпосереднім становищем дані, як-от: скільки виборців було на виборчих дільницях, а не скільки споживачів тієї чи іншої соціальної послуги проживає в місті. Але відтепер міські голови прискіпливо, з лупою перевірятимуть кожну цифру, визначену Держкомстатом: скільки в їхньому місті пенсіонерів, скільки дошкільнят, школярів. Помилка коштуватиме не лише недоданих ресурсів, а й означатиме відповідальність перед виборцями, які нарікатимуть, що живуть гірше за жителів саме такого міста в іншій області, й запитуватимуть: чому? Скажімо, ось яка “ціна цифри” для міста Львова. Згідно з офіційною статистикою, станом на 1 січня 2000 р. у Львові нараховувалося 152 883 дитини у віці до 16 років. Варто збільшити або зменшити цю кількість на 2 тис. осіб, як міський бюджет здобуде або втратить понад 1 млн грн. Це складає майже 0,5% загального бюджету Львова.

Можна, вочевидь, прогнозувати, що невдовзі з’ясуванню фінансових стосунків переміститься з площини “місто-область”, або “місто-Мінфін” (за умови ухвалення варіанту, запропонованого в Бюджетному кодексі) в площину “місто-статистичні органи”. Точитиметься боротьба за кожного жителя, кожного учня, які, змінюючи статистичні показники, впливатимуть на нормативи розподілу ресурсів. Органи місцевого самоврядування і Мінфін відштовхуватимуться від тих показників, які їм надаватиме Держкомстат. Причому місцеві власті

прискіпливо стежитимуть, щоб Мінфін при розрахунках суворо дотримувався саме цих показників.

У цьому плані прикметним є приклад Польщі, де органи місцевого самоврядування намагаються ввійти варшавське Міністерство фінансів “на гарячому” саме в площині статистики. З цією метою Незалежна асоціація польських гмін навіть здійснює постійний моніторинг своїх членів і співставляє дані з даними Мінфіну при визначенні трансфертів місцевим бюджетам. Завдяки цьому моніторингу кожна гміна може порівняти свої дані з даними інших гмін — всі вони містяться на сайті Асоціації (www.zgwrp.org.pl). Причому тут важлива кожна цифра — скільки вихованців у дитбудинках, скільки квадратних метрів доріг, яка частота відвідувань бібліотек, — бо вона важить злоті, які отримує чи не отримує бюджет.

Отже, Держкомстат України, певною мірою несподівано для себе, стає одним із активних суб'єктів бюджетної реформи. І відтепер його статистичні збірники про населення України та його структуру знайдуть багатьох вдячних (і невдячних) уважних читачів не лише в особі науковців та аналітиків, а й міських голів, які з нетерпінням чекатимуть статистичних даних, бо від них безпосередньо залежатиме повнота міського бюджету.

Цезар Огонь,

завідуючий секретаріатом

Комітету Верховної Ради України з питань бюджету,
кандидат економічних наук

БЮДЖЕТ МІСТ РАЙОННОГО ЗНАЧЕННЯ І БЮДЖЕТНИЙ КОДЕКС

Близько однієї п'ятої всього міського населення України проживає в містах, у яких менше 50 тис. мешканців, або так звані малі міста. І хоча мешканці Боярки, Вишневого, Деражні, Жидачева, Летичіва, Нового Роздолу, України та десятків інших міст районного значення, називаються городянами, відчують на собі всі проблеми малого українського міста, де найнижчий рівень доходів населення, найбідніші бюджети, найобмеженіші суспільні послуги.

Загалом, за даними Кабміну, таких міст в Україні 345. Щоправда, деякі з них — 66, незважаючи на невелике населення (Болехів, Ржищів тощо), зуміли стати врівень із великими містами, “відлобювавши” собі статус міст обласного значення (останній на часі — Ладизин Вінницької області). Решта — 279 — залишилися на рівні міст районного значення. Слово “значення” при цьому не свідчить про якусь винятковість того чи іншого

міста. Йдеться про ту саму колишню підпорядкованість, зокрема бюджетну – області чи району. З руйнацією вертикалі рад вживати слово “підпорядкування” стало недоречним. До того ж, у Конституції України не проводиться розмежування між містами обласного та районного значення. Якщо взяти бюджетну сферу, то, згідно з Конституцією України, бюджет міста не залежить від його значення як такого. Але, зважаючи на ту систему управління, яка склалася в Україні, ми все ще вимушені розрізнати дві категорії міст. Саме цим, власне, і пояснюється евфемізм “значення”, за яким сором’язливо ховається знайома сутність підпорядкування.

Поряд із бюджетом села бюджет міста районного значення нагадує бідного родича в системі державних фінансів. Це найменша лялька всередині великої бюджетної “матрьошки”, до якої доходить справа в останню чергу. Місто районного значення не має власного фінансового управління, міського відділу освіти, управління охорони здоров’я тощо. Якщо міста обласного значення перебувають у залежності від обласних держадміністрацій, то міста районного значення уявлені подвійною залежністю – з боку обласних та районних держадміністрацій. Позбавлені будь-якої бюджетної автономії та самостійності, міста районного значення можуть виступати лише мовчазними виконавцями тієї ролі, яку їм відводить районна рада під проводом райдержадміністрації та директивами облдержадміністрації. Складається парадоксальна і сумна ситуація, коли конституційно та законодавчо закріплені базові рівні місцевого самоврядування на практиці позбавлені ресурсів та важелів влади проводити незалежну політику в інтересах своїх жителів.

Здавалося б, якщо важко достукатися до центру, то можна принаймні на місці розв’язати свої проблеми. Однак навіть на районному рівні ці міста зазнають відвертої дискримінації. Виступаючи часом основними наповнювачами районних бюджетів, як носії лівової частки податкової бази району, вони при затвердженні районних бюджетів отримують тільки крихти з бюджетних ресурсів. Зокрема, це пояснюється однобічним принципом, покладеним в основу формування районних рад: рівномірна кількість представників від кожної територіальної громади. От і виходить, що місто, яке забезпечує, скажімо, 80 % податкових надходжень до районного бюджету, і населення якого складає 30 тис. осіб, делегує до районної ради трьох представників. Стільки ж, скільки село, що має 500 дворів і забезпечує 0,3 % бюджетних надходжень району. Отже, бюджетні права міста районного значення, на нашу думку, не захищені ні на рівні держави, ні району, а тим більше на рівні області.

Про долю цих міст піклується хіба що секція малих та середніх міст Асоціації міст України. Втім, видається, що останнім часом ситуація таки зрушила з мертвої точки. У 2000 р.

з'явилися два важливі державні документи, направлені на вирішення проблем малих міст: постанова Кабінету Міністрів від 17 березня 2000 р. "Про Основні напрями забезпечення комплексного розвитку малих монофункціональних міст" та розпорядження Президента України від 19 жовтня 2000 р. "Про забезпечення комплексного розвитку малих міст України". У постанові Кабінету Міністрів вказано на необхідність вдосконалення системи взаємовідносин центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, що потребує "децентралізації державного управління, розмежування об'єктів права власності, передачу функцій, повноважень і фінансових ресурсів від центру до регіонів та міст". У розпорядженні Президента дано доручення Кабмінові підготувати за участю Асоціації міст України протягом першого кварталу 2001 р. "Загальнодержавну програму розвитку малих міст України". Ця програма має передбачити, зокрема, такі заходи, як "зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування, розвиток місцевих фінансових систем, розвиток мікрокредитування малого підприємництва, прискорення розвитку ринку земель малих міст... створення спеціального фонду підтримки розвитку малих міст, кошти якого повинні надаватися як трансферти міським бюджетам" тощо.

Це є початком програмних дій на найближчу перспективу. Тим часом деякі важливі практичні заходи і важелі враховані в проекті Бюджетного кодексу, який готується на третє читання. Передусім Бюджетний кодекс чітко визначає видаткові та доходні повноваження міст районного значення. За ними закріплюється кошик доходів бюджетів місцевого самоврядування. Разом з тим, враховуючи, що більшість соціально-культурної інфраструктури міст районного значення утримується на рівні району, Бюджетний кодекс встановлює певну частку кошика доходів, яка має передаватися до районного бюджету. Водночас це не стосується тих окремих надходжень, які є сакральними для місцевого самоврядування — передусім, плати за землю, яка повністю спрямовується до місцевого бюджету.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету запропонував, а Верховна Рада України підтримала нову і справедливую, на нашу думку, схему розподілу понадпланових надходжень до держбюджету, передбачену в проекті Бюджетного кодексу. У проекті підтримано пропозицію Асоціації міст України: за умови перевиконання планів мобілізації доходів у межах конкретної адміністративно-територіальної одиниці до держбюджету від податку на додану вартість, податку на прибуток підприємств та акцизного збору спрямовувати до бюджетів сіл, селищ та міст районного значення 20 % від перевиконання плану, а до міст обласного значення 37,5 %. Підтримана також пропозиція залишати містам районного і обласного зна-

чення в повному обсязі надходження від продажу земель не-сільськогосподарського призначення комунальної власності. Таким чином, міста як ніколи будуть зацікавлені в стягненні цих платежів до бюджетів усіх рівнів.

Однак, тут може виникнути неузгоджена ситуація у виконанні запропонованого розподілу коштів від стягнення податків, зборів та обов'язкових платежів органами податкової служби. Дотепер існують суперечливі дані щодо стягнення платежів на території міста районного значення або їх просто немає.

Податкова інспекція не звітує про стягнення зазначених платежів на території таких міст. Офіційно дані про стягнення платежів до бюджетів усіх рівнів оприлюднюються лише як зведені по району та області. Тому, за таких умов обліку та звітності, мало хто помічає роль міст районного значення у мобілізації коштів на їх території, які зараховуються до вищестоящих бюджетів. Це при тому, що саме в таких містах формується суттєва, якщо не основна, частка валового внутрішнього продукту України. Бюджет-2001 та проект Бюджетного кодексу примусять подивитися на місто районного значення по-новому. Невідворотно місто районного значення поступово випростується з-під тіні району і області. Відкинувши не вельми гоноровий додаток "районного значення", воно має стати просто МІСТОМ, тією територіальною громадою, як їй суджено бути прийнятою Конституцією України.

Ігор Шпак,

директор Групи фіскального аналізу
при Комітеті Верховної Ради України з питань бюджету,
магістр державного управління

ОБПЕКЛИСЯ НА МОЛОЦІ — ТЕПЕР НА ВОДУ ДМУХАЮТЬ

Після фактичного дефолту одеської муніципальної позики, міста в Україні не наважуються виходити на ринок запозичень. Проект Бюджетного кодексу ліквідує інституційну невизначеність місцевих облігацій і встановлює для них суворі, але чіткі "правила гри".

Коли на україно-польських семінарах представників органів місцевого самоврядування мова заходить про запозичення, які може здійснювати місцева влада, то найчастіше наводяться два майже класичні приклади — м. Острів-Велькопольські та м. Одеса. Польське місто Острів-Велькопольські з населенням близько 75 тис. мешканців (можна порівняти з Білою Церквою)

завдяки випуску облігацій внутрішньої позики зуміло здійснити далекосяжні програми соціально-економічного розвитку й зручно облаштуватися в когорті лідерів не лише національних, але й міжнародних рейтингів надійності виконання боргових зобов'язань. Одеса ж, навпаки, стала, "дякуючи" своїй позиції, прикладом чергової фінансової піраміди, яка поставила міський бюджет у скрутне становище.

Причин, через які наслідки використання такого ефективного засобу фінансування місцевих програм розвитку, як запозичення, виявилися в польському та українському містах кардинально протилежними, можна назвати багато. Чи не найголовнішою, певно, є та, що питання здійснення запозичень органами місцевого самоврядування в Україні на сьогодні законодавчо неврегульоване. Чи не єдиним нормативним актом, в якому зроблено кволу спробу хоч якось упорядкувати систему запозичень місцевих бюджетів в Україні, є "Положення про порядок випуску та обігу облігацій місцевої позики", затверджене рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 13 жовтня 1997 р. Але на той час, коли Одеська міська рада вирішила випустити облігації з метою стимулювання інвестицій в муніципальну інфраструктуру (27 лютого 1997 р.), навіть цього документу не існувало. Тобто, Одеська рада та інші піонери ринку запозичень діяли в умовах правового вакууму. Цим, зокрема, й пояснюються вже наперед закладені (свідомо чи несвідомо) помилки у здійсненні муніципальної позики.

Одеса оголосила про випуск облігацій короткострокової — на рік — позики. І це в умовах, коли не існувало ознак швидкого економічного піднесення міста. (Для порівняння: перша емісія облігацій муніципальної позики в м. Острів-Велькопольські була розрахована на 4 роки, друга — на 7 років, а третя — на 10 років). Але ніхто не перейнявся належною оцінкою можливостей міста: чи зможе воно вчасно погасити основну суму та виплатити відсотки, як те було юридично гарантовано радою. Більше того, облігації мали дати власникові аж 50-відсотковий річний прибуток. Важко сказати, що обумовило таку обіцянку — бажання швидко зібрати кошти чи переконаність, що центр, зрештою, прикриє? Загальна сума емісії складала 61 млн грн, що навіть для такого великого міста (з понад мільйонним населенням), як Одеса, було дуже значним обсягом (за курсом долара США на той час 1,83 грн/дол це дорівнювало понад 33 млн дол.). Між тим, загальна сума трьох емісій облігацій, проведених в м. Острів-Велькопольські, склала менше 8 млн дол. (7,5 млн злотих і 20 млн злотих, відповідно).

Зрозуміло, що, зрештою, весь такий привабливий випуск був передплачений, причому більшість облігацій викупили іноземні інвестори. За відсутності визначених правил використан-

ня коштів від позики, невідомо, як одеська влада планувала сплачувати борги по облігаціях через рік, якщо з 61 млн грн надходжень 13,8 млн були переказані міськфінуправлінню на соціальні виплати, тобто без повернення, і лише 29,5 млн спрямовані на різні муніципальні будівельні програми, що аж ніяк не могли повернути інвестиції через рік, а тим більше дати прибуток. Сподівання на те, що за допомогою випуску нових облігацій можна буде погасити попередній випуск були перекреслені виходом уже згадуваних Положень Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, де в пункті 1.9 чітко сказано: “Джерелом погашення облігацій місцевої позики не можуть бути кошти від випуску нової місцевої позики”. Взяти на себе боргові зобов'язання Одеси центральний уряд також відмовився (і це слід лише вітати, адже створювати такий прецедент поруки вкрай небезпечно). Як наслідок, загальна сума боргу за облігаціями 1997 р. перевищує 50 млн грн, не враховуючи 50-відсоткового прибутку, причому більшість обдурених кредиторів — це іноземні інвестори. Вони заснували клуб “Одеська муніципальна позика” і ведуть переговори з одеськими міськими властями про реструктуризацію боргу на вісім років.

“Одеський варіант” переконливо довів нагальну необхідність створення законодавчих рамок для здійснення запозичень органами місцевого самоврядування. Законодавство по запозиченнях мало б стати вінцем взаємопов'язаних і узгоджених процедур: розподіляються видатки, під них підводяться доходи, регулюються трансферти. Аж тоді розглядається питання, що всього цього може виявитися замало місцевим бюджетам для їхнього розвитку — обумовлюється дозвіл виходу на ринки капіталу й окреслюється схема здійснення запозичень. Безперечно, такий законодавчий акт у майбутньому буде розроблено. Основні положення для такого акту вже закладено в проекті Бюджетного кодексу. Деякі його положення, у разі їх ухвалення, слугуватимуть “маяками”, щоб уберегти не вельми утаємничену у хитрощі ринку запозичень місцеву владу від небезпеки наскочити на міліну банкрутства чи бути втягнутим у вир дефолту.

По-перше, законодавці надзвичайно обережно поставилися до надання права органам місцевого самоврядування робити зовнішні запозичення. Різкі зміни валютного курсу можуть просто “обвалити” місцеві бюджети. Виняток зроблено тільки для міст із населенням понад 800 тис. жителів (у першій редакції чисельність жителів мала бути не менше мільйона, але, як стало відомо з достовірних джерел, внаслідок лобювання властей міста Львова з'явився саме такий поріг). Ідеться про те, що великі міста в разі непередбачених обставин чи невірного прогнозу мають більше можливостей повернути борг. Це відповідає світовій практиці надання права на зовнішні запозичення орга-

нам місцевого самоврядування. Скажімо, тільки після трьох успішних випусків облігацій внутрішньої позики м. Острів-Велькопольські отримало можливість здійснювати й зовнішню позику — тепер воно планує залучити іноземних кредиторів, готуючи четвертий випуск облігацій на суму 12 млн злотих.

По-друге, Кодекс дає відповідь на запитання, які органи місцевого самоврядування мають право здійснювати запозичення. Тільки органи базового рівня, передусім міста, а також Автономна Республіка Крим, згідно з Конституцією АРК. Обласні та районні бюджети позбавлені такого права, бо, зокрема, юридично дискусійним є надання їм права виступати гарантами від імені територіальних громад, оскільки невідомо, чи існуватиме комунальна власність області чи району. Принаймні законопроект про комунальну власність, поданий народним депутатом В. Й. Матвеевим і розглянутий у першому читанні, такої форми власності не передбачає.

По-третє, Кодекс чітко визначає, що надходження від залучених запозичень можуть бути здійснені лише до бюджету розвитку, тобто на розбудову місцевої соціальної та виробничої інфраструктури (доріг, сфери обслуговування тощо). Іншими словами, схема використання запозичень, до якої вдалися в Одесі, відтепер стає порушенням правових норм. Так само, як і використання запозичень для здійснення поточних видатків чи погашення основної суми боргу відповідного бюджету. Таким чином накладається заборона на створення фінансових пірамід.

По-четверте, Кодекс встановлює, що платежі з обслуговування боргу здійснюються з видатків поточного бюджету і не можуть перевищувати 10% цих видатків. Іншими словами, запроваджуючи короткострокову позику, місцева влада має тепер точно прорахувати свої можливості, щоб не порушити графік сплати боргу.

Адже, *по-п'яте*, Кодексом визначено, що порушення графіку сплати боргу чи припущення якоїсь іншої похибки з вини позичальника веде до позбавлення його права здійснювати нові запозичення протягом 5 наступних років. І, по-шосте, відповідно до світової практики Кодекс встановлює, що держава не несе відповідальності по зобов'язаннях за запозиченнями місцевих бюджетів. Це сприятиме посиленню фінансової дисципліни, оскільки органи місцевого самоврядування розуміють, що в разі несплати боргових зобов'язань можуть втратити заставлене ними майно. Чи проголосують виборці за тих, хто розтранжириє майно територіальної громади?

За визначених правил, які, безперечно, потребуватимуть подальшої деталізації, запозичення стають дієвим важелем органів місцевого самоврядування у здійсненні довгострокової програми соціально-економічного розвитку. Місцева влада може проводити незалежну фінансово-економічну політику, фор-

муючи майбутній профіль ефективної діяльності певного міста чи територіальної громади — туризм, транспортні перевезення тощо, а отже, створює такий необхідний ринок праці. Завдяки цьому збільшується потік надходжень до місцевого бюджету. Яскравим прикладом можуть бути запозичення у формі облігацій, здійснені м. Острів-Велькопольські. За рахунок цих запозичень місто побудувало 50 км доріг з твердим покриття. Задіяні у будівництві компанії та працівники (платники податків) сприяли поліпшенню економічних показників місцевого бюджету, а змінені місцева інфраструктура призвела до збільшення вантажоперевезень та туристичної діяльності.

Ще один штрих — щоб запозичення справді “працювали”, місцевій владі доведеться проводити жорстку фінансову звітність, висвітлюючи всі “закутки” свого фінансового господарства. Тобто, міста, які використовуватимуть право на здійснення запозичень, так чи інакше змушені будуть привести свою фінансову звітність у відповідність із європейськими стандартами. А отже, “правила гри” органів місцевого самоврядування на ринку запозичень, що виписані проектом Бюджетного кодексу України, стають важливим чинником поступової інтеграції України в європейську економічну систему.

Олександр Буценко,

експерт Групи фіскального аналізу
при Комітеті Верховної Ради України з питань бюджету

БЮДЖЕТНИЙ КОДЕКС І “МАЛИЙ” УКРАЇНЕЦЬ

Пропонована бюджетна реформа дає можливість кожній громаді і кожному громадянину впливати на свій життєвий рівень.

Коли спитати міського чи сільського мешканця, що заважає йому належно працювати та нормально жити, то, безперечно, найпершою причиною він назве незадовільну та ще й нерегулярну (можуть затримати на кілька місяців) виплату зарплати, що за неї треба існувати, сплачувати податки та розраховуватися за комунальні послуги. Те ж саме стосується пенсії та соціальної допомоги. Підприємець поскаржиться на те, що не може нарощувати прибутки та розширювати діяльність, бо знає, що влада може обмежити його ініціативу, міняючи правила оренди, кредитів, ліцензій тощо.

Таке незадовільне становище нагадує замкнене коло: невідомо хто, зрештою, і за що саме відповідає. Куди краще йти

вчителям із вимогами виплатити їм зарплату — до обласної ради чи облдержадміністрації, чи, може, все вирішується на місцевому рівні? Чи варто шахтарям вирушати походом на Київ замість того, щоб з'ясувати проблему зі своїм керівництвом? Чи справедливо мешканцю села на Сумщині нарікати на те, що державні службовці в столиці їздять на іномарках гарними шляхами, коли він борсається в багнюці, повертаючись із праці додому? І як, зрештою, на місцевому рівні розпорядитися фінансами, коли невідомо, чи дадуть, чи не відберуть кошти?

Відповіді на ці та інші проблеми, певною мірою, має дати новий Бюджетний кодекс, проект якого готується до третього читання.

Насамперед Кодекс чітко визначає відповідальність — хто за що має платити. Органи місцевого самоврядування відтепер знатимуть, що, скажімо, за дороги та комунальні послуги на своїй території відповідають винятково вони. Більше того, відповідають перед виборцями, які їх висунули на цю посаду, а не перед вищим керівництвом в області чи Києві. Кошти ж на ці видатки органи місцевого самоврядування можуть нагромаджувати з призначених їм власних джерел доходів, а саме: місцевих податків і зборів, майбутнього податку на нерухомість, штрафів та санкцій тощо. Держава, образно кажучи, відмовляється від цих доходів, зацікавлюючи місцеву владу нарощувати ці надходження на потреби місцевої громади. Скажімо, сприяючи розширенню місцевого ринку, влада отримує більші надходження від ринкового збору, і, в свою чергу, має можливість завдяки цьому поліпшити під'їзди до ринку та впорядкувати навколишню територію. Місцева громада, де рівень життя поліпшується, де є перспективи розвитку, приваблюватиме не тільки внутрішніх та зовнішніх інвесторів, а й підприємців із сусідніх районів та областей.

Деякі повноваження, що мають державне значення, оскільки вони важливі для суспільного відтворення, держава делегує органам місцевого самоврядування — скажімо, освіту та охорону здоров'я. Адже на місцях краще видно, як розпорядитися бюджетними коштами, щоб поліпшити дані галузі. Ці кошти місцеві бюджети можуть нагромаджувати в окремий кошик доходів, що складається з надходжень від різних податків, головним з яких є прибутковий податок з громадян. Отож, наскільки краще працюватимуть підприємства на місцях, наскільки більшою буде зайнятість населення, тим більше коштів зможе місцевий бюджет виділити на фінансування місцевої школи чи лікарні. А отже, сприяючи розширенню місцевого малого та середнього бізнесу, залучаючи потужних інвесторів, місцева влада гарантує збільшення визначених їй доходів.

А як бути з соціальною допомогою? Одні місцеві громади зможуть надавати її в більших обсягах, інші взагалі вимушено

затримуватимуть виплату цих коштів, або ж забиратимуть її з інших статей видатків. Але згідно з Конституцією України, кожен громадянин, незалежно від того, де він мешкає, має право на однакову допомогу, якщо йдеться про ту саму пільгу. Держава гарантує це конституційне право, надаючи місцевим бюджетам цільові дотації на соціальну допомогу. Ці дотації виводяться з основної суми бюджету й мають бути спрямовані на чітко визначену мету.

Бюджетний кодекс враховує і те, що не всі місцеві бюджети виявляться самодостатніми, тобто спроможними самостійно фінансувати делеговані їм державою повноваження, приміром, забезпечити встановлені стандарти медичних чи освітніх послуг. Саме тому встановлюється система трансфертів (безоплатного надання коштів) із держбюджету місцевим бюджетам (міжбюджетні трансферти), які визначаються на основі математично розрахованої формули. Ця формула враховує основні відмінності між місцевостями в їхній бюджетній спроможності (тобто те, як вони об'єктивно можуть зібрати бюджетні доходи для фінансування видатків). Тому розрахунок трансфертів стає процесом, незалежним від особистих інтересів чи уподобань, і два міста в різних областях (на Сумщині та Кіровоградщині, в Закарпатті та Прикарпатті), що мають однакові показники, отримуватимуть однакові суми трансфертів.

Нарешті, дуже важливим є те, що отримані трансферти місцеві бюджети можуть використовувати на делеговані повноваження так, як вважають за потрібне (скажімо, більше коштів певного бюджетного року можуть спрямувати на освіту, ніж на охорону здоров'я, і навпаки). Автономна фінансова політика місцевих органів влади проявляється й у тому, що вони можуть на свій розсуд у разі потреби використовувати й кошти з двох умовних кошків доходів (на власні та делеговані повноваження), не прив'язуючи певні видатки до чітко визначеного кошика. Все це буде можливо, якщо органи місцевої влади зможуть ухвалювати свої доходи на наступний бюджетний рік вже в грудні кожного поточного року (а не лютому-березні, як це заведено зараз). Бюджетний кодекс і це робить можливим.

Підсумовуючи, слід зазначити, що місцева влада зможе тепер не тільки латати фінансові дірки протягом бюджетного року, але будувати довгострокові плани, розраховуючи надходження доходів на наступні 2-3 роки. Бюджетний кодекс гарантує, що протягом принаймні трьох наступних бюджетних років "правила гри" не мінятимуться. Отже, місцеве самоврядування може брати кредити чи випускати облігації, щоб отримати інвестиції в певну галузь. І при цьому знатиме, що зможе в майбутньому поступово повернути заборговані гроші, оскільки тепер винятково сама планує і відповідає за свій розвиток.

МЕТОДИЧНІ ДОКУМЕНТИ

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 29 грудня 2000 р. № 1932

Київ

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ РОЗРАХУНКУ
ОБСЯГУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ
(ДОТАЦІЙ ВИРІВНЮВАННЯ, СУБВЕНЦІЙ ТА КОШТІВ,
ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ ДО БЮДЖЕТУ ВИЩОГО РІВНЯ)
ТА НОРМАТИВІВ ВІДРАХУВАНЬ ВІД
ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ
НА 2001 РІК

Кабінет Міністрів постановляє:

1. Затвердити порядок розрахунку обсягу міжбюджетних трансфертів (дотацій вирівнювання, субвенцій та коштів, що передаються до бюджету вищого рівня) та нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів на 2001 рік (далі – Порядок), що додається.

2. Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним державним адміністраціям забезпечити застосування у 2001 році Порядку для проведення розрахунку обсягу трансфертів між бюджетом Автономної Республіки Крим, обласними бюджетами і бюджетами міст республіканського (Автономної Республіки Крим) та обласного значення і районів.

3. Міністерству фінансів надавати роз'яснення щодо застосування Порядку.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Першого віце-прем'єр-міністра Єханурова Ю. І. та Міністра фінансів Мітюкова І. О.

5. Міністерству фінансів провести перевірки виконання цієї постанови та про результати доповісти Кабінетові Міністрів України до 1 квітня 2001 року.

Прем'єр-міністр України В. ЮЩЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постановою Кабінету
Міністрів України
від 29 грудня 2000 р.
№ 1932

ПОРЯДОК

РОЗРАХУНКУ ОБСЯГУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ
(ДОТАЦІЙ ВИРІВНЮВАННЯ, СУБВЕНЦІЙ ТА КОШТІВ,
ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ ДО БЮДЖЕТУ ВИЩОГО РІВНЯ)
ТА НОРМАТИВІВ ВІДРАХУВАНЬ ВІД ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ
ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ НА 2001 РІК

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Порядок розроблено на виконання Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік" з урахуванням окремих положень проекту Бюджетного Кодексу України, прийнятого Верховною Радою України 13 липня 2000 р. у другому читанні для визначення методики розрахунку трансфертів між державним бюджетом та бюджетами Автономної Республіки Крим, областей та міст Києва і Севастополя, а також між бюджетом Автономної Республіки Крим, обласними бюджетами та бюджетами міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, бюджетами районів окремо по загальному і спеціальному фондах.

2. Умовні позначення, що застосовуються у цьому Порядку: бюджет адміністративно-територіальної одиниці – "і" (зведений бюджет Автономної Республіки Крим, бюджет області, міст Києва і Севастополя, міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, району).

В особливих випадках застосовуються такі позначення:

обласний бюджет – "об"

бюджет міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення – "m"

бюджет району – "r"

бюджет міста Києва – "kyiv"

бюджет міста Севастополя – "sev"

загальні показники по місцевих бюджетах України – "u".

3. Обсяг дотацій вирівнювання, що надаються з державного бюджету бюджетам областей та м.Севастополя, з бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів – бюджетам міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетам районів, а також коштів, що

передаються до бюджету вищого рівня (T_i), визначається за загальним фондом бюджету як різниця між розрахунковим обсягом видатків адміністративно-територіальної одиниці (V_i), прогнозним обсягом доходів, що акумулюються на її території (D_i), за єдиним типом формули $T_i = V_i - D_i$.

4. Обсяг субвенцій на фінансування пільг і субсидій населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг визначається для адміністративно-територіальних одиниць, виходячи із загальних фінансових ресурсів, що є джерелом їх формування, та відповідних розрахункових видатків місцевих бюджетів на цю мету.

5. Обсяг субвенцій на інші цілі, передбачені Законом України "Про Державний бюджет України на 2001 рік", визначається за окремими розрахунками.

6. Розрахункові обсяги доходів і видатків загального фонду бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів, а також міжбюджетних трансфертів наведено у додатку 1 до цього Порядку.

РОЗРАХУНОК ПРОГНОЗНОГО ОБСЯГУ ДОХОДІВ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, БЮДЖЕТІВ ОБЛАСТЕЙ ТА БЮДЖЕТІВ МІСТ КИЄВА І СЕВАСТОПОЛЯ

7. Прогнозний обсяг доходної частини зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів областей та бюджетів міст Києва і Севастополя формується з надходжень загальнодержавних податків та зборів (обов'язкових платежів), закріплених за місцевими бюджетами, та власних доходів, податку на прибуток підприємств, що зараховується до бюджетів Автономної Республіки Крим та м. Києва і акцизного збору з вироблених в Україні товарів (крім акцизного збору з нафтопродуктів), що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим. Розрахунок здійснюється за такою формулою:

$$D_i = D_{i\text{zak}} + D_{i\text{vl}} + D_{i\text{reg}}$$

де $D_{i\text{zak}}$ — розрахунковий обсяг закріплених доходів місцевих бюджетів на 2001 рік;

$D_{i\text{vl}}$ — розрахунковий обсяг власних доходів місцевих бюджетів на 2001 рік;

$D_{i\text{reg}}$ — розрахунковий обсяг надходжень податку на прибуток підприємств, що зараховується до бюджетів Автономної Республіки Крим та м. Києва, і акцизного збору з вироблених в Україні товарів, що зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим на 2001 рік (крім акцизного збору з нафтопродуктів).

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ДОХОДІВ, ЗАКРІПЛЕНИХ
ЗА ЗВЕДЕНИМ БЮДЖЕТОМ АУТОНОМНОЇ
РЕСПУБЛІКИ КРИМ, БЮДЖЕТАМИ ОБЛАСТЕЙ
ТА МІСТ КИЄВА І СЕВАСТОПОЛЯ

8. Обсяг доходів, закріплених за зведеним бюджетом Автономної Республіки Крим, бюджетами областей та міст Києва і Севастополя ($D_{i zak}$), визначається за такою формулою:

$$D_{i zak} = D_{i k zak} + D_{isp} + D_{i pz}$$

де $D_{i k zak}$ – розрахунковий обсяг кошика доходів, закріплених за зведеним бюджетом Автономної Республіки Крим, бюджетами областей та міст Києва і Севастополя, що обраховується за допомогою індексу відносної податкоспроможності згідно з додатком 2;

D_{isp} – розрахунковий обсяг фіксованого сільськогосподарського податку у частині, що належить відповідному бюджету, обрахований за індивідуальним розрахунком (додаток 2);

$D_{i pz}$ – розрахунковий обсяг надходження від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, крім державної власності, обрахований за індивідуальним розрахунком (додаток 2).

9. Розрахунок обсягу кошика доходів, закріплених за зведеним бюджетом Автономної Республіки Крим, бюджетами областей та міст Києва і Севастополя, визначається шляхом застосування індексу відносної податкоспроможності, що обраховується на основі звітних даних за 1998–1999 роки та 10 місяців 2000 року про фактичні надходження податків, зборів (обов'язкових платежів) (кошику доходів) до цих бюджетів. При цьому враховуються втрати закріплених доходів відповідних бюджетів внаслідок надання пільг платникам податків згідно з рішеннями відповідних місцевих рад, приріст недоїмки (переплат) з цих податків, зборів і обов'язкових платежів та відповідні суми відстрочених, розстрочених, реструктуризованих і списаних податкових зобов'язань платників податків, нарахованих у 1998 та 1999 роках.

10. Прогнозний обсяг кошика доходів, закріплених за зведеним бюджетом Автономної Республіки Крим, бюджетами областей та міст Києва і Севастополя, що визначається шляхом застосування індексу відносної податкоспроможності, складається з таких загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів):

- 1) прибутковий податок з громадян;
- 2) плата за землю;

3) державне мито в частині, що належить відповідним бюджетам;

4) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності та сертифікати, що видаються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчими органами місцевих рад та місцевими органами виконавчої влади;

5) плата за державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності;

6) плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності (за винятком плати за придбання торгових патентів пунктами продажу нафтопродуктів (автозаправними станціями, заправними пунктами);

7) надходження від штрафів, що зараховуються до відповідних бюджетів за місцем вчинення правопорушення (крім штрафів, що стягуються за рішенням уповноважених посадових осіб органів Антимонопольного комітету України та Державною автомобільною інспекцією України);

8) фінансові санкції, штрафи та пені за порушення податкового законодавства за податками, зборами (обов'язковими платежами), що зараховуються до відповідних бюджетів;

9) єдиний податок для суб'єктів малого підприємництва в частині, що належить відповідним бюджетам.

11. Розрахунок обсягу кошика доходів, закріплених за зведеним бюджетом Автономної Республіки Крим, бюджетами областей та міст Києва і Севастополя, здійснюється на підставі прогнозного обсягу доходів зведеного бюджету України, визначеного на підставі Основних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2001 рік, а також шляхом застосування індексу відносної податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці, за такою формулою:

$$D_{i \text{ k zak}} = D_{u4} / (N_{u1} + N_{u2} + N_{u3}) \times \bar{K}_i \times (N_{i1} + N_{i2} + N_{i3}),$$

де

$$\begin{aligned} \bar{K}_i = & ((D_{i1} \pm X_{i1} \pm P_{i1} + L_{i1} + T_{i1} + R_{i1}) / \frac{D_{u1} \pm X_{u1} \pm P_{u1} + L_{u1} + T_{u1} + R_{u1}}{N_{u1}} + \\ & + (D_{i2} \pm X_{i2} \pm P_{i2} + L_{i2} + T_{i1} + R_{i2}) / \frac{D_{u2} \pm X_{u2} \pm P_{u2} + L_{u2} + T_{u2} + R_{u2}}{N_{u2}} + \\ & + D_{i3} / \frac{D_{u3}}{N_{u3}}) / (N_{i1} + N_{i2} + N_{i3}) \end{aligned}$$

\bar{K}_i — індекс відносної податкоспроможності адміністративно-територіальної одиниці (визначається з чотирма знаками після коми);

$D_{u1}, D_{u2}, D_{u3}, D_{i1}, D_{i2}, D_{i3}$ — кошук доходів, закріплених за усіма місцевими бюджетами та бюджетом адміністративно-територіальної одиниці за звітними даними про фактичні надходження відповідно у 1998, 1999 роках та за 10 місяців 2000 року;

$X_{u1}, X_{u2}, X_{i1}, X_{i2}$ — приріст (\pm) недоплати (недоїмки) податків і зборів, що включені до кошику доходів, закріплених за усіма місцевими бюджетами та бюджетом адміністративно-територіальної одиниці відповідно за 1998 та 1999 роки;

$P_{u1}, P_{u2}, P_{i1}, P_{i2}$ — приріст (\pm) переplat податків і зборів, що включені до кошику доходів, закріплених за усіма місцевими бюджетами та місцевим бюджетом адміністративно-територіальної одиниці відповідно за 1998 та 1999 роки;

$L_{u1}, L_{u2}, L_{i1}, L_{i2}$ — сума пільг, наданих місцевими органами влади з податків і зборів, що включені до кошику доходів, закріплених за усіма місцевими бюджетами та бюджетом адміністративно-територіальної одиниці відповідно за 1998 та 1999 роки;

$T_{u1}, T_{u2}, T_{i1}, T_{i2}$ — сума списаної на 1 січня 2000 р. заборгованості зі сплати податків і зборів, що включені до кошику доходів, закріплених за усіма місцевими бюджетами та бюджетом адміністративно-територіальної одиниці, нарахованих відповідно за 1998 та 1999 роки;

$R_{u1}, R_{u2}, R_{i1}, R_{i2}$ — сума реструктуризованої на 1 січня 2000 р. заборгованості зі сплати податків і зборів, що включені до кошику доходів, закріплених за усіма місцевими бюджетами та бюджетом адміністративно-територіальної одиниці, нарахованих відповідно за 1998 та 1999 роки;

$N_{u1}, N_{u2}, N_{u3}, N_{i1}, N_{i2}, N_{i3}$ — чисельність наявного населення України та адміністративно-територіальної одиниці відповідно на 1 січня 1998, 1999 та 2000 років;

D_{u4} — прогнозний обсяг кошику доходів, закріплених за усіма місцевими бюджетами, на 2001 рік.

$$D_{u1} \pm X_{u1} \pm P_{u1} \pm L_{u1} + T_{u1} + R_{u1} = 5640687 \text{ тис. гривень,}$$

$$D_{u2} \pm X_{u2} \pm P_{u2} \pm L_{u2} + T_{u2} + R_{u2} = 6168934 \text{ тис. гривень,}$$

$$D_{u3} = 6926847 \text{ тис. гривень, } D_{u4} = 9014600 \text{ тис. гривень.}$$

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВЛАСНИХ ДОХОДІВ
ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ,
БЮДЖЕТІВ ОБЛАСТЕЙ ТА МІСТ КИЄВА І СЕВАСТОПОЛЯ

12. Обсяг власних доходів зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів областей та бюджетів міст Києва і Севастополя (D_{ivl}) визначається за такою формулою:

$$D_{ivl} = D_{ikvl} + D_{ido}$$

де D_{ikvl} – розрахунковий обсяг кошика власних доходів бюджету адміністративно-територіальної одиниці на 2001 рік (додаток 4);

D_{ido} – розрахунковий обсяг надходження плати за утримання дітей у школах-інтернатах на 2001 рік, визначений за індивідуальним розрахунком (додаток 4).

13. Розрахунок обсягу кошика власних доходів бюджету адміністративно-територіальної одиниці на 2001 рік здійснюється на основі планових обсягів цих доходних джерел, урахованих місцевими радами при затвердженні місцевих бюджетів на 2000 рік, за формулою:

$$D_{ikvl} = D^*_{ikvl} \times K_{vl}$$

де D^*_{ikvl} – обсяг кошика власних доходів бюджету адміністративно-територіальної одиниці, затверджених відповідною місцевою радою на 2000 рік;

K_{vl} – коефіцієнт співвідношення розрахункового обсягу кошика власних доходів місцевих бюджетів на 2001 рік до обсягу кошика власних доходів, затверджених місцевими радами на 2000 рік (по усіх місцевих бюджетах). $K_{vl} = 0,75$.

14. До складу кошика власних доходів місцевих бюджетів включаються такі надходження:

- 1) місцеві податки і збори;
- 2) надходження сум відсотків за користування тимчасово вільними коштами відповідних бюджетів;
- 3) податок на промисел;
- 4) надходження дивідендів від участі відповідної ради у статутних фондах суб'єктів підприємницької діяльності;
- 5) кошти від приватизації майна, яке належить Автономній Республіці Крим, та майна, що знаходиться у комунальній власності;
- 6) плата за оренду цілісних майнових комплексів, що знаходяться у власності відповідної ради;
- 7) надходження від місцевих грошово-речових лотерей;
- 8) платежі за спеціальне використання природних ресурсів місцевого значення;

9) плата за гарантії, надані органом місцевого самоврядування;

10) інші доходи, що зараховуються до місцевих бюджетів у розмірах, установлених законодавством, крім доходів, визначених статтями 3, 31 і 39 Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік".

15. Прогнозний обсяг доходів, що передаються до місцевих бюджетів у відрахуваннях, визначається за такою формулою:

$$D_{i \text{ reg}} = D_{i \text{ ak}} + D_{i \text{ pr}}$$

де $D_{i \text{ ak}}$ – прогнозний обсяг акцизного збору з вироблених в Україні товарів (за винятком акцизного збору з нафтопродуктів), що сплачується платниками за місцезнаходженням в Автономній Республіці Крим, визначений за індивідуальним розрахунком і становить 119830 тис. гривень;

$D_{i \text{ pr}}$ – прогнозний обсяг надходження податку на прибуток підприємств до бюджетів Автономної Республіки Крим та м. Києва, визначений за індивідуальним розрахунком і становить відповідно 229771 тис. та 1661862 тис. гривень.

**РОЗРАХУНОК ПРОГНОЗНОГО ОБСЯГУ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ
АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, ОБЛАСНИХ БЮДЖЕТІВ,
БЮДЖЕТІВ МІСТ РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО (АВТОНОМНОЇ
РЕСПУБЛІКИ КРИМ) І ОБЛАСНОГО ЗНАЧЕННЯ
ТА БЮДЖЕТІВ РАЙОНІВ І НОРМАТИВІВ ВІДРАХУВАНЬ
ВІД ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ**

16. Розрахунок планових обсягів надходжень визначених у пункті 10 цього Порядку доходних джерел, а також місцевих податків і зборів, проводиться для бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів згідно з вимогами пункту 11 цього Порядку на підставі індексів відносної податкоспроможності. У формулах, що визначають $D_{i \text{ k zak}}$ та \bar{K}_i , з цією метою в умовних позначеннях з символом "u" приймаються відповідні показники Автономної Республіки Крим та областей.

Обов'язковим є застосування індивідуальних індексів відносної податкоспроможності для обрахунку планових обсягів надходження на 2001 рік прибуткового податку з громадян та місцевих податків і зборів.

Прогнозний обсяг надходження прибуткового податку з громадян для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та бюджетів областей, що підлягає розподілу між бюджетами міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і облас-

ного значення та районів визначається за допомогою формули згідно із додатком 3. Визначений таким чином прогнозний обсяг надходжень прибуткового податку з громадян зменшується на суму прогнозних обсягів фіксованого податку на доходи фізичних осіб підприємницької діяльності, що обраховуються Міністерством фінансів Автономної Республіки Крим та фінансовими органами обласних державних адміністрацій.

Прогнозні обсяги надходження місцевих податків і зборів на 2001 рік для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та бюджетів областей визначаються відповідними місцевими органами виконавчої влади.

Розрахунок прогнозних надходжень закріплених за місцевими бюджетами доходів (крім прибуткового податку з громадян) з урахуванням надходжень фіксованого податку на доходи фізичних осіб підприємницької діяльності може обраховуватися комплексно на основі єдиного індексу відносної податкоспроможності.

17. У разі необхідності розподіл частини обсягу кошика закріплених доходів, визначеного для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів областей у додатку 2 до цього Порядку, по доходних джерелах, які його формують (за винятком прогнозних надходжень прибуткового податку з громадян) здійснюється пропорційно до питомої ваги обсягів цих доходних джерел у їх надходженнях до зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та бюджетів областей за 1998, 1999 роки та 10 місяців 2000 року.

18. Розрахунок доходних джерел, які формують кошик власних доходів (крім місцевих податків та зборів), надходжень від утримання дітей у школах-інтернатах, фіксованого сільськогосподарського податку, надходжень від продажу землі несільськогосподарського призначення комунальної власності до бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів здійснюється за індивідуальними розрахунками.

19. Забороняється збільшення загального обсягу закріплених за місцевими бюджетами та власних податків і зборів (обов'язкових платежів) понад обсяг, визначений у додатку 4 до Закону України "Про Державний бюджет України на

2001 рік” для бюджету відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

20. Зарахування до бюджету Автономної Республіки Крим та місцевих бюджетів загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів), визначених статтею 37 Закону України “Про Державний бюджет України на 2001 рік”, здійснюється відповідно до діючого податкового та бюджетного законодавства (крім прибуткового податку з громадян).

21. Нормативи відрахувань від надходження прибуткового податку з громадян до бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів встановлюються Верховною Радою Автономної Республіки Крим та обласними радами під час затвердження відповідних бюджетів у диференційованих розмірах (відсотках до загальної суми), що забезпечують збалансованість цих бюджетів. Зазначені нормативи не можуть переглядатися впродовж бюджетного року, крім випадку, визначеного у пункті 23 цього Порядку.

22. Річні прогнозні контингенти надходжень прибуткового податку з громадян затверджуються у додатку до постанови Верховної Ради Автономної Республіки Крим, рішень обласних рад про відповідні бюджети на 2001 рік у розрізі бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів.

23. У випадку перевиконання річних прогнозних контингентів надходжень прибуткового податку з громадян, визначених для бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів згідно рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим і обласних рад, надходження прибуткового податку з громадян зараховується з наступного дня після виконання зазначеного прогнозного контингенту відповідними банківськими установами та органами державного казначейства до цих бюджетів у розмірі 75 відсотків від загальної суми. Решта (25 відсотків) зараховується до бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів.

24. У разі, якщо норматив відрахувань від надходжень прибуткового податку з громадян для бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення і бюджетів районів при затвердженні бюджету Автономної Рес-

публіки Крим та відповідних обласних бюджетів визначено у розмірі більше, ніж 75 відсотків, дія норми, визначеної у пункті 23 цього Порядку, на них не розповсюджується.

25. Нормативи відрахувань від надходження податку на прибуток підприємств та акцизного збору з вироблених в Україні товарів (за винятком акцизного збору з нафтопродуктів) до бюджетів міст республіканського значення та бюджетів районів в Автономній Республіці Крим визначаються Верховною Радою Автономної Республіки Крим.

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ, БЮДЖЕТІВ ОБЛАСТЕЙ ТА МІСТ КИЄВА І СЕВАСТОПОЛЯ

26. Розрахункові обсяги видатків місцевих бюджетів визначаються окремо для кожної галузі виходячи із загальних ресурсів зведеного і місцевих бюджетів та першочерговості соціальних виплат. Загальний обсяг місцевого бюджету формується з видатків на утримання органів управління, закладів освіти, охорони здоров'я, культури і мистецтва, соціальний захист та соціальне забезпечення, фізкультуру і спорт тощо.

27. Визначення розрахункового обсягу видатків бюджету Автономної Республіки Крим, обласних бюджетів, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів здійснюється на основі єдиних нормативів видатків у розрахунку на душу населення (державне управління, охорона здоров'я, культура і мистецтво, засоби масової інформації, фізична культура і спорт, соціальні програми стосовно сім'ї, жінок, молоді та дітей), на учня — освіта, отримувача соціальних послуг — соціальний захист та соціальне забезпечення, на площу житлового фонду та вулиць і доріг з капітальним та полегшеним типом покриття — житлово-комунальне господарство тощо.

28. Видатки на оплату енергоносіїв та комунальних послуг (код економічної класифікації видатків 1160), що споживаються бюджетними установами, затверджуються Верховною Радою Автономної Республіки Крим та відповідними місцевими радами у рішенні про бюджет на 2001 рік окремо, у розрізі головних розпорядників коштів відповідного бюджету в обсягах, визначених за методикою, що враховує повну потребу у їх споживанні в 2001 році.

При цьому зазначені обсяги видатків не можуть бути меншими обсягів фактично спожитих (або їх очікуваного споживання) послуг у 2000 році з урахуванням індексів зміни цін на комунальні послуги та енергоносії і специфіки діяльності відповідних бюджетних установ.

29. Розрахунковий обсяг видатків місцевого бюджету обчислюється відповідно до розмежування видатків бюджету між державним та місцевими бюджетами, визначеного у додатку 5 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік".

30. Розрахунковий обсяг видатків загального фонду бюджету адміністративно-територіальної одиниці (V_i), що враховується для визначення трансфертів, береться як сума розрахункових показників за основними функціями цих бюджетів :

$$V_i = V_{yi} + V_{zi} + V_{oi} + V_{si} + V_{ki} + V_{pri} + V_{fi} + V_{bi} + V_{wi} + V_{pi} + V_{kvi} + V_{rvi} + V_{di} + V_{zabi} + V_{hi}$$

де V_{yi} — розрахунковий обсяг видатків на утримання органів управління;

V_{zi} — розрахунковий обсяг видатків на охорону здоров'я;

V_{oi} — розрахунковий обсяг видатків на освіту;

V_{si} — розрахунковий обсяг видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення;

V_{ki} — розрахунковий обсяг видатків на культуру і мистецтво;

V_{pri} — розрахунковий обсяг видатків на утримання засобів масової інформації;

V_{fi} — розрахунковий обсяг видатків на фізичну культуру і спорт;

V_{bi} — розрахунковий обсяг видатків на капітальний ремонт житлового фонду та благоустрій;

V_{wi} — розрахунковий обсяг видатків на утримання об'єктів соціальної сфери підприємств, що передаються до комунальної власності;

V_{pi} — розрахунковий обсяг видатків на правоохоронну діяльність;

V_{kvi} — розрахунковий обсяг видатків на капітальні вкладення;

V_{rvi} — розрахунковий обсяг видатків на організацію рятування на водах;

V_{di} — розрахунковий обсяг видатків на інші заходи;

V_{zabi} — розрахунковий обсяг видатків на погашення заборгованості із заробітної плати та інших соціальних виплат;

$V_{\text{н}}$ – розрахунковий обсяг видатків на нерозподілений резерв коштів місцевих бюджетів.

31. Дозволяється застосування додаткових коригуючих коефіцієнтів у формулах розрахунку обсягу видатків бюджету на відповідну функцію обласних бюджетів, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів з можливим відхиленням визначених таким чином обсягів видатків від розрахованих без застосування цих коефіцієнтів у межах ± 10 відсотків.

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА УТРИМАННЯ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ

32. Обсяг видатків на утримання органів управління зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та бюджету області є загальним підсумком обсягів цих видатків бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів.

33. Обсяг видатків обласних бюджетів та бюджетів міст Києва і Севастополя на утримання органів місцевого самоврядування визначається виходячи з показників чисельності працівників органів місцевого самоврядування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 2 червня 2000 р. № 890, залежно від чисельності наявного населення області (міста) та співвідношення обсягів відповідних рівнів бюджетів, що склалося за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених відповідними радами на 1999 рік, таким чином:

$$V_{\text{yl}} = V_{\text{yu}} \times K_{\text{yob}} / A_{\text{u}} \times A_{\text{i}}$$

$$V_{\text{y kyiv(sev)}} = V_{\text{yu}} \times K_{\text{yob}} + V_{\text{yu}} \times K_{\text{y kyiv(sev)}}$$

де V_{yu} – розрахунковий обсяг видатків місцевих бюджетів в цілому по Україні на утримання органів управління в 2001 році. $V_{\text{yu}} = 285486,4$ тис. гривень;

K_{yob} – частка видатків обласних бюджетів на утримання органів місцевого самоврядування від загального обсягу видатків на цю мету за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік. $K_{\text{yob}} = 0,047$;

A_{u} – загальна чисельність працівників органів управління обласних та Київської і Севастопольської міських рад. $A_{\text{u}} = 651$;

A_{i} – чисельність працівників апарату управління обласної ради адміністративно-територіальної одиниці та Київської і Се-

вастопольської міських рад (для адміністративно-територіальних одиниць з населенням понад 2000 тис. жителів показник A_1 дорівнює 27 штатним одиницям; для адміністративно-територіальних одиниць з населенням до 2000 тис. жителів — 24 штатним одиницям);

$K_{y, kyiv(sev)}$ — частка видатків бюджету міст Києва і Севастополя на утримання районних у містах рад, селищних та сільських рад від загального обсягу видатків на цю мету за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік. $K_{y, kyiv} = 0,0032$, $K_{y, sev} = 0,0018$.

34. Обсяг видатків бюджету Автономної Республіки Крим на утримання органів управління визначається за формулою:

$$V_{y, ARK} = V_{yu} \times K_{y, ARK},$$

де $K_{y, ARK}$ — частка видатків бюджету Автономної Республіки Крим на утримання органів управління від загального обсягу видатків на цю мету за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік. $K_{y, ARK} = 0,04$.

35. Розрахунковий обсяг видатків бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення на утримання органів місцевого самоврядування (V_{ymi}) визначається за формулою:

$$V_{ymi} = V_{yu} \times K_{ym} / N_{um} \times N_{mi} \times K_{y1} + V_{yg},$$

де V_{yu} — розрахунковий обсяг видатків усіх місцевих бюджетів на утримання органів управління на 2001 рік;

N_{um} — чисельність наявного населення усіх міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення на 1 січня 2000 року;

K_{ym} — частка видатків бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення на утримання органів управління від загального обсягу видатків на цю мету за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік. $K_{ym} = 0,434$;

N_{mi} — чисельність наявного населення міста на 1 січня 2000 року;

K_{y1} — коригуючий коефіцієнт для бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, що має 16 значень залежно від чисельності населення міста;

V_{yg} — обсяг видатків бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення згідно із вимогами Закону України "Про статус гірських населених пунк-

тів в Україні”, визначений за індивідуальним розрахунком (додаток 5).

РОЗМІР КОРИГУЮЧОГО КОЕФІЦІЄНТА ДЛЯ МІСТ
РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО (АВТОНОМНОЇ РЕСПУБЛІКИ КРИМ)
І ОБЛАСНОГО ЗНАЧЕННЯ

Чисельність наявного населення на 1 січня 2000 р. (тис. Чоловік)	Коригуючий коефіцієнт (K_{y1})
Понад 1500	0,64
1100-1500	0,68
1000-1100	0,73
700-1000	0,77
500-700	0,82
400-500	0,87
350-400	0,91
300-350	0,96
250-300	1,00
200-250	1,05
150-200	1,09
100-150	1,14
80-100	1,19
30-80	1,23
15-30	1,41
До 15	1,50

36. Розрахунковий обсяг видатків бюджетів районів на утримання органів місцевого самоврядування (V_{yn}) визначається за формулою:

$$V_{yn} = V_{yu} \times K_{yr} / N_{rn} \times N_{rn} \times K_{y2} + V_{ygr}$$

де V_{yu} – розрахунковий обсяг видатків усіх місцевих бюджетів на утримання органів управління на 2001 рік;

K_{yr} – частка видатків бюджетів районів на утримання органів місцевого самоврядування від загального обсягу видатків на цю мету за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік. $K_{yr} = 0,474$;

K_{y2} – коригуючий коефіцієнт для бюджетів районів, що має 7 значень залежно від чисельності населення району;

N_{rn} – чисельність наявного населення району на 1 січня 2000 року;

$N_{\text{п}}$ – чисельність наявного населення усіх районів на 1 січня 2000 року;

$V_{\text{уг}}$ – розрахунковий обсяг видатків бюджетів районів згідно із вимогами Закону України “Про статус гірських населених пунктів в Україні”, визначений за індивідуальним розрахунком (додаток 5).

РОЗМІР КОРИГУЮЧОГО КОЕФІЦІЄНТА
ДЛЯ БЮДЖЕТІВ РАЙОНІВ

Чисельність наявного населення району на 1 січня 2000 р. (тис.чоловік)	Коригуючий коефіцієнт (K_{y2})
Понад 150	0,90
100-150	0,92
75-100	0,94
50-75	0,97
35-50	1,01
25-35	1,09
До 25	1,15

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ
НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

37. Розрахунковий обсяг видатків на охорону здоров'я визначається залежно від чисельності населення адміністративно-територіальної одиниці та співвідношень між бюджетом Автономної Республіки Крим, обласними бюджетами та бюджетами міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів з урахуванням коригуючих коефіцієнтів та специфічних видатків.

Обсяг видатків на охорону здоров'я зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та бюджету області є загальним підсумком обсягів видатків бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів (додаток 6).

38. Розрахунковий обсяг видатків на охорону здоров'я бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів визначається за формулою:

$$V_{z \text{ ob(АРК)}} = (V_{zu} - V_{zgu}) \times K_{z \text{ ob(АРК)1}} \times K_{z \text{ ob(АРК)2}} / N_u \times N_l \times K_{z \text{ ob(АРК)2}} + V_{zgl}$$

де $V_{zob(АРК)}$ — видатки бюджету Автономної Республіки Крим та обласного бюджету адміністративно-територіальної одиниці на охорону здоров'я;

V_{zu} — загальний обсяг видатків на охорону здоров'я зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. $V_{zu} = 4201952,4$ тис. гривень;

V_{zgu} — загальний обсяг видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я згідно із вимогами Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні", визначений за окремим розрахунком (додаток 5). $V_{zgu} = 9573,4$ тис. гривень;

$K_{z\ ob(АРК)1}$ — частка видатків бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів від загального обсягу видатків на охорону здоров'я усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. Цей коефіцієнт становить 0,35 і відповідає показнику, визначеному як відношення сумарних витрат на охорону здоров'я бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів до загального обсягу видатків на цю мету за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік. У розрахунках цього коефіцієнта враховано розмежування видатків між рівнями бюджетів згідно із додатком 5 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік". Для бюджетів міст Києва і Севастополя $K_{z\ ob(АРК)1} = 1,0$;

$K_{z\ ob(АРК)2}$ — тимчасовий коефіцієнт розподілу асигнувань на охорону здоров'я між бюджетами адміністративно-територіальних одиниць у розрахунку на одного жителя, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 р. № 1070;

$K_{zob(АРК)4}$ — коефіцієнт коригування частки видатків бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів в загальному обсязі витрат на охорону здоров'я в залежності від співвідношення видатків на заробітну плату у загальній сумі видатків цих бюджетів. Для бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів він становить 0,952; для бюджетів міст Києва і Севастополя — 1,026;

N_1 — чисельність наявного населення Автономної Республіки Крим та відповідної області на 1 січня 2000 року;

N_u — чисельність наявного населення України на 1 січня 2000 року;

V_{zgi} — обсяг видатків адміністративно-територіальної одиниці на охорону здоров'я згідно із вимогами Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні", визначений за окремим розрахунком (додаток 5).

39. Розрахунковий обсяг видатків на охорону здоров'я бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів визначається за формулою:

$$V_{zm(r)j} = (V_{zu} - V_{zgu}) \times K_{zm(r)1} \times K_{zm(r)4} / (N_u - N_{dm(r)u}) \times K_{z2} \times K_{z3} \times (N_{m(r)j} - N_{dm(r)j}) + V_{zgi} \pm V_{zyi},$$

де V_{zu} - загальний обсяг видатків на охорону здоров'я усіх місцевих бюджетів;

V_{zgu} - обсяг видатків місцевих бюджетів на охорону здоров'я згідно із вимогами Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні", визначений за окремим розрахунком (додаток 5);

$K_{zm(r)1}$ - частка видатків бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів в загальному обсязі видатків на охорону здоров'я усіх місцевих бюджетів, яка визначається за питомою вагою сумарних витрат на охорону здоров'я бюджетів міст і районів в загальній сумі витрат на цю мету за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік, з урахуванням розмежування видатків між рівнями бюджетів згідно з додатком 5 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік". $K_{z1} = 0,65$;

$N_{dm(r)u}$ - чисельність наявного населення, що проживає в містах республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районах, де відсутня мережа закладів охорони здоров'я, які фінансуються з місцевих бюджетів (обслуговується закладами, які фінансуються з державного бюджету);

K_{z2} - тимчасовий коефіцієнт розподілу асигнувань на охорону здоров'я між бюджетами адміністративно-територіальних одиниць у розрахунку на 1 жителя, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 р. № 1070;

$K_{zm(r)3}$ - коефіцієнт диференціації рівня витрат на 1 жителя (міста - 1,065; району - 0,934), визначений за середнім співвідношенням рівнів видатків бюджетів міст та районів за даними зведення місцевих бюджетів, затвердженого місцевими радами на 1999 рік, з урахуванням розмежування видатків між рівнями бюджетів згідно з додатком 5 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік". Для бюджетів міст Києва і Севастополя $K_{zm(r)3} = 1,0$;

$K_{zm(r)4}$ - коефіцієнт коригування частки видатків бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів від загального обсягу витрат на охо-

рону здоров'я в залежності від питомої ваги видатків на заробітну плату у загальній сумі видатків цих бюджетів. $K_{zm(r)4} = 1,026$;

N_{mi} – чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці (міста) на 1 січня 2000 року;

N_{dmi} – чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці, де відсутня мережа закладів охорони здоров'я, які фінансуються з місцевих бюджетів (обслуговується закладами, які фінансуються з державного бюджету);

V_{zyi} – розрахунковий обсяг видатків місцевих бюджетів, що передається до відповідних місцевих бюджетів (переадресування витрат) у зв'язку з відсутністю (наявністю) мережі бюджетних установ;

V_{zgi} – обсяг видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці на охорону здоров'я, згідно із вимогами Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні", що визначається за окремим розрахунком (додаток 5).

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА ОСВІТУ

40. Розрахунковий обсяг видатків на освіту визначається залежно від загального обсягу ресурсів місцевих бюджетів на освіту, розрахункового нормативу видатків на одного учня, приведеного контингенту учнів різних типів загальноосвітніх навчальних закладів (додаток 7).

41. Обсяг видатків на освіту зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та бюджету області є загальним підсумком обсягів видатків бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів.

42. Розрахунок обсягу видатків бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів на освіту визначається за формулою:

$$V_{oi} = N_o \times (U_o \times K_{ob} + U_p \times K_r + U_c \times K_t + U_z + U_s \times K_s + U_d \times K_d + U_e \times K_c + U_p \times K_p) + V_{ARK},$$

де N_o – розрахунковий норматив видатків на освіту на одного учня. $N_o = 508,25$ гривень;

U_o – учні денних загальноосвітніх шкіл в цілому по Автономній Республіці Крим, області, міст Києву і Севастополю;

K_{ob} – коефіцієнт коригування загальнообласних (загально-республіканських в Автономній Республіці Крим) видатків на підвищення кваліфікації та підготовку кадрів (крім робітничих

кадрів Автономної Республіки Крим) та інші заходи загально-обласного (загальнореспубліканського в Автономній Республіці Крим) значення на загальну освіту. $K_{об}=0,059$;

U_f — учні загальноосвітніх шкіл-інтернатів з посиленою військово-фізичною підготовкою (за умов, визначених у додатку № 5 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2001 рік”);

K_f — коефіцієнт приведення учнів загальноосвітніх шкіл-інтернатів з посиленою військово-фізичною підготовкою до учнів загальноосвітніх шкіл. $K_f=7,0$;

U_t — вихованці загальноосвітніх шкіл-інтернатів без вихованців шкіл-інтернатів з посиленою військово-фізичною підготовкою (за умов, визначених у додатку № 5 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2001 рік”);

K_t — коефіцієнт приведення вихованців загальноосвітніх шкіл-інтернатів до учнів загальноосвітніх шкіл. $K_t=5,0$;

U_z — учні загальноосвітніх шкіл-інтернатів, що приходять на навчання (за умов, визначених у додатку № 5 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2001 рік”);

U_s — вихованці спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку;

K_s — коефіцієнт приведення вихованців спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку до учнів загальноосвітніх шкіл. $K_s=6,6$;

U_d — учні спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з вадами розумового або фізичного розвитку, до учнів, що приходять на навчання;

K_d — коефіцієнт приведення учнів, що приходять на навчання до спеціальних шкіл-інтернатів для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку, до учнів загальноосвітніх шкіл. $K_d=2,5$;

U_c — вихованці дитячих будинків (за умовами, визначеними у додатку № 5 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2001 рік”);

K_c — коефіцієнт приведення вихованців дитячих будинків до учнів загальноосвітньої школи. $K_c=10,0$;

U_p — вихованці шкіл-інтернатів для дітей-сиріт (за умовами, визначеними у додатку № 5 до Закону України “Про Державний бюджет України на 2001 рік”);

K_p — коефіцієнт приведення вихованців шкіл-інтернатів для дітей-сиріт до учнів загальноосвітніх шкіл. $K_p=9$;

$V_{АРК}$ — видатки на підготовку робітничих кадрів та утримання вищих навчальних закладів Автономної Республіки

Крим, що визначаються в обсягах планових призначень на 2000 рік, затверджених Верховною Радою Автономної Республіки Крим з урахуванням сум, визначених на підвищення заробітної плати працівникам бюджетних установ. $V_{ARK} = 28,5$ млн. гривень.

43. Розрахунковий обсяг видатків бюджетів міст Києва і Севастополя на освіту визначається за формулою:

$$V_{kyiv(sev)} = N_0 \times (N_{kyiv(sev)} \times K_{nm} + U_{kyiv(sev)} \times K_m + U_{b\ kyiv(sev)} \times K_{b\ m} + U_{j\ kyiv(sev)} \times K_j + U_o \times K_o + U_f \times K_f + U_t \times K_t + U_z + U_s \times K_s + U_d \times K_d + U_c \times K_c + U_p \times K_p),$$

де N_0 — розрахунковий норматив видатків на освіту на одного учня. $N_0 = 508,25$ гривень;

$N_{kyiv(sev)}$ — чисельність наявного населення міст Києва і Севастополя на 1 січня 2000 р.;

K_{nm} — коефіцієнт приведення чисельності наявного населення до співвідношення видатків на дошкільну освіту у міській місцевості. $K_{nm} = 0,04$;

$U_{kyiv(sev)}$ — чисельність учнів денних загальноосвітніх шкіл міст Києва і Севастополя;

K_m — коефіцієнт приведення учнів денних загальноосвітніх шкіл міст до учнів усіх загальноосвітніх шкіл України. $K_m = 0,786$;

$U_{bkyiv(sev)}$ — чисельність учнів вечірніх загальноосвітніх шкіл міст Києва та Севастополя;

$K_{b\ m}$ — коефіцієнт приведення учнів вечірніх загальноосвітніх шкіл до учнів усіх загальноосвітніх шкіл України. $K_{b\ m} = 0,43$;

$U_{j\ kyiv(sev)}$ — чисельність учнів спеціальних шкіл міст Києва і Севастополя для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку;

K_j — коефіцієнт приведення учнів у спеціальних школах для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку до учнів усіх загальноосвітніх шкіл України. $K_j = 2,5$.

44. Розрахунковий обсяг видатків на освіту бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів визначається за формулою:

$$V_{o.i} = N_0 \times (N_i \times K_{nm(r)} + U_{gm(r)} \times K_{gm(r)} + U_{m(r)} \times K_{m(r)} + U_{brb(r)} \times K_{b\ m(r)} + U_{jm(r)} \times K_{j\ m(r)} + U_f \times K_f + U_t \times K_t + U_z + U_c \times K_c + U_p \times K_p),$$

де N_0 — розрахунковий норматив видатків на освіту на одного учня. $N_0 = 508,25$ гривень;

$K_{nm(r)}$ — коефіцієнт приведення чисельності населення до співвідношення витратків на дошкільну освіту у міській (K_{nm}) і сільській місцевості (K_{nr}). $K_{nm}=0,04$, $K_{nr}=0,02$;

$U_{gm(r)}$ — учні денних загальноосвітніх шкіл населених пунктів, які за статусом віднесені до гірських;

$K_{gm(r)}$ — коефіцієнт приведення учнів денних загальноосвітніх шкіл населених пунктів, які за статусом віднесені до гірських, до учнів усіх загальноосвітніх шкіл України. $K_{gm}=0,904$, $K_{gr}=1,446$;

$U_{m(r)}$ — учні денних загальноосвітніх шкіл даної території міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, району (без учнів шкіл населених пунктів, які за статусом віднесені до гірських);

$K_{m(r)}$ — коефіцієнт приведення учнів денних загальноосвітніх шкіл адміністративно-територіальної одиниці до учнів усіх загальноосвітніх шкіл України. $K_m=0,786$, $K_r=1,257$;

$U_{jm(r)}$ — учні спеціальних шкіл для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку;

$K_{jm(r)}$ — коефіцієнт приведення учнів спеціальних шкіл для дітей з вадами розумового і фізичного розвитку до середнього значення цього показника. $K_{jm(r)}=2,5$;

$U_{bm(r)}$ — учні вечірніх загальноосвітніх шкіл адміністративно-територіальної одиниці;

$K_{bm(r)}$ — коефіцієнт приведення учнів вечірніх загальноосвітніх шкіл адміністративно-територіальної одиниці до середнього значення цього показника. $K_{bm}=0,43$, $K_{br}=0,29$.

45. У разі перевищення більш як на 50 відсотків розрахункових обсягів витратків на освіту на 2001 рік у порівнянні з розрахунковими обсягами витратків на цю галузь, врахованими для відповідних бюджетів міст і районів при затвердженні бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів на 2000 рік, сума такого перевищення додатково розподіляється між бюджетами тих міст і районів, де розрахункові обсяги зазначених витратків перевищують відповідні розрахункові показники на 2000 рік менше, як на 50 відсотків.

Розподіл зазначених коштів здійснюється пропорційно до обсягів коштів, що становлять різницю між розміром 50-відсоткового збільшення розрахункових витратків проти планових 2000 року та розрахунковими витратками на освіту, визначеними згідно пункту 44 цього Порядку, за наступною формулою:

якщо $(V_{om(r) 2001 R1} > V_{om(r) 2000} \times 1,5)$,

то $V_{om(r) 2001 R2} = V_{om(r) 2000} \times 1,5$,

якщо $(V_{om(r) 2001 R1} < V_{om(r) 2000} \times 1,5)$,

$$\text{TO } V_{om(r) 2001 R2} = V_{om(r) 2001 R1} + (V_{om(r) 2000} \times 1,5 - V_{om(r) 2001 R1}) \times q,$$

$$\sum (V_{om(r)2001R1} - V_{om(r)2000} \times 1,5) > 0$$

$$\text{де } q = \frac{\sum (V_{om(r)2001R1} - V_{om(r)2000} \times 1,5) > 0}{\sum (V_{om(r)2001R1} - V_{om(r)2000} \times 1,5) < 0}$$

$V_{om(r) 2001 R1}$ — розрахунковий обсяг видатків бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджету району на освіту, визначений згідно із пунктом 44 цього Порядку;

$V_{om(r)2000}$ — обсяг видатків бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджету району, розрахунково визначений Міністерством фінансів Автономної Республіки Крим та фінансовими органами облдержадміністрацій при затвердженні відповідного бюджету на 2000 рік;

$V_{om(r) 2001 R2}$ — обсяг видатків бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджету району, що враховується при визначенні трансфертів на 2001 рік з урахуванням додаткового коригування;

q — коригуючий коефіцієнт вирівнювання обсягів видатків бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджету району, пов'язаний із зміною методики обрахунку видатків на освіту у порівнянні з 2000 роком.

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

46. Обсяг видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення визначається виходячи з обсягів ресурсів бюджету на цю мету та контингентів отримувачів соціальних послуг за такою формулою:

$$V_{si} = V_{s1i} + V_{s2i} + V_{s3i} + V_{s4i} + V_{s5i} + V_{s6i} + V_{s7i} + V_{s8i} + V_{s9i} + V_{s10i} + V_{s11i} + V_{s12i} + V_{s13i}$$

де V_{s1i} — розрахунковий обсяг видатків на додаткові виплати населенню на покриття витрат з оплати твердого палива (субсидії);

V_{s2i} — розрахунковий обсяг видатків на пільги ветеранам війни та праці;

V_{s3i} — розрахунковий обсяг видатків на допомогу сім'ям з дітьми;

V_{s4i} — розрахунковий обсяг видатків на утримання будинків-інтернатів для престарілих і інвалідів, будинків-інтернатів

для дітей-інвалідів та на навчання і трудове влаштування інвалідів;

V_{s5i} – розрахунковий обсяг видатків на утримання притулків для неповнолітніх;

V_{s6i} – розрахунковий обсяг видатків на утримання територіальних центрів та відділень соціальної допомоги на дому;

V_{s7i} – розрахунковий обсяг видатків на адресну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям;

V_{s8i} – розрахунковий обсяг видатків на реалізацію програм і заходів стосовно сім'ї, жінок, молоді та дітей;

V_{s9i} – розрахунковий обсяг видатків на обробку інформації з нараховування та виплати пенсій і допомог;

V_{s10i} – розрахунковий обсяг видатків на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян;

V_{s11i} – розрахунковий обсяг видатків на допомогу по догляду за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу;

V_{s12i} – розрахунковий обсяг видатків на виплати реабілітованим громадянам;

V_{s13i} – розрахунковий обсяг видатків на інші державні програми соціального захисту населення.

47. Розрахунковий обсяг видатків на додаткові виплати населенню на покриття витрат з оплати твердого палива (субсидії) (V_{s11}) визначається для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, області, міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s11} = Q_{12} \times P_{12},$$

де Q_{12} – кількість отримувачів субсидій на покриття витрат з оплати твердого палива в адміністративно-територіальній одиниці;

P_{12} – середній річний розмір субсидії на покриття витрат з оплати твердого палива в адміністративно-територіальній одиниці відповідно до статистичних даних за 9 місяців 2000 р. з урахуванням підвищення тарифів в 1,45 раза (додаток 8).

48. Розрахунковий обсяг видатків на надання пільг ветеранам війни та праці (V_{s2i}) визначається для бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, району, бюджету міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s2i} = V_{s2u} \times K_{s2i},$$

де V_{s2u} – обсяг витрат на надання пільг ветеранам війни та праці (за винятком видатків на надання населенню пільг на оплату електроенергії, природного та скрапленого газу і житлово-комунальних послуг, які входять до складу спеціального фонду бюджетів адміністративно-територіальних одиниць і на-

даватимуться як субвенції з державного бюджету) усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. $V_{s2u} - 89121,8$ тис. гривень;

K_{s2i} – питома вага кількості ветеранів війни та праці адміністративно-територіальної одиниці у загальній їх кількості (загальна кількість ветеранів України, що отримують пільги, становить 6273 тис. чоловік) (додаток 9).

49. Розрахунковий обсяг видатків на надання допомоги сім'ям з дітьми (V_{s3i}) визначається для бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, району, бюджету міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s3i} = (V_{s3u} - V_{s3g}) \times K_{s3i} + V_{s3g} \times K_{s3ig}$$

де V_{s3u} – обсяг видатків на надання окремого виду допомоги сім'ям з дітьми для усіх місцевих бюджетів на 2001 рік (обсяг видатків на усі види допомог сім'ям з дітьми для місцевих бюджетів України на 2001 рік становить 710781,9 тис. гривень);

V_{s3g} – додатковий обсяг видатків бюджетів міст та районів, населені пункти яких мають статус гірських, на надання окремого виду допомоги сім'ям з дітьми (додаток 5);

K_{s3i} – питома вага кількості отримувачів певного виду допомог сім'ям з дітьми адміністративно-територіальної одиниці у загальній їх кількості;

K_{s3ig} – питома вага кількості отримувачів певного виду допомог в районах та містах, населені пункти яких мають статус гірських, у загальній кількості таких отримувачів.

Зазначений порядок розрахунку застосовується для визначення обсягу видатків з кожного виду допомоги сім'ям з дітьми, тобто: допомоги на дітей віком до 16, а учнів – до 18 років; по догляду за дитиною-інвалідом; по догляду за дитиною віком до 3 років непрацюючим матерям; на дітей одиноким матерям; тимчасової допомоги на дітей, батьки яких ухиляються від сплати аліментів; грошових виплат матерям (батькам), зайнятим доглядом трьох і більше дітей; допомог по догляду за дитиною віком до 3 років працюючим матерям. Кількість отримувачів допомог сім'ям з дітьми приведена у додатку 10.

50. Розрахунковий обсяг видатків на утримання будинків-інтернатів для престарілих та інвалідів, будинків-інтернатів для малолітніх інвалідів і на навчання та трудове влаштування інвалідів (V_{s4i}) визначається для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s4i} = V_{s4u} \times K_{s4i}$$

де V_{s4u} — обсяг видатків, що направляються на утримання будинків-інтернатів для престарілих та інвалідів, будинків-інтернатів для малолітніх інвалідів і на навчання та трудове влаштування інвалідів для усіх місцевих бюджетів. $V_{s4u} = 272218,2$ тис. гривень;

K_{s4} — питома вага підопічних у будинках-інтернатах для престарілих та інвалідів, будинків-інтернатів для малолітніх інвалідів і на навчання та трудове влаштування інвалідів адміністративно-територіальної одиниці у загальній їх кількості (загальна кількість таких підопічних становить 50066 чоловік, додаток 11).

51. Розрахунковий обсяг видатків на утримання притулків для неповнолітніх (V_{s5i}) визначається для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s5i} = V_{s5u} \times K_{s5},$$

де V_{s5u} — обсяг видатків на утримання притулків для неповнолітніх усіх місцевих бюджетів України. $V_{s5u} = 17349,3$ тис. гривень;

K_{s5} — питома вага кількості дітей у притулках для неповнолітніх адміністративно-територіальної одиниці у загальній їх кількості (загальна кількість таких дітей становить 3502 чоловіка, додаток 11).

Вищезазначена формула застосовується у разі наявності притулків для неповнолітніх, що фінансуються з бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районного бюджету відповідно до підпункту "а" пункту 4 розділу III додатку № 5 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік".

52. Розрахунковий обсяг видатків на утримання територіальних центрів і відділень соціальної допомоги на дому (V_{s6i}) визначається для бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, району, бюджету міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s6i} = V_{s6u} \times K_{s6},$$

де V_{s6u} — обсяг видатків на утримання територіальних центрів та відділень соціальної допомоги на дому для усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. $V_{s6u} = 138476,1$ тис. гривень;

K_{s6} — питома вага кількості людей пенсійного віку адміністративно-територіальної одиниці в загальній їх кількості (загальна їх кількість становить 12751,4 тис. чоловік, додаток 11).

53. Розрахунковий обсяг видатків на надання адресної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям (V_{s7i}) визначається для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s7i} = V_{s7u} V_{s7i}^* / V_{s7u}^*$$

де V_{s7u} – обсяг видатків на надання адресної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям для усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. $V_{s7u} = 280223,6$ тис. гривень;

V_{s7u}^* – прогнозний обсяг видатків, які необхідні на надання адресної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, для усіх місцевих бюджетів. $V_{s7u}^* = 298124,8$ тис. гривень;

V_{s7i}^* – прогнозний обсяг видатків, які необхідні на надання адресної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, для адміністративно-територіальної одиниці.

54. Розрахунковий обсяг видатків на заходи стосовно сім'ї, жінок, молоді та дітей (V_{s8i}) визначається для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, району, бюджету міст Києва і Севастополя за єдиним типом формули :

$$V_{s8i} = V_{s8u} \times K_{s8} / N_u \times N_i$$

де V_{s8u} – загальний обсяг видатків на заходи стосовно сім'ї, жінок, молоді та дітей для усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. $V_{s8u} = 15337,5$ тис. гривень;

K_{s8} – питома вага видатків на заходи стосовно сім'ї, жінок, молоді та дітей для бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів у загальній сумі цих видатків за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік $K_s = 0,35$; для бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів $K_{s8} = 0,65$; для бюджетів міст Києва та Севастополя $K_s = 1$;

N_u – чисельність наявного населення України на 1 січня 2000 року;

N_i – чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці на 1 січня 2000 року.

55. Розрахунковий обсяг видатків місцевих бюджетів на оброблення інформації з нарахування та виплати пенсій і допомог (V_{s9i}) визначається для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджетів міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s9i} = V_{s9u} \times K_{s9}$$

де V_{s9u} — обсяг видатків на оброблення інформації з нарахування та виплати пенсій і допомог для усіх місцевих бюджетів. V_{s9u} — **26083,8 тис. гривень**;

K_{s9} — питома вага кількості пенсіонерів та отримувачів допомог і компенсацій адміністративно територіальної одиниці у загальній їх кількості (загальна їх кількість становить 15565,6 тис. чоловік, додаток 12).

56. Розрахунковий обсяг видатків на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян (V_{s10i}) визначається для бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення, району, бюджету міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s10i} = V_{s10u} \times K_{s10i},$$

де V_{s10u} — обсяг витрат на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян для усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. За усіма видами пільгових категорій V_{s10u} — **233855,7 тис. гривень**;

K_{s10i} — питома вага кількості перевезених за рік пільгових категорій громадян згідно із законодавством по адміністративно-територіальній одиниці у загальній їх кількості (загальна їх кількість становить 3888835 тис. чоловік).

Зазначений порядок розрахунку застосовується при визначенні обсягу видатків окремо по місцевому автомобільному транспорту, міському електротранспорту та метрополітену. Для усіх місцевих бюджетів обсяг видатків становить відповідно 67500 тис. грн., 141855,7 тис. грн. та 24500 тис. грн., а кількість перевезених пільгових категорій громадян відповідно — 1221000 тис. чоловік, 2367300 тис. чоловік та 300535 тис. чоловік).

57. Розрахунковий обсяг видатків на надання допомог по догляду за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу (V_{s11i}) визначається для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджетів міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{s11i} = V_{s11u} \times K_{s11i},$$

де V_{s11u} — обсяг витрат у 2001 році на надання допомоги по догляду за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу (V_{s11u}) для усіх місцевих бюджетів. V_{s11u} — **1000 тис. гривень**;

K_{s11i} — питома вага отримувачів допомоги по догляду за інвалідом I та II групи внаслідок психічного розладу по адміністративно-територіальній одиниці у загальній кількості таких отримувачів (загальна їх кількість становить 4500 чоловік, додаток 13).

58. Розрахунковий обсяг видатків на виплати компенсацій реабілітованим громадянам (V_{s12i}) визначається для бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міст Києва, м. Севастополя за формулою:

$$V_{s12i} = V_{s12u} \times V_{s12i} / V_{s12u}$$

де V_{s12u} — обсяг витрат на виплату компенсацій реабілітованим громадянам для усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. V_{s12u} — 1000,1 тис. гривень;

V_{s12i} — обсяг нарахованих у 1999 році виплат компенсацій реабілітованим громадянам адміністративно-територіальної одиниці;

V_{s12u} — обсяг нарахованих у 1999 році виплат компенсацій реабілітованим громадянам за усіма місцевими бюджетами. V_{s12u} — 971,1 тис. гривень.

59. Розрахунковий обсяг видатків на інші державні програми соціального захисту населення (V_{s14i}) визначається за окремим розрахунком (на заходи щодо соціального захисту населення м. Жовті Води Дніпропетровської області — 2 млн. гривень, заходи, пов'язані з поверненням кримськотатарського народу та осіб інших національностей, які були незаконно депортовані за межі України — 10 млн. гривень).

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА КУЛЬТУРУ І МИСТЕЦТВО

60. Розрахунковий обсяг видатків на культуру і мистецтво (V_{ki}) визначається виходячи з чисельності наявного населення адміністративно-територіальної одиниці та норми (середнього розміру) видатків на одного жителя, що визначається як середній розмір загальних видатків відповідних бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік на 1 жителя, і коригується на прогнозний обсяг ресурсів бюджету, що спрямовуються на зазначені програми у 2001 році.

Обсяг видатків на культуру і мистецтво зведеного бюджету автономної республіки крим та області є загальним підсумком обсягів видатків бюджету автономної республіки крим, обласного бюджету, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів.

61. Для бюджету Автономної Республіки Крим та обласного бюджету розрахунковий обсяг видатків на культуру і мистецтво визначається за формулою:

$$V_{ki} = N_{kob} \times N_i$$

де N_{kob} — норма видатків на культуру і мистецтво бюджету Автономної Республіки Крим та обласного бюджету у розрахунку на одного жителя. N_{kob} = 1,797 гривень.

N_1 — чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці на 1 січня 2000 року.

62. Для бюджету міст Києва і Севастополя розрахунковий обсяг видатків на культуру і мистецтво визначається за формулою:

$$V_{ki} = H_{kkyiv(sev)} \times N_1,$$

де $H_{kkyiv(sev)}$ — норма видатків на культуру і мистецтво для міст Києва і Севастополя. $H_{kkyiv} = 5,855$ гривень. $H_{ksew} = 6,036$ гривень.

N_1 — чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці на 1 січня 2000 року.

63. Для бюджету міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та району розрахунковий обсяг видатків на культуру і мистецтво визначається за формулою:

$$V_{ki} = H_{km(r)} \times N_1 + V_{kgl},$$

де $H_{km(r)}$ — норма (середній розмір) видатків на культуру і мистецтво міста республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення або району у розрахунку на 1 жителя. $H_{km} = 3,208$ гривень, $H_{kr} = 4,58$ гривень;

V_{kgl} — обсяг додаткових видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці, до складу якої входять населені пункти, які мають статус гірських. Ці видатки визначаються за окремим розрахунком (додаток 5).

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ (ПРЕСУ)

64. Розрахунковий обсяг видатків на засоби масової інформації (пресу) (V_{pri}) визначено для бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, міст Києва і Севастополя на рівні 2000 року, виходячи з обсягу цих видатків у розрахунку на одного жителя :

$$V_{pri} = V_{pru} / N_u \times N_1 + V_{prAPK},$$

де V_{pru} — прогнозний обсяг видатків на засоби масової інформації усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. $V_{pru} = 5959,1$ тис. гривень;

N_u — чисельність наявного населення України на 1 січня 2000 року;

N_1 — чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці на 1 січня 2000 року;

V_{prAPK} — обсяг специфічних видатків на пресу бюджету Автономної Республіки Крим. $V_{prAPK} = 344,5$ тис. гривень.

Розрахунковий обсяг зазначених видатків бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів на 2001 рік визначається пропорційно питомої ваги обсягів видатків цих бюджетів у загальному обсязі видатків зведеного бюджету Автономної Республіки Крим та бюджету області, врахованому при затвердженні бюджету Автономної Республіки Крим та відповідного обласного бюджету на 2000 рік.

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА ФІЗИЧНУ КУЛЬТУРУ І СПОРТ

65. Розрахунковий обсяг видатків на фізичну культуру і спорт (V_0) визначається з урахуванням чисельності наявного населення адміністративно-територіальної одиниці та питомої ваги зазначених видатків бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів, бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів у загальній сумі видатків на фізичну культуру і спорт усіх місцевих бюджетів за даними зведення місцевих бюджетів, затверджених місцевими радами на 1999 рік.

66. Розрахунковий обсяг видатків на фізичну культуру і спорт бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету, бюджету міст Києва і Севастополя визначається за формулою:

$$V_{fi} = V_{fu} \times K_f / N_u \times N_i + V_{fpl}$$

де V_{fu} — прогнозний обсяг видатків на фізичну культуру і спорт усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. V_{fu} — 64012,4 тис. гривень;

K_f — частка видатків бюджету Автономної Республіки Крим та обласних бюджетів від загального обсягу видатків на цю мету усіх місцевих бюджетів. $K_f = 0,4$. Для бюджетів міст Києва і Севастополя $K_f = 1$.

V_{fpl} — обсяг видатків на фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, що передаються з державного бюджету на фінансування з бюджету Автономної Республіки Крим, обласного бюджету адміністративно-територіальної одиниці, бюджету міст Києва і Севастополя, визначається за формулою:

$$V_{fpl} = V_{fpu} / U_{pu} \times U_{pl}$$

де V_{fpu} — прогнозний обсяг видатків на фінансування дитячо-юнацьких спортивних шкіл, що передаються з державного бюджету на фінансування з місцевих бюджетів. V_{fpu} — 15808,9 тис. гривень;

U_{pu} — загальна кількість учнів у всіх типах спортивних шкіл, що передаються. $U_{pu} = 112921$ чоловік (додаток 14);

U_{pi} — кількість учнів у всіх типах спортивних шкіл адміністративно-територіальної одиниці, що передаються.

У зазначених розрахунках враховані видатки на фінансову підтримку спортивних шкіл, які перебували в управлінні Держкоммолодьспорттуризму, фізкультурно-спортивного товариства "Динамо", профспілково-спортивного товариства "Україна", фізкультурно-спортивного товариства "Колос", центрального спортивного клубу "Гарт", а саме — спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацьких спортивних шкіл, включаючи комплексні та центральні школи.

67. Розрахунковий обсяг видатків бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів на фізкультуру і спорт визначається за формулою:

$$V_{fi} = V_{fu} \times K_f / N_u \times N_p$$

де V_{fu} — прогнозні обсяги видатків на фізичну культуру і спорт усіх місцевих бюджетів на 2001 рік. $V_{fu} = 64012,4$ тис. гривень;

K_f — частка видатків бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та районів від загального обсягу видатків на цю мету усіх місцевих бюджетів України. $K_f = 0,6$.

N_u — чисельність наявного населення України на 1 січня 2000 року;

N_i — чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці на 1 січня 2000 року.

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО

68. Розрахунковий обсяг видатків на капітальний ремонт житлового фонду та благоустрій населених пунктів (V_{bi}) для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, міст Києва і Севастополя визначається за формулою:

$$V_{bi} = S_{bi} \times H_1 + P_{bi} \times H_2 + V_{bkyiv} + V_{bark}$$

де S_{bi} — загальна площа житлового фонду (додаток 15);

P_{bi} — площа вулиць та доріг з капітальним і полегшеним типом дорожнього покриття (додаток 15);

H_1 — витрати на капітальний ремонт 1 кв. метра загальної площі житлового фонду. $H_1 = 1,26$ гривень;

H_2 — витрати коштів на благоустрій 1 кв. метра площі вулиць та доріг з капітальним і полегшеним типом дорожнього покриття. $H_2 = 0,366$ гривень;

V_{bkyiv} — додаткові видатки бюджету м. Києва на благоустрій та капітальний ремонт житлового фонду, пов'язані з виконанням містом функцій столиці України. $V_{\text{bkyiv}} = 235000$ тис. гривень;

V_{bARK} — видатки бюджету Автономної Республіки Крим на берегоукріплювальні роботи. $V_{\text{bARK}} = 900$ тис. гривень.

69. Розрахунковий обсяг видатків на утримання об'єктів соціальної сфери підприємств, що передаються у комунальну власність (V_{w1}) для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, міст Києва і Севастополя визначається за формулою:

$$V_{\text{w1}} = V_{\text{w11}} + V_{\text{w12}} + V_{\text{wAPK}}$$

де V_{w11} — обсяг видатків на утримання об'єктів соціальної сфери підприємств, що передаються у комунальну власність, виходячи з потреби у коштах відповідно до графіків першочергової передачі об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність на 2001 рік згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 7 травня 1998 р. № 635. Загальний обсяг цих видатків становить **374642,3 тис. гривень**;

V_{w12} — обсяг видатків на утримання та капітальний ремонт об'єктів соціальної сфери сільськогосподарських підприємств недержавної форми власності, що передаються у комунальну власність, визначається за окремим розрахунком. Загальний обсяг цих видатків становить **55200 тис. гривень**;

V_{wAPK} — обсяг видатків на передачу об'єктів соціальної сфери військових містечок в Автономній Республіці Крим, що визначається за окремим розрахунком. $V_{\text{wAPK}} = 10000$ тис. гривень.

РОЗРАХУНОК ОБСЯГУ ВИДАТКІВ НА ПРАВООХОРОННУ ДІЯЛЬНІСТЬ

70. Розрахунковий обсяг видатків на правоохоронну діяльність (V_{p1}) визначається для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{\text{p1}} = V_{\text{p11}} + V_{\text{p12}} + V_{\text{p13}}$$

де V_{p11} — розрахунковий обсяг видатків на утримання підрозділів дорожньо-патрульної служби та дорожнього нагляду, приймальників-розподільників для неповнолітніх, спеціальних приймальників-розподільників та адресно-довідкових бюро;

V_{pi2} — розрахунковий обсяг видатків на утримання професійно — пожежної охорони;

V_{pi3} — розрахунковий обсяг видатків на утримання спеціальних монтажно-експлуатаційних підрозділів.

Розрахунковий обсяг видатків на утримання підрозділів дорожньо-патрульної служби та дорожнього нагляду, приймальників-розподільників для неповнолітніх, спеціальних приймальників-розподільників та адресно-довідкових бюро (V_{pi1}) визначається за формулою:

$$V_{pi1} = V_{pu1} / N_u \times N_1,$$

де V_{pu1} — загальний обсяг видатків на утримання вищезазначених підрозділів для усіх місцевих бюджетів. $V_{pu1} = 26192,9$ тис. гривень;

N_u — чисельність наявного населення України на 1 січня 2000 року;

N_1 — чисельність наявного населення адміністративно-територіальної одиниці на 1 січня 2000 року.

Розрахунковий обсяг видатків на утримання професійно пожежної охорони (V_{pi2}) визначається на підставі чисельності працівників таких закладів та нормативних-правових актів, що регламентують їх діяльність, за формулою:

$$V_{pi2} = Q_{pi} \times P_p,$$

де Q_{pi} — чисельність працівників вищезазначених установ, затверджена МВС України;

P_p — розмір витрат на утримання професійно — пожежної охорони у розрахунку на одного працівника.

Розрахунковий обсяг видатків на утримання спеціальних монтажно-експлуатаційних підрозділів (V_{pi3}) визначається на рівні обсягу видатків на зазначену мету, визначеного на 2000 рік, за окремим розрахунком виходячи з мережі доріг та вимог щодо забезпечення безпеки руху.

71. Розрахунковий обсяг капітальних видатків (V_{kvi}) визначається для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, міст Києва і Севастополя в обсязі надходжень до відповідних бюджетів від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення (крім державної власності). Загальний обсяг цих видатків становить **180 млн. гривень**.

72. Розрахунковий обсяг видатків на організацію рятування на водах (V_{rvi}) для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, міст Києва і Севастополя визначається на рівні обсягу видатків на зазначену мету, визначеного на

2000 рік, за окремим розрахунком виходячи із базового рівня цих видатків минулих років.

73. Розрахункові обсяги видатків місцевих бюджетів, пов'язані з розв'язанням специфічних проблем регіонів, та на інші заходи (V_{di}) визначаються на підставі окремих розрахунків.

Це видатки: на здійснення платежів за кредитними угодами, укладеними під гарантію уряду, по бюджету Закарпатської області (10,45 млн. гривень); програму стабілізації та соціально-економічного розвитку м. Києва (100 млн. гривень); реконструкцію та оснащення медичним обладнанням Донецького опікового центру Інституту невідкладної і відновної хірургії АМН України (10 млн. гривень); будівництво в Автономній Республіці Крим (45 млн. гривень), реставрацію пам'яток архітектури "Софія Київська" (6 млн. гривень) та капітальні видатки на міську (міста Києва) клінічну психоневрологічну лікарню № 1 (2 млн. гривень).

74. Розрахунковий обсяг видатків на погашення заборгованості із виплати заробітної плати та інших соціальних виплат (V_{zabi}) визначається для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджету області, міст Києва і Севастополя за окремим розрахунком з урахуванням очікуваної заборгованості на 1 січня 2001 року та стану фінансування видатків на першочергові соціальні виплати у 2000 році (додаток 16).

75. Розрахунковий обсяг нерозподіленого резерву коштів бюджетів адміністративно-територіальних одиниць (V_{hi}) визначається для зведеного бюджету Автономної Республіки Крим, бюджетів областей, міст Києва і Севастополя за формулою:

$$V_{hi} = (V_{yl} + V_{zi} + V_{oi} + V_{si} + V_{ki} + V_{pi} + V_{fi} + V_{bi} + V_{wi} + V_{pi} + V_{kvi} + V_{rvi} + V_{di} + V_{zabi}) \times K_c,$$

де K_c — коефіцієнт, що визначає частку обсягу нерозподіленого резерву коштів місцевих бюджетів у обсязі видатків загального фонду ($K_c \leq 0,023$).

**РОЗРАХУНОК ВИДАТКІВ ОБСЯГІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ
БЮДЖЕТІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ,
ЩО БУДУТЬ ФІНАНСУВАТИСЯ У ВИГЛЯДІ СУБВЕНЦІЙ
З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ**

76. Обсяги субвенцій з державного бюджету (W_{ci}) визначаються за окремим розрахунком. Це видатки: на ліквідацію наслідків стихійного лиха по бюджетах Волинської (1млн. гривень), Донецької (5 млн. гривень), Закарпатської (30 млн. гривень), Івано-Франківської (10 млн. гривень) областей; проведення заходів, пов'язаних із ліквідацією наслідків надзвичайної

екологічної ситуації в Первомайському районі Миколаївської області (11,7 млн. гривень); програму соціально-економічного розвитку Великої Ялти в Автономній Республіці Крим (10 млн. гривень); виконання містом Києвом функцій столиці (150 млн. гривень); реставрацію Одеського оперного театру (10 млн. гривень) та збереження історичної забудови у центральній частині м. Львова (10 млн. гривень); додаткові видатки бюджету м. Славутич Київської області, пов'язані із закриттям Чорнобильської АЕС (5 млн. гривень).

**РОЗРАХУНОК ВИДАТКІВ ОБСЯГІВ СПЕЦІАЛЬНОГО ФОНДУ
БЮДЖЕТІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОДИНИЦЬ,
ЩО БУДУТЬ ФІНАНСУВАТИСЯ У ВИГЛЯДІ СУБВЕНЦІЙ
З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ**

77. Розрахунковий обсяг видатків на надання населенню пільг та субсидій на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг (W_{psi}) для бюджету адміністративно-територіальної одиниці визначається за формулою:

$$W_{psi} = W_{pi} + W_{si}$$

78. Розрахунковий обсяг видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці на надання населенню пільг з оплати електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг (W_{pi}) визначається за формулою:

$$W_{pi} = W_{pu} \times K_{s2i}$$

де W_{pu} – обсяг видатків на надання населенню пільг з оплати електроенергії, природного та скрапленого газу і житлово-комунальних послуг для усіх місцевих бюджетів на 2001 рік.
 $W_{pu} = 872771,2$ тис. гривень;

K_{s2i} – питома вага кількості ветеранів війни та праці адміністративно-територіальної одиниці у загальній їх кількості по Україні. Загальна кількість ветеранів, становить 6273 тис. чоловік (додаток 17).

79. Розрахунковий обсяг видатків бюджету адміністративно-територіальної одиниці на надання населенню субсидій з оплати електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг (W_{si}) визначається за формулою:

$$W_{si} = Q_{i1} \times P_{i1} \times 12 + Q_{i3} \times P_{i3}$$

де Q_{i1} – кількість отримувачів субсидій з оплати житлово-комунальних послуг адміністративно-територіальної одиниці;

P_{i1} – середньомісячний розмір субсидії з оплати житлово-комунальних послуг в адміністративно-територіальній одиниці

відповідно до статистичних даних за 9 місяців 2000 року з урахуванням підвищення тарифів у 1,45 раза;

Q_{13} — кількість отримувачів субсидій на придбання скрапленого газу адміністративно-територіальної одиниці;

P_{13} — річний розмір субсидії на придбання скрапленого газу в адміністративно-територіальній одиниці відповідно до статистичних даних за 9 місяців 2000 року з урахуванням підвищення тарифів (додаток 18).

Перерозподіл цих коштів між бюджетами міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетами районів здійснюється виходячи із обсягів їх фактичних видатків за 11 місяців 2000 року.

80. За рішеннями відповідних рад визначені з урахуванням вимог п. 78 та п. 79 видатки можуть перерозподілятися при затвердженні відповідних бюджетів між обсягами видатків на надання пільг і обсягами видатків на надання субсидій населенню.

81. Обсяг видатків на соціально-економічний розвиток м. Севастополя (W_{sev}) визначено у розмірі прогнозних надходжень від Російської Федерації згідно з міжурядовими угодами, які відповідно до статті 47 Закону України "Про Державний бюджет України на 2001 рік" зараховуватимуться до доходів спеціального фонду Державного бюджету України та спрямовуватимуться до бюджету міста Севастополя на заходи, передбачені у зазначених угодах.

82. Розрахунок обсягів міжбюджетних трансфертів та нормативів відрахувань від загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим) і обласного значення та бюджетів районів подається місцевими органами виконавчої влади до відповідних рад разом з проектом бюджету на 2001 рік.

**Розрахунок
обсягу трансферту вирівнювання до бюджету адміністративно-територіальної одиниці на 2001 рік**

(тис. гривень)

Адміністративно-територіальна одиниця	Обсяг доходів загального фонду (D1)	Обсяг видатків загального фонду (без урахування видатків, що фінансуються за рахунок субвенцій з державного бюджету) (V1)	Обсяг трансферту вирівнювання (T)		Субвенція з державного бюджету, у тому числі							
			дотримав вирівнювання обсягом бюджетам та міським бюджету м. Севастополя	кошти, що передаються до державного бюджету з бюджету адміністративно-територіальної одиниці	у складі спеціального фонду		у складі загального фонду (S1)					
					на надання пільг та субсидій насамперед на оплату електроенергії, природного газу та житлово-комунальних послуг (W1a)	на соціально-економічний розвиток м. Севастополя (W1b)	на ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій	на додаткові витрати бюджету м. Севастополя Київської області, пов'язані із закриттям Чорнобильської АЕС	на соціально-економічний розвиток Великої Ялти	на реконструкцію та реставрацію Одеського театру та збереження історичної забудови у центральній частині м. Львова	на виконання функцій столиці України	
1	2	3	4 (3-2)	5 (2-3)	6	7	8	9	10	11	12	
Автономія Республіка Крим	719352.6	668821.1		50531.5	63106.3					10000		
області:												
Вінницька	224233.5	473525.4	249291.9		123292.9							
Волинська	125830	302586.3	176756.3		76835.1		1000					
Дніпропетровська	988299.7	953648.1		34651.6	186402.6							
Донецька	1238144.4	1352151.2	114006.8		248898		5000					
Житомирська	163669.7	381027.8	217358.1		77163.8							
Закарпатська	139580.7	380939.9	241359.2		48688.4		30000					
Запорізька	507311.2	519109.7	11798.5		80546.1							
Івано-Франківська	169389.2	424513.2	253124		92679		10000					
Кіровоградська	280510.8	457673.8	177163		135293.4			5000				
Львівська	158086.7	317852.7	159766		71743.1							
Луганська	454140.5	654602.6	200462.1		134260.3							
Львівська	421135.1	708132.9	286997.8		236958					10000		
Миколаївська	228505.7	365764.8	137259.1		49639.2		11700					
Одеська	635547.2	630975.2		4572	100884.9						10000	
Полтавська	324794.6	416022.5	91227.9		137257.9							
Рівненська	123937.1	328088.1	204151		92773.6							
Сумська	230453.2	353052.6	122599.4		89119.4							
Тернопільська	110558.3	323902	213343.7		74594.2							
Харківська	623354.9	740324.9	116970		187251.9							
Херсонська	163425.7	341970	178544.3		56952							
Хмельницька	179839.2	385618.8	205779.6		89015.6							
Чернівецька	206848.2	370955.5	164107.3		83483.7							
Чернівецька	122771.4	263167.9	140396.5		25961.3							
Чернігівська	179044.5	326256.5	147212		155287.7							
м. Київ	3270742.8	1010512.7		2260230.1	164062.1							150000
м. Севастополь	102875.2	108898.5	6023.3		14265.5	31700						
Усього	12892382.1	13568894.7	3817697.8	2349985.2	2896416	31700	57700	5000	10000	28000	150000	

**Розрахунок
обсягу доходів, закріплених за бюджетом адміністративно-територіальної одиниці, на 2001 рік**

(тис. гривень)

Адміністративно-територіальна одиниця	Чисельність наявного населення (тис. чоловіків)			Коштів закріплених за бюджетом адміністративно-територіальної одиниці доходів за звітним звітним (з урахуванням за 1998 та 1999 роки приросту недоїмки і перебиття суми пільг, наданих місцевим органом влади, та суми реструктуризованої на 1 січня 2000 р. заборгованості із сплати цих податків і зборів)			Індекси відносно податкостроможності (ІК)				Обсяг коштів закріплених за бюджетом адміністративно-територіальної одиниці доходів, що визначається за допомогою індексу відносно податкостроможності (Di kzak)	Обсяг фіксовано го сільського сподарського податку (Dipr)	Обсяг надходжень від продажу земельних ділянок сільськогосподарського призначення комунальної власності (Dipz)
	на 1 січня 1998 р. (N11)	на 1 січня 1999 р. (N12)	на 1 січня 2000 р. (N13)	1998	1999	2000 (10 місяців)	1998	1999	2000 (10 місяців)	2001 (ІК)			
Автономна Республіка Крим	2157.7	2134.7	2117.7	221247	215734	267099	0.9193	0.8220	0.9052	0.8823	338823.2	5004.3	7069
області:													
Вінницька	1847.1	1831.5	1815.3	127886	134247	142074	0.6208	0.5962	0.5617	0.5931	195205.6	11244.9	4702
Волинська	1067.9	1063.9	1058.7	71384	71476	81016	0.5993	0.5465	0.5492	0.5651	108012.1	1343.3	2947
Дніпропетровська	3775.4	3745	3712.6	606637	618086	653274	1.4406	1.3425	1.2628	1.3491	907962.2	7309.8	16519
Донецька	5064.4	5007.9	4953	745200	751996	848241	1.3193	1.2214	1.2290	1.2569	1131481.2	7469.4	23747
Житомирська	1457.1	1445.5	1432.7	94642	97347	100668	0.5824	0.5478	0.5043	0.5450	141562.2	4186.7	4297
Закарпатська	1324.4	1323.4	1284	70230	89006	101484	0.4754	0.5471	0.5672	0.5295	124735.1	608.7	2670
Запорізька	2042.5	2023.8	2004.8	283799	298307	359335	1.2458	1.1990	1.2863	1.2436	452322.6	6960.8	8169
Львівсько-Франківська	1463.6	1460.6	1456.8	94496	92753	115305	0.5789	0.5165	0.5680	0.5545	145538.5	565.6	3379
Київська	1864	1849.6	1830.5	155733	174143	208412	0.7491	0.7658	0.8171	0.7771	258129.4	5519	5669
Кіровоградська	1197.8	1183.8	1168.5	97537	90455	100443	0.7301	0.6215	0.6169	0.6566	139662.1	4713.3	3807
Луганська	2706.4	2673.8	2643	269172	286976	279024	0.8917	0.8730	0.7576	0.8413	404413	10425.2	12137
Львівська	2739.6	2728.6	2716.6	239785	265871	290771	0.7847	0.7926	0.7681	0.7818	383392.6	618.1	8808
Миколаївська	1322.5	1309.9	1298.8	123463	130159	157615	0.8370	0.8082	0.8709	0.8386	197519.5	9364.1	4565
Одеська	2547.8	2528.6	2510.4	321828	372610	407256	1.1325	1.1986	1.1642	1.1650	529565	11886.3	8806
Полтавська	1708.3	1693.1	1677.6	170476	205357	221744	0.8947	0.9866	0.9486	0.9431	286992.9	3584.8	5274
Рівненська	1192.2	1190.3	1187.9	73906	75370	82780	0.5558	0.5150	0.5001	0.5237	112022.4	388.8	3017
Сумська	1369.8	1354.5	1337.7	129924	126025	143494	0.8504	0.7568	0.7698	0.7927	192904.2	15972.1	4633
Тернопільська	1168.4	1163.9	1157.6	59321	62743	73826	0.4552	0.4385	0.4577	0.4505	94184.5	3453.7	2731
Харківська	3024.4	2997.9	2969.9	312761	373371	428926	0.9272	1.0131	1.0365	0.9919	534382.8	15976.2	12477
Херсонська	1246.8	1237.1	1226.4	104550	88472	102508	0.7518	0.5817	0.5998	0.6449	143350.5	6301.2	4011
Хмельницька	1523.3	1511	1460.6	106160	100738	106807	0.6248	0.5423	0.5248	0.5646	152041.5	4806.2	4137
Черкаська	1478.7	1463.7	1450.8	117664	127695	139937	0.7134	0.7096	0.6922	0.7052	185602.6	3754.1	4243
Чернівецька	938.5	935.4	932.3	67217	71585	70644	0.6421	0.6225	0.5438	0.6029	101366.5	1825.6	2129
Чернігівська	1318.5	1302.9	1285.3	102311	100749	118065	0.6957	0.6290	0.6592	0.6615	154820.1	5083.5	4042
м. Київ	2629.3	2626.5	2631.9	808787	1088598	1255794	2.7580	3.3713	3.4242	3.1845	1504907.4	0	14058
м. Севастополь	397.3	391.7	389.4	64573	59067	70305	1.4572	1.2266	1.2957	1.3272	93700.2	1634.3	1957
Усього	50573.7	50178.6	49718.8	5640687	6168934	6926847	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	9014600	150000	180000

Розрахунок обсягу надходжень прибуткового податку з громадян на 2001 рік

Адміністративно-територіальна одиниця	Чисельність наявного населення (тис.чоловік)			Обсяг фактичних надходжень (тис.гривень)			Індекси відносної податкоспроможності			Середній індекс відносної податкоспроможності	Обсяг надходжень податку (тис.грн)
	на 1 січня 1998 р.	на 1 січня 1999 р.	на 1 січня 2000 р.	1998	1999	2000 (10 місяців)	1998	1999	2000 (10 місяців)		
Автономна Республіка Крим	2157.7	2134.7	2117.7	128175	157620	173989	0.8340	0.8292	0.8292	0.8308	245284
області:											
Вінницька	1847.1	1831.5	1815.3	81748	103069	98935	0.6213	0.6320	0.5501	0.6013	152160
Волинська	1067.9	1063.9	1058.7	41611	49033	53147	0.5470	0.5176	0.5067	0.5238	76973
Дніпропетровська	3775.4	3745	3712.6	360219	420938	438927	1.3395	1.2623	1.1932	1.2654	654680
Донецька	5064.4	5007.9	4953	460266	526923	615812	1.2759	1.1816	1.2548	1.2375	856415
Житомирська	1457.1	1445.5	1432.7	61647	69202	70886	0.5940	0.5376	0.4994	0.5439	108607
Закарпатська	1324.4	1323.4	1284	48849	71801	69534	0.5178	0.6093	0.5466	0.5580	101047
Запорізька	2042.5	2023.8	2004.8	195573	227950	272025	1.3443	1.2649	1.3695	1.3261	370814
Івано-Франківська	1463.6	1460.6	1456.8	66437	75598	82378	0.6373	0.5813	0.5707	0.5965	120354
Київська	1864	1849.6	1830.5	101140	132035	157098	0.7617	0.8017	0.8662	0.8096	206718
Кіровоградська	1197.8	1183.8	1168.5	50745	62167	64686	0.5948	0.5898	0.5587	0.5812	95036
Луганська	2706.4	2673.8	2643	172449	207266	205276	0.8945	0.8705	0.7839	0.8501	314135
Львівська	2739.6	2728.6	2716.6	146027	186516	202256	0.7483	0.7677	0.7514	0.7558	284914
Миколаївська	1322.5	1309.9	1298.8	83423	96094	118664	0.8856	0.8238	0.9221	0.8771	158806
Одеська	2547.8	2528.6	2510.4	180099	238458	271018	0.9924	1.0591	1.0896	1.0468	365775
Полтавська	1708.3	1693.1	1677.6	120134	152988	161557	0.9873	1.0148	0.9720	0.9914	231910
Рівненська	1192.2	1190.3	1187.9	53314	57041	58085	0.6278	0.5382	0.4935	0.5532	90978
Сумська	1369.8	1354.5	1337.7	74320	93397	104163	0.7617	0.7744	0.7859	0.7739	144784
Тернопільська	1168.4	1163.9	1157.6	38265	46694	45160	0.4598	0.4505	0.3937	0.4348	69887
Харківська	3024.4	2997.9	2969.9	208835	264045	302994	0.9694	0.9891	1.0297	0.9959	412455
Херсонська	1246.8	1237.1	1226.4	63985	65518	67688	0.7205	0.5948	0.5570	0.6245	106726
Хмельницька	1523.3	1511	1460.6	70800	74966	71246	0.6525	0.5572	0.4923	0.5684	117674
Черкаська	1478.7	1463.7	1450.8	77134	91201	96847	0.7323	0.6997	0.6737	0.7021	142067
Чернівецька	938.5	935.4	932.3	40194	44961	41209	0.6013	0.5398	0.4461	0.5292	68401
Чернігівська	1318.5	1302.9	1285.3	62648	77742	86289	0.6671	0.6701	0.6776	0.6715	120831
м. Київ	2629.3	2626.5	2631.9	582265	830541	946745	3.1090	3.5512	3.6306	3.4303	1246178
м. Севастополь	397.3	391.7	389.4	32092	44395	48784	1.1340	1.2728	1.2644	1.2232	66391
Усього	50573.7	50178.6	49710.8	3602394	4468159	4925398	1.0000	1.0000	1.0000	1.0000	6930000

**Обсяг
власних доходів бюджету адміністративно-територіальної одиниці на 2001 рік**

(тис. гривень)

Адміністративно-територіальна одиниця	Обсяг кошика власних доходів бюджету адміністративно-територіальної одиниці на 2001 рік (D _{ikvt})	Обсяг надходжень плати за утримання дітей у школах-інтернатах (D _{ido})	Обсяг власних доходів бюджету адміністративно-територіальної одиниці (D _{ivt})
Автономна Республіка Крим	18836.1	19	18855.1
області:			
Вінницька	13078.3	2.7	13081
Волинська	13496.5	31.1	13527.6
Дніпропетровська	56367	141.7	56508.7
Донецька	75395.4	51.4	75446.8
Житомирська	13623.1	0.7	13623.8
Закарпатська	11496.9	70	11566.9
Запорізька	39842.8	16	39858.8
Івано-Франківська	19883.9	22.2	19906.1
Київська	11193.4	0	11193.4
Кіровоградська	9898.1	6.2	9904.3
Луганська	27111.2	54.1	27165.3
Львівська	28300.4	16	28316.4
Миколаївська	17048.1	9	17057.1
Одеська	85181.2	108.7	85289.9
Полтавська	28911.9	31.0	28942.9
Рівненська	8504.3	4.6	8508.9
Сумська	16910.9	33	16943.9
Тернопільська	10181.8	7.3	10189.1
Харківська	60511.4	7.5	60518.9
Херсонська	9738.4	24.6	9763
Хмельницька	18850.5	4	18854.5
Черкаська	13241.3	7.2	13248.5
Чернівецька	17446.8	3.5	17450.3
Чернігівська	15085	13.9	15098.9
м. Київ	89888.6	26.7	89915.3
м. Севастополь	5576.7	7	5583.7
Усього	735600	719.1	736319.1

Кошти

враховані у розрахунку трансферту для бюджету області на 2001 рік відповідно до Закону України "Про статус гірських населених пунктів в Україні"

(тис.гривень)

Область	Утримання органів місцевого самоврядування	Освіта	Охорона здоров'я	Допомога сім'ям з дітьми	Культура і мистецтво	Усього
Закарпатська	259.3	3857.3	2514	1962.5	270.4	8863.5
Івано-Франківська	239.2	3807.4	4623.7	2621	385	11676.3
Львівська	216.8	2099.2	1795.3	1571.6	281.8	5964.7
Чернівецька	122.9	532.6	640.4	720.1	88.1	2104.1
Усього	838.2	10296.5	9573.4	6875.2	1025.3	28608.6

Додаток 6
до Порядку

Розрахунок

обсягу видатків на охорону здоров'я на 2001 рік

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість населення адміністративно-територіальної одиниці на 1 січня 2000 р., тис.чоловік (N _ш)	Обсяг видатків на охорону здоров'я на 1 жителя адміністративно-територіальної одиниці, гривень* (H _ш)	Тимчасовий коефіцієнт розподілу витрат на охорону здоров'я (постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 1996 р. №1070) (K _{зд})	Обсяг видатків (без видатків, пов'язаних з виконанням вимог Закону України «Про статус гірських населених пунктів в Україні»), тис.гривень (V _ш - V _{гп})	Обсяг додаткових видатків, пов'язаних із статусом гірських населених пунктів, тис.гривень (V _{гп})	Обсяг видатків на охорону здоров'я - усього, тис.гривень (V _ш)
Автономна Республіка Крим області:	2117.7	85	0.995	179121.4		179121.4
Вінницька	1815.3	83.1	1.000	150874.6		150874.6
Волинська	1058.7	83.7	0.994	88054.4		88054.4
Дніпропетровська	3712.6	85.6	1.018	323423.5		323423.5
Донецька	4953	87.3	1.019	440480.7		440480.7
Житомирська	1432.7	83.6	1.012	121198.9		121198.9
Закарпатська	1284	82.4	0.952	100721.7	2514	103235.7
Запорізька	2004.8	83.9	1.018	171169.1		171169.1
Івано-Франківська	1456.8	83.2	0.952	115371.7	4623.7	119995.4
Київська	1830.5	82.6	1.008	152449.8		152449.8
Кіровоградська	1168.5	84	0.988	96983.2		96983.2
Луганська	2643	86.3	1.018	232136.8		232136.8
Львівська	2716.6	84.2	0.952	217795.9	1795.3	219591.2
Миколаївська	1298.8	83	1.003	108084.5		108084.5
Одеська	2510.4	83.3	1.003	209737.3		209737.3
Полтавська	1677.6	84.1	1.000	141125.3		141125.3
Рівненська	1187.9	81	0.996	95881.2		95881.2
Сумська	1337.7	84.6	1.001	113328.7		113328.7
Тернопільська	1157.6	82.5	0.989	94407.3		94407.3
Харківська	2969.9	85.5	1.005	255159.7		255159.7
Херсонська	1226.4	84.1	0.988	101874.9		101874.9
Хмельницька	1460.6	82.1	0.999	119863.1		119863.1
Черкаська	1450.8	83.8	1.001	121709		121709
Чернівецька	932.3	83.1	0.983	76165.7	640.4	76806.1
Чернігівська	1285.3	83.6	0.993	106736.6		106736.6
м.Київ	2631.9	84.3	1.0180	225977		225977
м.Севастополь	389.4	84.3	0.9910	32547		32547
Усього	49710.8	84.3	1.000	4192379	9573.4	4201952.4

* Відхилення обсягу видатків на охорону здоров'я на 1 жителя від середнього показника по Україні зумовлені застосуванням коефіцієнтів диференціації рівня витрат на 1 жителя міста - 1,065 і району - 0,934.

**Розрахунок
обсягу видатків на освіту на 2001 рік**

Адміністративно-територіальна одиниця	Приведений контингент учнів та вихованців навчальних закладів та установ освіти, одиниць	Норматив видатків на освіту на 1 учня, гривень (Н _о)	Обсяг видатків на освіту (без видатків на підготовку робітничих кадрів та утримання вищих навчальних закладів Автономної Республіки Крим), тис. гривень	Обсяг видатків на підготовку робітничих кадрів та утримання вищих навчальних закладів Автономної Республіки Крим, тис. гривень (V _{арк})	Обсяг видатків на освіту - усього, тис. гривень (V _{ед})
Автономна Республіка Крим	411997	508.25	209 398	28690.4	238088.4
області:					
Вінницька	355561	508.25	180 714.5		180714.5
Волинська	233762	508.25	118 809.8		118809.8
Дніпропетровська	670555	508.25	340 809.8		340809.8
Донецька	822924	508.25	418 256.7		418256.7
Житомирська	295898	508.25	150 390.4		150390.4
Закарпатська	316363	508.25	160 791.8		160791.8
Запорізька	381682	508.25	193 990.2		193990.2
Івано-Франківська	331183	508.25	168 324.1		168324.1
Київська	369256	508.25	187 674.9		187674.9
Кіровоградська	233017	508.25	118 431.3		118431.3
Луганська	456371	508.25	231 950.7		231950.7
Львівська	547333	508.25	278 182.4		278182.4
Миколаївська	266900	508.25	135 652		135652
Одеська	494384	508.25	251 271.1		251271.1
Полтавська	317585	508.25	161 412.8		161412.8
Рівненська	271192	508.25	137 833.5		137833.5
Сумська	243206	508.25	123 609.3		123609.3
Тернопільська	243219	508.25	123 616.2		123616.2
Харківська	523125	508.25	265 873.6		265873.6
Херсонська	263163	508.25	133 752.9		133752.9
Хмельницька	301822	508.25	153 401.2		153401.2
Черкаська	285564	508.25	145 138.3		145138.3
Чернівецька	200733	508.25	102 022.5		102022.5
Чернігівська	245521	508.25	124 791.6		124791.6
м. Київ	429858	508.25	218 475		218475
м. Севастополь	67327	508.25	34 219.2		34219.2
Усього	9579502	508.25	4868793,8	28690.4	4897484,2

Розрахунок

обсягу видатків на додаткові виплати населенню (субсидії)
на покриття витрат по оплаті твердого палива

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість отримувачів субсидій на покриття витрат по оплаті твердого палива, чоловік (Q_{12})	Середньорічний розмір субсидії на покриття витрат по оплаті твердого палива, гривень* (P_{12})	Обсяг видатків на додаткові виплати населенню на покриття витрат по оплаті твердого палива, тис. гривень (V_{11})
Автономна Республіка Крим	13130	235.106	3086.9
області:			
Вінницька	110091	137.320	15117.8
Волинська	9920	209.255	2075.8
Дніпропетровська	15320	228.134	3495
Донецька	18445	153.382	2829.1
Житомирська	20820	120.596	2510.8
Закарпатська	27974	148.752	4161.2
Запорізька	27788	282.200	7841.8
Івано-Франківська	7197	22.086	159
Київська	12330	149.418	1842.3
Кіровоградська	50001	300.790	15039.8
Луганська	12241	186.666	2285
Львівська	17051	564.459	9624.6
Миколаївська	21800	92.930	2025.9
Одеська	31500	71.721	2259.2
Полтавська	7163	311.810	2233.5
Рівненська	2299	82.669	190.1
Сумська	52291	153.843	8044.6
Тернопільська	19642	166.262	3265.7
Харківська	32919	287.020	9448.4
Херсонська	22468	164.936	3705.8
Хмельницька	12618	141.017	1779.3
Черкаська	22150	195.379	4327.6
Чернівецька	14588	160.078	2335.2
Чернігівська	3754	240.684	903.5
м. Київ	179	460.148	82.4
м. Севастополь	1140	182.343	207.9
Усього	586819	188.948	110878.2

* Середній розмір субсидії з урахуванням підвищення тарифів у 2001 році в 1,45 рази

Розрахунок
обсягу видатків на пільги ветеранам війни і праці

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість ветеранів війни та праці на 1 січня 2000 р., тис. чоловік	Частка ветеранів війни та праці в їх загальній кількості по Україні, (K_{s21})	Обсяг видатків на пільги ветеранам війни і праці, тис. гривень (V_{s21})
Автономна Республіка Крим	237.5	0.03786	3374.2
області:			
Вінницька	330.3	0.05265	4692.6
Волинська	146	0.02327	2074.3
Дніпропетровська	365.7	0.05830	5195.6
Донецька	711.2	0.11337	10104
Житомирська	182.9	0.02916	2598.5
Закарпатська	47.8	0.00762	678.7
Запорізька	213.1	0.03398	3028
Івано-Франківська	93.5	0.01490	1328
Київська	349.1	0.05565	4959.7
Кіровоградська	135.8	0.02165	1929.9
Луганська	273.4	0.04358	3884.2
Львівська	306.9	0.04892	4360.2
Миколаївська	111.7	0.01781	1586.9
Одеська	335.7	0.05352	4769.4
Полтавська	213.2	0.03399	3029
Рівненська	187.5	0.02989	2663.9
Сумська	209.5	0.03340	2976.4
Тернопільська	54.5	0.00868	773.7
Харківська	300.1	0.04784	4263.6
Херсонська	188	0.02997	2671
Хмельницька	211.8	0.03376	3009.1
Черкаська	207.9	0.03314	2953.7
Чернівецька	29.3	0.00467	415.8
Чернігівська	383.1	0.06107	5442.6
м. Київ	385.7	0.06149	5479.4
м. Севастополь	61.9	0.00987	879.4
Усього	6273	1.0	89121.8

Кількість отримувачів допомоги сім'ям з дітьми

(чоловік)

Адміністративно-територіальна одиниця	Допомога на дітей віком до 16 (учнів 18) років	Допомога по догляду за дитячо-інвалідом	Допомога по догляду за дитиною віком до 3 років непрацюючим матерям	Допомога на дітей одиноким матерям	Тимчасова допомога на неопікувальних дітей, батькам яких ухвалено рішення від'їздити за кордон	Грошова виплата матерям (батькам), які виховують дітей до 3 років (більше дітей віком до 16 років)	Допомога по догляду за дітьми до 3 років працюючим матерям
Автономія Республіка Крим	61465	1857	12070	26009	1412	4128	14880
області:							
Вінницька	79367	1691	9075	12377	551	4869	22955
Волинська	113944	1166	5894	6359	227	9827	23167
Дніпропетровська	51040	2880	18532	34067	2615	4919	33945
Донецька	53846	4095	27131	42903	3120	3614	42151
Житомирська	66577	1242	7563	13760	301	15879	24326
Закарпатська	112428	1682	15143	11942	367	13896	10162
Запорізька	48733	2021	10655	21553	984	3084	18987
Івано-Франківська	116783	1648	15560	12912	563	9642	20462
Київська	32212	1382	6747	14422	797	2849	21545
Кіровоградська	46350	832	6392	10310	499	3164	14491
Луганська	50836	2234	12651	24573	1689	2729	21610
Львівська	179163	2908	17871	15862	3561	12539	51485
Миколаївська	50372	1185	8328	12632	800	2927	13586
Одеська	91824	1932	14608	22513	876	5663	19050
Полтавська	43913	840	6564	13088	639	1614	17901
Рівненська	78159	1297	10470	7709	254	12690	25522
Сумська	47547	885	5353	10875	586	2660	16728
Тернопільська	110786	718	6195	4649	118	7053	18822
Харківська	67946	3331	18536	38625	3846	3723	23033
Херсонська	17693	1000	7796	14336	745	1154	16143
Хмельницька	86801	1142	7666	9638	772	4653	20745
Черкаська	39452	1150	5087	10256	733	2052	20284
Чернівецька	73150	1248	7244	8105	348	6118	13371
Чернігівська	46191	710	7665	9013	282	2902	12636
м. Київ	10595	1821	7929	22546	1972	971	27378
м. Севастополь	5435	382	1860	4210	512	210	3220
Усього	1782488	43279	280585	435246	29169	145529	568585

Кількісні показники,

враховані при визначенні обсягу видатків на утримання будинків-інтернатів для престарілих і інвалідів, будинків-інтернатів для малолітніх інвалідів, притулків для неповнолітніх та територіальних центрів і відділень соціальної допомоги на дому

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість підопічних (чоловік)	Кількість дітей у притулках для неповнолітніх (чоловік)	Кількість осіб пенсійного віку (тис. чоловік)
Автономна Республіка Крим	1,754	240	457
області:			
Вінницька	1,870	40	528
Волинська	725	30	255
Дніпропетровська	3,583	442	1,060
Донецька	5,022	525	1,487
Житомирська	1,933	40	362
Закарпатська	1,133	0	224
Запорізька	2,144	360	562
Івано-Франківська	1,121	50	345
Київська	1,763	115	427
Кіровоградська	1,548	50	291
Луганська	2,604	285	690
Львівська	1,454	50	657
Миколаївська	1,385	100	336
Одеська	2,002	400	527
Полтавська	3,004	85	505
Рівненська	900	50	315
Сумська	1,915	75	349
Тернопільська	865	25	332
Харківська	3,246	150	811
Херсонська	1,505	50	319
Хмельницька	1,068	30	337
Черкаська	2,234	90	384
Чернівецька	773	50	202
Чернігівська	2,028	50	439
м. Київ	2,330	100	463
м. Севастополь	157	20	87
Усього	50,066	3502	12,751

**Кількість
пенсіонерів, отримувачів допомог і компенсацій,
врахована при визначенні обсягу видатків бюджету
адміністративно-територіальної одиниці на обробку
інформації по нарахуванню та виплаті пенсій і**

(тис.чоловік)

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість пенсіонерів, отримувачів допомог і компенсацій
Автономна Республіка Крим області:	614
Вінницька	660
Волинська	454
Дніпропетровська	1 170
Донецька	1 631
Житомирська	503
Закарпатська	516
Запорізька	660
Івано-Франківська	520
Київська	619
Кіровоградська	400
Луганська	904
Львівська	107
Миколаївська	445
Одеська	751
Полтавська	544
Рівненська	403
Сумська	471
Тернопільська	417
Харківська	913
Херсонська	338
Хмельницька	543
Черкаська	514
Чернівецька	295
Чернігівська	480
м. Київ	594
м. Севастополь	100
Усього	15 566

Кількість

**отримувачів допомоги, що врахована при визначенні обсягу
видатків на виплату допомоги по догляду за інвалідом I чи II
групи внаслідок психічного захворювання**

(чоловік)

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість отримувачів допомоги
Автономна Республіка Крим	189
області:	
Вінницька	171
Волинська	136
Дніпропетровська	379
Донецька	482
Житомирська	129
Закарпатська	103
Запорізька	179
Івано-Франківська	138
Київська	208
Кіровоградська	99
Луганська	252
Львівська	223
Миколаївська	97
Одеська	280
Полтавська	136
Рівненська	97
Сумська	109
Тернопільська	122
Харківська	325
Херсонська	94
Хмельницька	109
Черкаська	136
Чернівецька	74
Чернігівська	164
м. Київ	34
м. Севастополь	35
Усього	4500

Кількість

учнів дитячо-юнацьких спортивних шкіл, що передаються на
фінансування до місцевого бюджету у 2001 році

(чоловік)

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість учнів (Урі)
Автономна Республіка Крим	4171
області:	
Вінницька	3729
Волинська	3543
Дніпропетровська	5523
Донецька	7361
Житомирська	2458
Закарпатська	2487
Запорізька	3029
Івано-Франківська	5309
Київська	6537
Кіровоградська	2061
Луганська	4578
Львівська	7016
Миколаївська	4643
Одеська	3187
Полтавська	2559
Рівненська	2602
Сумська	4106
Тернопільська	2601
Харківська	9206
Херсонська	5222
Хмельницька	3380
Черкаська	1912
Чернівецька	2642
Чернігівська	3650
м.Київ	8431
м.Севастополь	978
Усього	112921

**Фізичні показники,
враховані при визначенні розрахункового обсягу
видатків на капітальний ремонт житлового фонду та
благоустрій населених пунктів**

Адміністративно-територіальна одиниця	Загальна площа житлового фонду, тис. кв. метрів (S_{bi})	Площа вулиць та доріг з капітальним і полегшеним типами дорожнього покриття, млн. кв. метрів (P_{bi})
Автономна Республіка Крим області:	5797	15.5
Вінницька	1913.2	10.3
Волинська	2011	11.1
Дніпропетровська	14186.6	62.1
Донецька	15080.6	64.6
Житомирська	2688.8	8.8
Закарпатська	1264	6.1
Запорізька	6447.4	19.1
Івано-Франківська	1984.8	9.4
Київська	3606.9	16.2
Кіровоградська	2157.7	8.5
Луганська	8132.2	54.8
Львівська	5436.1	19.1
Миколаївська	2793	13.7
Одеська	7377.6	19.9
Полтавська	3004.6	17.7
Рівненська	1870.2	8.6
Сумська	2516.3	14.7
Тернопільська	1046.7	6.2
Харківська	10016.5	13.1
Херсонська	2264.1	15.9
Хмельницька	1745.9	9.5
Черкаська	2624.4	15.9
Чернівецька	1430.9	7.9
Чернігівська	2303.1	8.3
м.Київ	13676.8	16.0
м.Севастополь	1976.7	3.3
Усього	125352.8	476.3

**Обсяг
видатків на погашення заборгованості із заробітної плати
та інших соціальних виплат**

(тис.гривень)

Адміністративно-територіальна одиниця	Обсяг видатків на погашення заборгованості із заробітної плати та інших соціальних виплат (V _{zabi})
Автономна Республіка Крим	17000
області:	
Волинська	9000
Закарпатська	9000
Івано-Франківська	28000
Одеська	4500
Рівненська	6000
Тернопільська	21000
Херсонська	17500
Хмельницька	11000
Чернівецька	14000
Усього	137000

Розрахунок
обсягу видатків на надання пільг населенню на оплату
електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-
комунальних послуг

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість ветеранів війни та праці на 1 січня 2000 р. (тис. чоловік)	Частка ветеранів війни та праці в їх загальній кількості по Україні, (K_{2i})	Обсяг видатків на надання пільг населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг, тис. гривень (W_{pi})
Автономна Республіка Крим	237.5	0.03786	33043.7
області:			
Вінницька	330.3	0.05265	45955.1
Волинська	146	0.02327	20313.7
Дніпропетровська	365.7	0.05830	50879.3
Донецька	711.2	0.11337	98948.4
Житомирська	182.9	0.02916	25447.1
Закарпатська	47.8	0.00762	6647.1
Запорізька	213.1	0.03398	29653.4
Івано-Франківська	93.5	0.01490	13005.5
Київська	349.1	0.05565	48569.8
Кіровоградська	135.8	0.02165	18899.3
Луганська	273.4	0.04358	38038.6
Львівська	306.9	0.04892	42699.4
Миколаївська	111.7	0.01781	15541
Одеська	335.7	0.05352	46705.4
Полтавська	213.2	0.03399	29662.8
Рівненська	187.5	0.02989	26087.1
Сумська	209.5	0.03340	29148
Тернопільська	54.5	0.00868	7576.8
Харківська	300.1	0.04784	41753.3
Херсонська	188	0.02997	26156.7
Хмельницька	211.8	0.03376	29468
Черкаська	207.9	0.03314	28925.4
Чернівецька	29.3	0.00467	4071.7
Чернігівська	383.1	0.06107	53300.4
м. Київ	385.7	0.06149	53661.9
м. Севастополь	61.9	0.00987	8612.3
Усього	6273	1	872771.2

Розрахунок

обсягу видатків на надання субсидії населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг

Адміністративно-територіальна одиниця	Кількість отримувачів субсидії на житлово-комунальні послуги, чоловік (Q_{11})	Середньомісячний розмір субсидії на житлово-комунальні послуги, гривень* (P_{11})	Обсяг видатків на надання субсидії на житлово-комунальні послуги, тис. гривень ($Q_{11} \times P_{11} \times 12$)	Кількість отримувачів субсидії на придбання скрапленого газу, чоловік (Q_{21})	Річний розмір субсидії на придбання скрапленого газу, гривень* (P_{21})	Обсяг видатків на надання субсидії на придбання скрапленого газу, тис. гривень ($Q_{21} \times P_{21}$)	Обсяг видатків на надання субсидії населенню на оплату електроенергії, природного і скрапленого газу та житлово-комунальних послуг, тис. гривень (W_{11})
Автономна Республіка Крим	77320	31,455	29185.3	12455	70,440	877.3	30062.6
області:							
Вінницька	124548	50,900	76073.6	62286	20,296	1264.2	77337.8
Волинська	62939	74,623	56360.7	5548	28,962	160.7	56521.4
Дніпропетровська	178299	63,242	135312.8	9093	23,147	210.5	135523.3
Донецька	278098	44,900	149839.4	3413	32,266	110.1	149949.6
Житомирська	76389	55,844	51190.3	13309	39,548	526.3	51716.7
Закарпатська	57442	59,175	40789.3	23582	53,093	1252	42041.3
Запорізька	124490	33,600	50194.3	23705	29,463	698.4	50892.7
Івано-Франківська	147740	44,900	79602.4	4660	15,267	71.1	79673.5
Київська	107122	67,100	86254.9	10261	45,675	468.7	86723.6
Кіровоградська	66282	62,255	49516.5	43373	76,714	3327.3	52843.8
Луганська	203089	39,400	96020.6	4998	40,240	201.1	96221.7
Львівська	209223	77,024	193381.5	15399	56,961	877.1	194258.6
Миколаївська	61090	46,115	33806.0	15310	19,085	292.2	34098.2
Одеська	146274	30,600	53711.7	21000	22,275	467.8	54179.5
Полтавська	120193	74,569	107552.8	1913	22,147	42.4	107595.1
Рівненська	79263	70,100	66676	931	11,338	10.6	66686.5
Сумська	98769	50,200	59498.7	32495	14,549	472.8	59971.4
Тернопільська	115292	47,900	66269.8	13929	53,669	747.6	67017.4
Харківська	223169	54,147	145007.4	13979	35,137	491.2	145498.6
Херсонська	69181	36,516	30314.7	16395	29,318	480.7	30795.3
Хмельницька	85494	57,700	59196.1	9913	35,455	351.5	59547.6
Черкаська	80251	56,493	54403	7792	19,915	155.2	54558.3
Чернівецька	48284	37,100	21495.9	9839	40,013	393.7	21889.6
Чернігівська	77737	109,327	101985	101	22,907	2.3	101987.3
м. Київ	162955	56,453	110395	81	64,311	5.2	110400.2
м. Севастополь	13935	33,300	5568.5	1193	70,983	84.7	5653.2
Усього	3094868.7	54,111	3094602.2	376953	37,253	14042.7	3094644.8

* Середній розмір субсидії з урахуванням підвищення тарифів у наступному році в 1,45 рази

З М І С Т

<i>До читача</i>	3
------------------------	---

ЗАКОНОДАВЧІ АКТИ В ДІЮ

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ "ПРО ОСНОВНІ НАПРЯМИ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ НА 2001 РІК" (БЮДЖЕТНА РЕЗОЛЮЦІЯ)	5
--	---

ЗАКОН УКРАЇНИ "ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ НА 2000 РІК"	9
---	---

ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ НА 2001 РІК ТА РЕФОРМУВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

<i>Турчинов О.</i>	Перший етап реформи міжбюджетних відносин розпочинається 1 січня 2001 року	43
<i>Мітюков І.</i>	Особливості бюджету України на 2001 рік.....	49
<i>Шилетницький І.</i>	Пріоритети бюджету	59
<i>Калетнік Г.</i>	Бюджет на вістрі реформ	61
<i>Дмитрук В.</i>	Потрібен реальний бюджет	64
<i>Сибірцев В.</i>	Міжбюджетні відносини: проблеми, міркування	67
<i>Тихонов В.</i>	Життя вимагає реформ	69
<i>Арабчук Я.</i>	Як вдосконалити міжбюджетні відносини	71
<i>Петронговський Р.</i>	Про те, що хвилює	73
<i>Фоменко К.</i>	Всеукраїнська асоціація "Бюджет" пропонує.....	74

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ: ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ТА НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

<i>Богословська І.</i>	Кінець непрофінансованого мандату	77
<i>Жовтяк Є.</i>	Рівні умови – рівні права	79
<i>Свирида О.</i>	Чому малому та середньому бізнесу потрібен новий Бюджетний кодекс?	85
<i>Чичков В.</i>	Казначейське обслуговування місцевих бюджетів: за і проти	89
<i>Тягнибок О.</i>	Ціна цифри	92
<i>Оголь Ц.</i>	Бюджет міст районного значення і Бюджетний кодекс	94
<i>Шпак І.</i>	Облеклися на молоці – тепер на воду дмухають	97
<i>Буценко О.</i>	Бюджетний кодекс і “малий” українець	101

НОРМАТИВНО-МЕТОДИЧНІ ДОКУМЕНТИ

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ “ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПОРЯДКУ РОЗРАХУНКУ ОБСЯГУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ (ДОТАЦІЙ ВИРІВНЮВАННЯ, СУБВЕНЦІЙ ТА КОШТІВ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ ДО БЮДЖЕТУ ВИЩОГО РІВНЯ) ТА НОРМАТИВІВ ВІДРАХУВАНЬ ВІД ЗАГАЛЬНО- ДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ НА 2001 РІК”	104
“ПОРЯДОК РОЗРАХУНКУ ОБСЯГУ МІЖБЮДЖЕТНИХ ТРАНСФЕРТІВ (ДОТАЦІЙ ВИРІВНЮВАННЯ, СУБВЕН- ЦІЙ ТА КОШТІВ, ЩО ПЕРЕДАЮТЬСЯ ДО БЮДЖЕТУ ВИЩОГО РІВНЯ) ТА НОРМАТИВІВ ВІДРАХУВАНЬ ВІД ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ НА 2001 РІК”	105

СЕРІЯ "ЗАКОН. ПРАКТИКА. ПРОБЛЕМИ"

БЮДЖЕТ-2001 ТА РОЗВИТОК МІЖБЮДЖЕТНИХ ВІДНОСИН

Відповідальний за випуск

О. А. Нескоромний

Коректор *О. А. Варгата*

Художнє оформлення *В. Ф. Яворського*

Технічна редакція *З. С. Машкової*

Комп'ютерна верстка *Т. С. Бушневої*

НБ ПНУС

639095

Оригінал-макет виготовлено
у Парламентському видавництві

Підписано до друку 09.01.2001.

Формат 84x108/32. Папір друкарський. Гарнітура Petersburg. Офс. друк.

Ум. друк. арк. 8,4. Обл.-вид. арк. 7,9. Додрукування тиражу 1000 прим.

Вид. № 207. Зам. 4.

Свідоцтво ДК, № 69 від 29.05.2000.

Парламентське видавництво

04053, м. Київ-53, Несторівський провулок, 4

тел.(факс) 212-10-18

Віддруковано з готових фотоформ
у ВАТ "Патент"

294013, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 101